

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Radikalizace a terorismus v současné Francii

Radicalism and Terrorism in contemporary France

Diplomová práce

Studijní program: Navazující magisterský studijní program

Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Mgr. Lívia Březinová

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Barbora Vegrachtová, Ph.D., MBA

Kladno 2022

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Březinová** Jméno: **Livia** Osobní číslo: **503684**
Fakulta/ústav: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Zadávací katedra/ústav: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Radikalizace a terorismus v současné Francii

Název diplomové práce anglicky:

Radicalism and Terrorism in contemporary France

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude problematika terorismu a s ním související náboženská radikalizace ve Francii, kdy předmětný proces přesahuje samotné území země a daná hrozba je již dlouhodobě nedílnou součástí francouzské společnosti. V teoretické části bude popsána historie, formy a současná podoba terorismu ve Francii v historických a demografických kontextech.

V praktické části budou popsány vybrané teroristické útoky ve Francii se zaměřením na způsob spáchání, profil pachatele a proces radikalizace. Za využití multikriteriální analýzy bude proveden rozbor případů s cílem detekce bezpečnostních rizik a dalších relevantních souvislostí radikalizačních procesů. Součástí praktické části budou dále naformulována doporučení pro bezpečnostní praxi a klíčové oblasti prevence s ohledem na jejich využití v České republice.

Seznam doporučené literatury:

- [1] JELÍNEK, Jiří, Terorismus - základní otázky trestního práva a kriminologie, Praha: Leges, 2017, ISBN 978-80-7502-256-1.
- [2] VEGRICHTOVÁ, Barbora, Hrozba radikalizace Terorismus, varovné signály a ochrana společnosti, ed. 1, Praha: Grada, 2019, ISBN 978-80-271-2031-4.
- [3] MAREŠ, Miroslav, Terorismus v ČR, Brno: Centrum strategických studií, 2005, ISBN 80-903-3338-9.
- [4] Kol. autorů, Trestní předpisy: redakční uzávěrka, Ostrava: Sagit, 2010, ÚZ, ISBN 978-80-7488-424-5.
- [5] Marchal Roland, Ould Ahmed Salem Zekeria, La << radicalisation >> aide-t-elle ? mieux penser ?, 2018, Politique africaine, 0244-7827.

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) diplomové práce:

**doc. PhDr. Barbora Vegrichtová, Ph.D., MBA katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva
FBMI**

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **04.10.2021** Termín odevzdání diplomové práce: **12.05.2022**

Platnost zadání diplomové práce: **22.09.2023**

doc. PhDr. Barbora Vegrichtová, Ph.D., MBA
podpis vedoucí(ho) práce

podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
podpis děkana(ky)

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Radikalizace a terorismus v současné Francii** vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 06.11.2021

.....
Mgr. Lívía BŘEZINOVÁ

PODĚKOVÁNÍ

V úvodu své diplomové práce bych chtěla poděkovat doc. PhDr. Barboře Vegrichtové, Ph.D., MBA za odborné vedení, podnětné připomínky a poskytnuté konzultace.

Mé poděkování patří rovněž mým nejbližším, a především mému manželovi Jaroslavu Březinovi, bez jehož podpory by tyto řádky nevznikly. Ab ovo: *„Bez mnohého se člověk obejde, ale ne bez milovaného člověka.“*

ABSTRAKT

Předmětem diplomové práce je problematika terorismu a s ním související náboženská radikalizace ve Francii, kdy předmětný proces přesahuje samotné území země a daná hrozba je již dlouhodobě nedílnou součástí francouzské společnosti.

Teoretická část práce popisuje historii, formy a současnou podobu terorismu na území Francie v historických a demografických kontextech.

V praktické části jsou popsány vybrané teroristické útoky ve Francii se zaměřením na způsob spáchání, profil pachatele a proces radikalizace. Za využití multikriteriální analýzy byl proveden rozbor případů s cílem detekce bezpečnostních rizik a dalších relevantních souvislostí radikalizačních procesů. Součástí praktické části jsou dále naformulována doporučení pro bezpečnostní praxi a klíčové oblasti prevence s ohledem na jejich využití v České republice.

Klíčová slova

Terorismus; radikalizace; Francie; islám; prevence; multikriteriální analýza

ABSTRACT

The subject of the diploma thesis is the issue of terrorism and related religious radicalization in France, where the process in question extends beyond the territory of the country and the threat has long been an integral part of French society.

The theoretical part of the thesis describes the history, forms and current form of terrorism in France in historical and demographic context.

The practical part describes selected terrorist attacks in France with a focus on the manner of committing, the profile of the perpetrator and the process of radicalization. Using multi-criteria analysis, case analysis was performed in order to detect security risks and other relevant contexts of radicalization processes. Part of the practical part are also formulated recommendations for safety practice and key areas of prevention with regard to their use in the Czech Republic.

Keywords

Terrorism; radicalization; France; Islam; prevention; multicriteria analysis

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Cíl práce a hypotézy	11
3	Přehled současného stavu	13
3.1	Definice terorismu	16
3.1.1	Typologie terorismu	28
3.2	Islám	35
3.3	Islámský terorismus	37
3.4	Salafitský islám	41
3.5	Islamismus ve Francii.....	44
3.6	Radikalizace.....	56
3.6.1	Radikalizované osoby	59
3.6.2	Proces radikalizace.....	61
3.7	Fenomén radikalizace v pojetí Francie	64
4	Metodika.....	72
5	Výsledky	73
5.1	Útok na kněze v Saint- Etienne du Rouvray – červenec 2016.....	75
5.2	Teroristický útok v Nice – červenec 2016.....	81
5.3	Teroristický útok v Paříži – duben 2017	84
5.4	Teroristický útok v Paříži – červen 2017.....	87
5.5	Teroristický útok ve Štrasburku – prosinec 2018.....	88
5.6	„Je suis Samuel“, teroristický útok v Éragny – říjen 2020.....	91
5.7	Analýza vybraných aspektů v kontextu teroristických útoků.....	95
6	Diskuze	102

7	Závěr	111
8	Seznam použitých zkratek.....	113
9	Seznam použité literatury.....	114
10	Seznam použitých obrázků	126
11	Seznam použitých tabulek.....	127

1 ÚVOD

Liberté, Égalité, Fraternité, tato tři slova zhmotňují odkaz národní identity Francie, jako země, ve které se zrodila dnešní podoba „svobodného občana s právy“, kdy již tento občan není součástí vládcova majetku, a také země, ve které byl poprvé oficiálně použit termín „teror“, jenž tvoří slovní základ pojmu terorismus. Podle Giddense je slovo terorismus produktem vlády Maximiliena Robespiera z dob Francouzské revoluce, kdy byly politickou mocí pronásledovány a gilotinou popraveny tisíce lidí. Termín teror nevynechali revolucionáři, ale jejich odpůrci, kdy tento termín označoval násilné potlačování opozice vládou za povzbuzování strachu politických protivníků. Lze tedy konstatovat, že Robespierův režim přinesl světu negativně vnímaný pojem „terorismus“ spjatý se státním režimem, až později byl užíván pro revoluční nebo protivládní projevy vykonávané nestátními nebo subnárodními subjekty [1]. V kontextu aktuálního vnitřního konfliktu státu se nabízí otázka, zda reformní tendence Francie měly na osudy blahodárný, nebo zhoubný vliv? Traduje se, že to ukáže pouze budoucnost. Nikdo však nemůže pochybovat o tom, že je skutečně ovlivnila, a ovlivňuje je i nadále.

Říká se, že první známé teroristické činy inspirované náboženským fanatismem lze datovat již od roku 70 n. l. Ovšem nám již známý „moderní terorismus“, tedy terorismus v současném slova smyslu vzniká ruku v ruce s vyhlášením Francouzské revoluce. Odpovědí na francouzské kolonizační choutky bylo zvýšení lidové podpory terorismu a poškození obrazu koloniálního a represivního státu a vlády. V tento moment si začali teroristé uvědomovat, jak je důležité, aby se o jejich útocích vědělo v široké veřejnosti, včetně mezinárodního společenství. Je nutno si uvědomit, že terorismus má za sebou dlouhou minulost a bohužel je stále mezi námi, kde ohrožuje životy a práva občanů na celém světě, živí strach a antagonismy.

Jak jednou napsal spisovatel Milan Kundera, nejnebezpečnější jsou ti ignoranti, kteří si myslí, že všemu rozumí. A není tomu jinak ani v daném případě, snahy o pochopení terorismu v celé jeho sociální dimenzi zůstávají vesměs zredukována na pouhou projekci ideologických nebo teoretických předsudků vůči skutečným faktům. V reakci na uvedené skutečnosti a své služební zařazení v rámci struktury Policie ČR jsem se rozhodla pro zpracování daného tématu ab ovo s implementací pracovních zkušeností a odborné literatury.

Teoretická část obsahuje vymezení základního pojmosloví s důrazem na formy a historický exkurz předmětného společensky škodlivého jevu, jako stěžejní bude popsána jeho současná podoba a s ním související eskalace náboženské radikalizace na území Francie.

V praktické části budou popsány vybrané teroristické útoky ve Francii se zaměřením na způsob spáchání, profil pachatele a proces radikalizace. Za využití multikriteriální analýzy bude proveden rozbor konkrétních případů s cílem detekce bezpečnostních rizik a dalších relevantních souvislostí radikalizačních procesů. Cílem práce bude formulace doporučení pro bezpečnostní praxi a klíčové oblasti prevence s ohledem na jejich využití v České republice.

2 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

V předmětné práci jsem se pokusila konstruktivně osvětlit pojmosloví vztahující se k problematice terorismu a s ním související radikalizační procesy s ohledem na historické a demografické aspekty Francie, jelikož v pojetí Francie se jedná o dlouhodobě eskalující vnitrostátní konflikt narušující základní principy demokratického státu. Jako stěžejní v kontextu tohoto fenoménu je vydefinování skutečného jádra problému, tedy kulturně – náboženské odmítavé reakce muslimských přistěhovalců, kteří v rámci francouzské pluralitní společnosti odmítají odluku státu od církve a vyznačují se všeobecnou náboženskou bojovností nebo aktuálně výstižněji řečeno, graduujícím náboženským radikalismem.

V teoretické části se pro lepší orientaci v problematice zaměřuji na vysvětlení základní terminologie, včetně faktorů, které se bezprostředně pojí s touto bezpečnostní hrozbou, ačkoli fenomén terorismu představuje mimořádně složitý předmět studia.

Praktická část má za cíl nabídnout skrze vybrané teroristické aktivity ve Francii deskriptivní diskurz onoho produktu intenzivního konfliktu legitimnosti se zaměřením na způsob spáchání, profil pachatele a proces radikalizace. Za využití multikriteriální analýzy bude proveden rozbor případů s cílem detekce bezpečnostních rizik a dalších relevantních souvislostí radikalizačních procesů.

Výstupem práce budou doporučení pro bezpečnostní praxi a klíčové oblasti prevence s ohledem na jejich využití v České republice.

Ke splnění cílů předmětné práce jsem si stanovila jednotlivé úkoly, a to:

- vymezit základní pojmosloví v rámci problematiky terorismu;

- provést rozbor historického vývoje terorismu a jeho strategie; objasnit její příčiny a následky
- analyzování subjektu pachatele a dílčích aspektů jeho jednání u vybraných teroristických útoků, se zaměřením na proces radikalizace;
- naformulování doporučení pro bezpečnostní praxi.

Na základě výše uvedených cílů jsem si pro práci vytyčila několik hypotéz, které jsem následně ověřila studiem odborné literatury, a rovněž na základě zkušeností získaných v průběhu služebního zařazení v rámci odhalování trestné činnosti na úseku náboženského terorismu a extrémismu.

V diplomové práci jsem si stanovila následující hypotézy:

Hypotéza 1 – předpokládám, že fenomén terorismu na území Francie má své kořeny v období kolonialismu.

Hypotéza 2 – předpokládám, že teroristické útoky na území Francie mají přímou souvislost s radikalizačními procesy vztahujícími se k zájmové skupině přistěhovalců.

Hypotéza 3 – předpokládám, že odpovědné státní instituce a bezpečnostní složky efektivně reagují na veškeré signály související s procesem radikalizace.

3 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU

Než přistoupím k samotné práci, považuji za vhodné osvětlit historické okolnosti vedoucí k bezpečnostní hrozbě, která destruktivním způsobem narušuje veškeré aspekty každodenního života nejenom francouzské společnosti. Z chronologického hlediska lze v této souvislosti jako klíčové označit období po skončení I. světové války, kterou profesor David C. Rapoport definoval jako protikoloniální. V pojetí autora se jednalo o druhou vlnu terorismu. Tato vlna začala v roce 1917 a skončila přibližně rokem 1965. Pro dané období bylo charakteristické šíření principu práva na sebeurčení národů, kdy v důsledku podepsání Versailleské smlouvy tento sporný princip vnucovaly vítězné evropské země svým koloniím. Předmětný cyklus protikolonialistického proudu nabyl na intenzitě koncem II. sv. války, kdy se většina západních zemí zcela ztotožnila s principem sebeurčení, což vyvolalo vlnu nevole v podobě atentátů směřující vůči státnímu aparátu, konkrétně vůči policii a bezpečnostním silám. Tyto útoky měly za cíl vyprovokování státní represe ad absurdum, čímž mělo dojít k zvýšení lidové podpory teroristů a poškození koloniálního obrazu státu. Navzdory skončení druhé světové války teroristé v nastaveném trendu pokračovali, avšak již odmítali důvody protikolonialistické, a začali klást větší důraz na propagandu a hledání lidové podpory pro své akce. V průběhu předmětné etapy si teroristé uvědomili, jak je pro ně samotné důležité, aby se o jejich akcích vědělo, a to i na mezinárodní úrovni, kdy toto teroristické obrození vedlo k vzniku několika nezávislých států v Alžírsku, Izraeli nebo Irsku. Společenské otřesy roku 1968 mají za následek četné politické konflikty napříč světem (bouřlivý růst diktátorských režimů, konfrontace mezi Araby a Izraelci apod.) a rovněž vznik nových teroristických organizací, které získaly internacionální význam. Vpád těchto organizací s sebou přinesl nové formy znatelně viditelných atentátů a zavržených akcí. Tento laický terorismus

byl závažný především proto, že působil jako silný impuls v mezinárodním šíření terorismu [3].

Nicméně jako důležitý mezník v předložené chronologii lze označit rok 1979, kdy došlo v Iránu k revoluci ajatolláhů a zrodu náboženského integrismu, kdy Irán jako antizápadně orientovaná islámská diktatura podporovala šíitské militantní skupiny, danou zemi lze charakterizovat jako ryze šíitskou. Šíitský islám představuje menšinový proud islámu, jako šíity lze označit ty muslimy, kteří za legitimní vůdce islámské obce považují jen potomky Muhammadovi rodiny v linii počínající jeho bratrancem a zetěm Alím ibn Abú Tálíbem. Šíité po Muhammadově smrti roku 632 neuznali za právoplatného chalífu Abú Bakra ani jeho následníky Umara a Uthmána. Teprve Alí, který se stal čtvrtým voleným chalífou, je podle šíitů pravý vůdce muslimů, imám, a po něm další z jeho rodu. Druhým základním proudem je většinový sunnitský islám, jeho následovníci po Mohamedově smrti uznali za nástupce Abú Bakra a oddělili se tak od šíitů, kteří za nástupce považovali člena jeho rodiny – zetě Alího.

Po svém vítězství vytvořil Chomejní vládu založenou na tradičním islámském právu. Islámská revoluce prohlásila Korán za základ veškerého politického a ekonomického života. Obnovené islámské právo (šaría) opět zavedlo přísné oddělení obou pohlaví, ženy nesměly vycházet na veřejnost nezahaleny, homosexuální praktiky se trestaly zastřelením a cizoložství ukamenováním. Tato přísná islamizace byla provázena výrazným nacionalismem, zaměřeným především proti západním vlivům. Ideologie islámské revoluce si kladla za cíl spojit celý islámský svět proti Západu. Vlády těch států, v nichž šíité představovaly menšinu, kdy novou iránskou vládou explicitně nepodpořily, nicméně islámský fundamentalismus získal citelnou podporu i ve zcela sunnitských státech a motivoval nejrůznější formy obrody islámu v jiných

zemích. Cílem iránské revoluce byla naprostá islamizace státu, učení islámu se mělo stát základem přenesení veškeré činnosti vlády a společnosti na náboženský základ. Tento proces ovšem nebyl dovršen a existují síly, jež proti němu vystupují. Vzájemně se potýkají tři skupiny, a to radikálové usilující o prohloubení a šíření islámské revoluce, konzervativci, kteří získali dominantní pozici, a pragmatičtí směřující k tržním reformám a otevření se zahraničnímu obchodu a investicím [2]. Vzniklé náboženské skupiny propagují vlastní dogmata, a cílí na jednotlivce, skupiny nebo státy, kdy tyto subjekty nedodrží jejich věrouku anebo je považují za nepřátele náboženské skupiny, kterou mají teroristé v úmyslu reprezentovat. Některé z těchto organizací byly odhodlány k nastolení nové vlády, jejichž vedení bude striktně dodržovat jimi deklarované náboženské zásady. Je známo, že náboženští extremisté vnímají násilí jako svoji náboženskou povinnost, což znásobuje jejich destruktivní schopnosti. Již zmíněný iránský režim ajatolláha Chomejního aktivně podněcoval povstalecký terorismus radikálních šíitských skupin, přičemž jako průkopníka v moderní taktice boje lze označit hnutí Hizballáh, který jako první provedl sebevražedný atentát již v roce 1983, kdy předmětnou kontroverzní formu posléze převzaly i jiné islámské organizace. Dalším eminentním faktorem vývoje islámského terorismu představoval odpor afghánských mudžáhidů vůči sovětské nadvládě, kdy jejich „boží válka“ přilákala muslimské dobrovolníky z celého světa, čímž došlo k vytvoření Al-Kaidy. [3] Jako významný mezník lze rovněž označit vznik hnutí Islámský stát, kdy se jeho vznik datuje od roku 2006, kdy Al-Káida v Iráku vytvořila spolu s pěti dalšími džihádistickými skupinami Poradní sbor mudžáhidů v Iráku. Dne 13. října 2006 prohlásil Poradní sbor Irák za Islámský stát, který se od tohoto data považoval za jeho legitimní vládu. V roce 2012 začalo hnutí Islámský stát (dále ISIS) expandovat do Sýrie a oblasti Levanty, poté oznamuje „obnovu chalífátu“ (vláda chalífy, hlavy ummy muslimské obce) na územích pod jeho kontrolou, přijímá název „Islámský stát“ a prohlašuje svého vůdce, Abú Bakr al-Bagdádího, „chalífou a nástupce Mohameda“ pod jménem

' Ibrahim. Jeho vliv se rozšířil do několika zemí muslimského světa s oddaností mnoha džihádistických skupin jako Boko Haram v Nigérii, Ansar Bait al-Maqdis na egyptském Sinaji a Majilis Shura Chabab al-Islam v Libyi. Objevuje se také v Afghánistánu, kde se snažil vytlačit Taliban (radikální hnutí ideově založeno na kombinaci radikálního islámu a paštunského nacionalismu). Od roku 2015 provádí ISIS útoky v Evropě a Severní Americe. Hnutí je známé svou přísnou interpretací islámu a islámského práva šaría a je nechvalně proslulé násilím páchaným na svých obětech. Perzekucím ze strany organizace čelí především příslušníci neislámských náboženských menšin a šíitští muslimové. Původně bylo napojené na teroristickou organizaci Al-Káida, ale v čele s Abú Bakrem al-Bagdádím odepřelo Al-Káidě poslušnost, když její vůdce Ajmán Zavahrí nařídil, aby ISIS přenechal v Sýrii operace tamní odnoži Al-Káidy, frontě An-Nusrá, a zaměřil se na působení v Iráku [3].

Abych ukončila stručné pojednání o historických zákonitostech daného fenoménu lze konstatovat, že teroristické organizace, co se týče jejich vývoje značně zvýšily své strategické schopnosti, diversifikovaly seznam násilných metod, zlepšily své organizační struktury, komunikační kanály a jejich aktivity a cíle mají rostoucí mezinárodní přesah. Díky těmto změnám a neutichající náboženské motivaci, terorismus za sebou zanechává čím dál více lidských obětí a jeho projevy jsou ochromující s nedozírnými následky.

3.1 Definice terorismu

Jak již bylo v práci zmíněno, terorismus představuje mimořádně složitý předmět studia. Vymezení teoretického základu je přinejmenším neurčité, obtížně definovatelné, a mnohovýznamové, kdy je tento termín používán v různých společenských vědách, ovšem nalezení jednotné definice je potřebné

z hlediska užití adekvátní represe i prostředků prevence před tímto škodlivým jevem a jeho projevy. Možná i proto, že je samotný pojem tak sporný, že se i nejaktuálnější učebnice kriminologie o terorismu zmiňuje pouze zběžným odkazem v souvislosti s organizovaným zločinem, aniž by se pokoušela o definici tohoto pojmu či o hlubší rozbor předmětného fenoménu [4].

Samotné slovo „terorismus“ bylo a stále je synonymem pro nelegitimní agresi, ovšem dle radikálních skupin dané tvrzení neplatí v případě jejich násilných akcí nebo jednotlivých činů. Jako příklad lze uvést zástupce muslimských zemí patřící do Organizace islámské konference, kteří vytrvale odmítají všeobecnou definici terorismu, jelikož podle nich není možné označovat jako teroristy ty, kdo ve svých zemích používají násilí ve jménu práva na sebeurčení národů nebo odporu proti zahraniční okupační síle. Tyto negativně subjektivní transformace spojené s termínem terorismus vysvětlují nejen jeho odmítání ze strany těch, kdo násilí páchají, nýbrž i časté demagogické používání stejného slova pro označení akcí a reakcí politických či náboženských soupeřů. Téměř všechny světové vlády použily nálepku terorismu v určitém okamžiku svých dějin v případě povstaleckých skupin, které proti nim prosazovaly násilné metody, a mnohdy bylo zrovna dané slovo užito k popsání zcela odlišných akcí a událostí.

Tabulka 1 – Srovnání instrumentálních a organizačních perspektiv [15]

Instrumentální přístup	Organizační přístup
1. Akt terorismu reprezentující strategickou volbu.	1. Akt terorismu je výsledek vnitřní skupinové dynamiky.

2. Organizace využívající terorismus jedná jako jednotka – na základě kolektivních hodnot.	2. Jednotliví členové organizace se neshodnou v rámci metod k dosažení cíle.
3. Teroristické prostředky logicky souvisejí s cíli a zdroji.	3. Uchýlení se k terorismu odráží pobídky lídrů, které poskytují příznivcům a konkurenci.
4. Účelem terorismu je dosáhnout změny v prostředí aktéra.	4. Motivací k účasti na terorismu zahrnuje osobní potřeby a ideologické cíle.
5. Terorismus je reakcí na činnost vlády.	5. Teroristické činy se často zdají nekonzistentní, nepravidelné a nepředvídatelné.
6. Zvyšování nákladů na terorismus je málo pravděpodobné. Snižování nákladů a zvyšování odměn je více pravděpodobné.	6. Externí tlak může posílit soudržnost skupin.
7. Terorismus selhává, když ti, jež ho praktikují, nedosáhnou stanoveného politického cíle.	7. Terorismus selže, když se organizace rozpadá.

Jednou z možností, jak začít analyzovat charakteristiky terorismu, je jednoduchá a doslovná analýza samotného pojmu. Není náhoda, že výrazy

terorismus a terorista se odvolávají na zvláštní emocionální stav, který je v mnoha jazycích označován jako teror, česky hrůzovláda, hrozba násilím, zavražďování apod. Latinské *terrere* ve svém původním významu znamenalo extrémní strach či úzkost pocházející z nějakého nepříliš známého a těžko předvídatelného nebezpečí. Dodatek k Slovníku Francouzské akademie definuje prvotní význam slova teror jako intenzivní strach. Z výše uvedeného je tedy možné dovodit, že teroristické skutky jsou takové, které dokážou vyvolat psychologický stav, na nějž se odvolává samotné slovo. Je nepochybné, že právě hrůza se zmocňuje obětí teroristických útoků a je zcela zřejmé, že oběti a svědci neřeší, kdy označit útok jako teroristický. Ovšem je nezbytné uvědomit si, že se hrůza může zrodit z nejrůznějších příčin a je evidentní, že nikdo neoznačí jako teroristický čin zemětřesení nebo pandemii. Lze tedy říct, že jako teroristické označujeme činy nebo události, které chápeme jako činnost nebo akci.

V běžné řeči, ale také i ve vědeckém žargonu odpovídá slovo „akce“ úmyslnému lidskému chování, tedy zjevnému jednání, které není prostou spontánní a nekontrolovatelnou reakcí na nějaký vnější podnět, nýbrž probíhá vědomým a uváženým způsobem, na základě nějakého úmyslu s předpokladem možných následků. Lenin jednou řekl, že i terorismus má svůj cíl, a tím cílem je terorizovat. To tedy znamená, že terorizovat či nahánět hrůzu prostřednictvím akcí nebo činností, které zahrnují fyzické násilí proti osobám nebo objektům, anebo vyhrožování podobným násilím. Španělská Královská akademie navrhla v souladu s výše uvedenými úvahami následující definici terorismu „*Sled násilných akcí, které jsou prováděny s úmyslem rozpoutat teror*“ [3]. Lze proto předpokládat, že teror jakožto pocit strachu v maximální možné míře, je ve skutečnosti dokonalým taktickým cílem, v nějž doufá každá teroristická kampaň, tedy plánovaná série teroristických trestných činů.

Dále je žádoucí poukázat v rámci plánování a uskutečňování teroristických útoků na převládající roli psychologického aspektu. Francouzský sociolog Raymond Aron trval na tom, aby byl projednáván termín vyčleněn pouze pro tento druh úmyslného použití násilí, který by zdárně excerpoval psychologické následky, neodpovídající způsobeným materiálním a lidským škodám [5]. Aronova teorie se jeví jako smysluplná, jelikož počet jednotlivců, kteří jsou přímými cíli teroristických útoků, je vždycky značně nižší nežli celkový počet jedinců, které jsou těmito útoky psychologicky zasaženy. Kromě psychologického aspektu strachu jednotlivých teroristických hrozeb lze ve formě vyjadřování a šíření ideologie radikálních skupin jakožto další cíl stanovit sdělování jejich poselství. Toto poselství je zpravidla zašifrováno do jazyka mnohomluvného násilí proti lidským a materiálním cílům s jistou symbolickou hodnotou, kdy jeho rozklíčování je možné pomocí různých klíčů odvíjejících se od typu posluchačů. Existuje pouze minimum prostředků, které jsou účinnější v obrodě ideologie a poptávce po ní nežli nečekaná agrese, útoky vzbuzující strach a působící jako magnet přitahující veškerou pozornost. Předmětný druh násilné propagandy zpravidla dosáhne toho, že i osoby, které se o ní dozví zprostředkovaně, se nakonec s jejími oběťmi identifikují. Pochopení konkrétního násilného činu je pak přesně takové, jak si teroristé přáli, tedy že ze současných posluchačů se můžou stát příští oběti a že žádný stát nedokáže své občany ochránit. Vliv sdělení provedených teroristických útoků ještě posílí jeho emocionální dopad, strach roste, a nekontrolovaně se šíří.

Dalším prvkem pojmím se s analytickou definicí teroristických akcí, je jeho instrumentální dimenze, tedy něco, co je zcela zřejmé, ale co nelze opominout. Terorismus nemá nikdy účel sám o sobě, jeho modus operandi sleduje určitý cíl nacházející se mimo něj. Shrnutím výše uvedeného lze dojít k závěru, že terorismus se neuskutečňuje na základě jednotlivých a nepojených aktů, ale systematickou řadou útoků a hrozeb. Tyto násilné projevy se vesměs zaměřují na

nebojící členy občanské společnosti, ale také na členy bezpečnostních složek, kteří se ve chvíli útoku neúčastní žádné ozbrojené akce. Pouze splynutím těchto atributů je možné vytvořit takové emoční klima, po němž teroristé nenasytě pahnou.

Terorismus je antitezí k tomu, co lze považovat za legitimní násilí, jež se neospravedlňuje samo sebou, nýbrž dodržováním jistých etických a právních limitů. Teroristé, hnaní vlastní operativní logikou, která se odráží v jejich akcích, porušují veškeré eticko – právní kodexy, jedná se o normy, které drtivá většina politických režimů a mezinárodních institucí považuje za principiální. Zločinný charakter teroristických akcí je evidentní i v kontextu teorie *bellum iustum*, tedy spravedlivé války, kdy teorie předpokládá pro její naplnění dva druhy kritérií, a to *ius ad bellum* (právo na válku – oprávněnost vedení války tou kterou stranou) a dále *ius in bello* (právo ve válce – přiměřenost způsobu, kterým je válka vedena). Lze tedy říct, že terorismus porušuje nejméně dvě ze základních kritérií eticko – právních konvencí, které omezují vojenské násilí a válečné operace, za první princip imunity pro osoby, které se neúčastní bojů a za druhé princip minimalizace náhodných nebo vedlejších škod spáchaných na stejné kategorii osob. Ačkoli ve spoustě válečných konfliktů rovněž dochází k porušování těchto principů, nikterak to nebagatelizuje zločinný charakter teroristických akcí, a to primárně z toho důvodu, že v případech teroristických útoků jsou materiální škody a smrt civilistů úmyslné, což nelze říct o konvenčních vojenských operacích. Při bližším pohledu na problematiku lze konstatovat, že terorismus představuje ve své podstatě totalitní formu politiky a války postrádající jakoukoliv legitimitu, poněvadž nerespektuje pravidla a překračuje všechny známé mravní a lidské zábrany.

U podané definice terorismu je třeba zdůraznit obligatorní aspekty, aby bylo zřetelné vymezení pojednávaného fenoménu, a to

- Propaganda na základě činů – násilí může sloužit jako účinný nástroj k „probuzení svědomí“, pro sdělení a šíření ideologie s konkrétním obsahem. Propaganda činem byla v této atmosféře definitivně potvrzena na mezinárodním kongresu v Londýně v roce 1881. Přímo se zde doporučovalo studium chemických oborů pro další revoluční činy. Extrémistický směr byl v této době obhajován i největšími revolučními ideology hnutí jakým byl ruský kníže Kropotkin, který napsal ve svém článku uveřejněném v časopise *La Révolté*: *„naše akce musí být permanentním povstáním slovem, písmem, dýkou, puškou, dynamitem. Posloužíme si všemi zbraněmi, pokud se jedná o povstalecký úder. Všechno, co je nelegální, je vhodné“* [6]. Vybrané studie náboženského terorismu mu přiřkládají především expresivní smysl, což opět klade na první místo propagandistické cíle. Dle tvrzení sociologa Marca Juergensmeyera jsou teroristické činy inspirované náboženskými motivy zpravidla viditelnější a dramatičtější než akce politického typu, protože mají v úmyslu propagaci nového pohledu na společenskou realitu. Atentáty podle něj představují skutečné rituály násilí, scénické předvádění symbolické války nebo duchovního střetu překračující horizont současnosti [7]. Dalším strategickým záměrem propagandy je povzbuzení pasivních sympatizantů, aby se přidali k těm, kteří se již vydali na cestu přímé akce, tímto způsobem má dojít k posílení teroristických aktivit.
- Zastrasování – jak již bylo opakovaně v práci zmíněno, bez zastrašovacích efektů by terorismus přišel o veškerou efektivitu.
- Provokace – povstalci, kteří usilují o paralyzování státu, jsou si vědomi toho, že to nedokážou bez lidové podpory, kterou ovšem nemají. Aby tuto získali, musí působit tak, aby vláda získala obraz nespravedlivé, despotické a kruté instituce. V souladu s tímto postupem terorismus povstalců vyvolává ony represe, prostřednictvím kterých nakonec utlačované obyvatelstvo poskytne kýženou legitimitu. Čím je reakce státu surovější, tím lépe pro jakoukoliv aktivitu povstalců. Princip dynamiky akce – represe - akce byl

mnohokrát použit s cílem internacionalizovat konflikt jako například první teroristické akce Fatahu, kdy se tato palestinská radikální organizace snažila vyvolat násilí ze strany izraelské vlády, aby získala podporu okolních arabských zemí k zahájení války proti Izraeli.

- Násobení chaosu – atentáty intenzivní a systematické, zároveň náhodné a s nejasným cílem, můžou vyvolat takové společenské poměry, které lze označit jako chaotické. Zmatek by utvrdil obyvatelstvo v tom, že vláda není schopna dostát svému účelu. V případě, že obyvatelstvo nabude tento dojem, mohly by reagovat dvojím způsobem, buď žádají o splnění požadavků teroristů nebo aby byla současná vláda nahrazena jinou.
- Opotřebovací válka – tento výraz osvětluje strategické cíle, které udávají žádoucí směr teroristických praktik. Děje se tak především tehdy, kdy teroristické praktiky nemají být nahrazeny jinými formami násilné akce, jelikož jsou považovány za autarkní metodu pro dosažení svých cílů. Opotřebování je psychologickým účinkem, který se může ve společnosti projevit poměrně jednoduše, pokud tato společnost byla dlouhodobě vystavena tlaku teroristických hrozeb. Opotřebovat protivníka doslovně znamená vytvoření takové společensky – politické situace, v níž se civilní obyvatelstvo nebo jejich vláda nakonec podvolí požadavkům teroristů výměnou za pocit bezpečí. [3]

Mimo již zmíněný pokus o pochopení teroristických jevů, lze předpokládat existenci interpretačního schématu, který odkazuje na možné důvody předmětného fenoménu. Na základě této perspektivy výkladu terorismu při zachování široké koncepce kauzalizmu je možné tvrdit, že je nasnadě více než jeden způsob vztahu mezi příčinami a důsledky, které terorismus vyvolaly. Každému z těchto vztahů odpovídají různé modely vysvětlení, kdy například dle profesora Jona Elstera používají sociální vědci tři hlavní typy vysvětlení [8]:

- kauzální intencionální – vycházíme-li z existence dvou modelů lidského chování, lze říct, že první model počítá s chováním vyvolaným deterministicky, tedy jednoduchým zásahem nějaké předcházející události, kterou nemá nikdo pod kontrolou. Ovšem jak již bylo v práci zmíněno, že terorismus závisí mnohem méně na chování nežli na akcích, kdy jsou akce modelem úmyslného chování. V daném případě chování zapříčiněné faktory intencionálního druhu jsou vědomé cíle a plány jednání, jelikož pro tyto aktivity je charakteristické vytvoření teroristické organizace, navržení strategického plánu činnosti a výcvikového programu, plánování a provádění útoků, šíření ideologie terorismu, verbování nových členů, pořádání finančních sbírek apod. Pro ty, co se na těchto aktivitách podílejí, to má nějaký význam a legitimitu v souladu s určitými cíli a plány. Teroristé usilují o dosažení konkrétních cílů ve shodě se svým náboženským případně politickým přesvědčením. Souběžně s tím volí taktiku užití násilí a zastrašování, jelikož jsou toho názoru, že právě tento postup je tím nejúčinnějším prostředkem pro dosažení jejich cílů. Terorismus není tedy nic improvizovaného, ale vyžaduje strategii, kterou teroristé využívají v souladu se směrem jednání, o němž jsou přesvědčeni, že je ten nevhodnější.
- kauzální neintencionální – mimo intencionální faktory lidského chování existují i další skutky, které jim dávají smysl, ovšem tyto nejsou záměrné. Jako klíčové lze označit zjištění, že úmysly není možné oddělit od vnějších faktorů a apriorních zkušeností a tyto vnější faktory, které modelují teroristickou činnost lze rozdělit do tří kategorií:
 - apriorní podmínky;
 - urychlující faktory;
 - příležitosti a prostředky.

Současně je nezbytné vzít v úvahu i příčinný vliv, který mohou mít fakta a zkušenosti v konkrétní situaci, v níž jsou přijímána teroristická rozhodnutí a v níž se uskutečňují teroristické akce.

- i. funkcionalistická – teroristická kampaň vytváří vlastní dynamiku, která se vyvíjí od jejího začátku až po okamžik, kdy se rozpadne organizace, která tuto kampaň řídí. Zmiňovaný vývoj je dán především tím, že každý teroristický čin tvoří celou řadu účinků, jež krok za krokem mění společenskou realitu, v níž teroristé počínají, a s tím i jejich rozhodnutí, příležitosti a možnost akce. A pokud jsou následky vyvolané určitým chováním funkcionalistické, tedy že plní nějakou užitečnou funkci, existuje vysoká pravděpodobnost, že podobné chování bude mít sklon k opakování, jakmile se naskytne příležitost. Naopak kdykoli má chování nefunkční následky, tak zanikne a již se neopakuje. Tyto principy do jisté míry odpovídají výkladu terorismu jako ryze strategické činnosti. Na základě tohoto pohledu lze konstatovat, že teroristé se chovají jako racionální aktéři, tedy že provádějí analýzu účinnosti svých akcí a že podle výsledků zaměřují své další činnosti. Z předmětného hlediska je vidět, že funkčnost terorismu se rovná jeho strategické účinnosti, od níž se očekává, že vysvětlí přežívání daných teroristických organizací. Rovněž strategická neúčinnost teroristické kampaně vysílá jasný signál k porozumění jejího ukončení. Ovšem předpoklad, že teroristické akce mají pokaždý racionální základ, je přinejmenším dosti problematická domněnka v rámci teoretického i empirického pohledu na věc.

Tabulka 2 – Úkoly nebo funkce nezbytné pro rozvoj teroristické kampaně [3]

Hlavní aktivity	Úkoly z nich vyplývající
Řízení, strategické modelování a plánování teroristických akcí	<ul style="list-style-type: none"> - Průzkum a vyhledávání informací
Vytváření a udržování sítí sympatizantů a možných spolupracovníků a členů	<ul style="list-style-type: none"> - Šíření ideologických poselství, nastavení vztahů s určitými sektory občanské společnosti, - Utváření pomocných, rekreačních a kulturních sdružení politických stran - Vytváření prostředků komunikace či spolupráce s některými ideologicky příbuznými médii <ul style="list-style-type: none"> - Navázání vztahů na národní a mezinárodní úrovni s politickými stranami, jinými teroristickými organizacemi, skupinami pro pašování zbraní, sdruženími i státy
Nábor nových členů	<ul style="list-style-type: none"> - Navázání vztahů s určitými sektory civilní společnosti - Rozvoj kontaktů - Zkoumání a sledování spolupracovníků a přívrženců

	<ul style="list-style-type: none"> - Šetření a sledování možných budoucích členů
Výcvik a školení členů	<ul style="list-style-type: none"> - Vytvoření nebo pronájem výcvikových táborů - Kontakty s náboženskými, politickými a jinými institucemi - Sestavení didaktických materiálů
Úkoly koordinace a dohledu	<ul style="list-style-type: none"> - Schůzky a shromáždění - Dohled nad členy organizace a jejich spolupracovníky
Příprava a provedení atentátů	<ul style="list-style-type: none"> - Předání všeobecných pokynů, příkazů, žádostí, rad - Zpravodajské aktivity a vyhledávání informací - Logistická činnost - Přeprava a cesty - Pronájem volných bytů
Shromažďování a zásobování ekonomickými, technologickými prostředky a materiály nezbytnými pro uskutečnění všech předešlých akcí	<ul style="list-style-type: none"> - Kriminální aktivity: krádeže, únosy, vydírání - Získávání darů - Účast na legálních i nelegálních obchodech - Vytváření krycích podniků a společností

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že v chování teroristů není nic automatického, rovněž není možné je pravdivě popsat jako jednoduchou spontánní reakci na jisté přítomné okolnosti, nebo na minulé zkušenosti. Mnozí autoři jsou toho názoru, že terorismus bývá důsledkem frustrace, pokoření nebo nenávisti, kterou vyvolaly konkrétní události a předcházející zkušenosti. Ovšem obdobná vysvětlení někdy zdánlivě vedou k přesvědčení, že vztah mezi negativními emocemi a akty násilí je deterministický, jako by existence takové emoce musela nezbytně vyústit v agresi. Naštěstí tento druh přístupu k agresivnímu jednání je dnes již překonán a zkompromitován. Pocity frustrace a emoce jako hněv, nenávist nebo strach, nevyhnutelně neaktivuje reaktivní agresi a ani nejsou neslučitelné se zralým uvážením a strategickým kalkulem. Teroristé sice mohou být oběťmi traumatických příhod, trpět pokořováním, zažít osobní neúspěch, mít určitou zdravotní indispozici, kdy všechny tyto zkušenosti mohou ovlivnit jejich vstup do radikální organizace. Nic z toho ale nebrání tomu, aby brali na vědomí rozhodnutí a počítali s jejich zřejmými následky. A tam, kde je vůle a svobodné zvážení, kde jsou následky dobrovolných akcí předvídatelné, je i zodpovědnost. A proto žádné nekompromisní vysvětlení terorismu, žádný poznatek, který je získán o jeho možných neúmyslných příčinách, nelegitimizuje teroristy a jejich opovržením hodné zločiny [3].

3.1.1 Typologie terorismu

Vzhledem k historickému vývoji se formy terorismu mění v závislosti na ideově motivačních, sociálních, politických a jiných podmínkách. Terorismus je fenomén, který provází lidstvo již od dob Říma. Jak se vyvíjel termín, stejně tak se vyvíjela i jeho typologie. Množství autorů se dlouhodobě pokoušela o vyhodnocení forem terorismu z různých hledisek, z toho důvodu existuje celá řada atributů terorismu (mezinárodní, domácí, etnický, enviromentální,

náboženský apod.) [9]. Pro jednodušší klasifikaci lze použít dvě hlavní skupiny terorismu, a to konvenční a nekonvenční formu terorismu a mezinárodní a státní terorismus.

- I. **Konvenční forma terorismu** – je historickým typem terorismu, který přetrvává i v současnosti. Jedná se o terorismus používající klasické prostředky, jako např. výbušniny, střelné zbraně, hořlaviny, stejně jako násilné metody [9]. Mezi konvenční teroristické metody se nejčastěji zařazuje střelba, použití sečných a bodných zbraní, ubití, bombové útoky, zadržování rukojmí, zastrásování a hrozby, vydírání, sabotáže a vraždy významných osob [10].

- II. **Nekonvenční forma terorismu** – představuje především zneužití jednotlivých typů zbraní hromadného ničení, prostředků informační a psychologické války, stejně jako prostředků, které z vojenského hlediska nelze mezi zbraně zahrnout [13].

- III. **Mezinárodní terorismus** – definice, která by přesně vymezila mezinárodní terorismus, neexistuje. Jedna definice, která se používá ve vládních kruzích USA, definuje mezinárodní terorismus jako terorismus zasahující občany nebo majetek více než jedné země. Některé teroristické skupiny se zaměřují pouze na činnost ve své zemi, některé na opak, pracují na mezinárodní úrovni. Necháávají se podporovat jinou zemí či na území jiné země pracují. Díky této činnosti se terorismus nedaří vymýtit. Existují tři aspekty, díky nimž se terorismus změnil na mezinárodní. Prvním aspektem je rozpad kolonií. Mnoho států podporovalo teroristy po ukončení kolonialismu. Druhým aspektem byla studená válka. Třetím aspektem se stala situace v Izraeli. Izrael jako stát vznikl uprostřed arabského světa. Díky tomu arabský svět podporoval teroristy v boji proti Izraelcům [12]. V dnešní době je

mezinárodní terorismus považován za velkou hrozbu domácí i zahraniční bezpečnosti. Trendem terorismu je organizovaná, samostatně se financující mezinárodní síť. Terorismus se spojuje a různé skupiny spolu začínají spolupracovat. Spojují se výcviky, financování i technologie. Proto stojí nad celou otázkou mezinárodního terorismu šíření zbraní hromadného ničení. Některé státy podporující terorismus se zaměřují na obohacování uranu a tvrdí, že mají i jaderné zbraně [11].

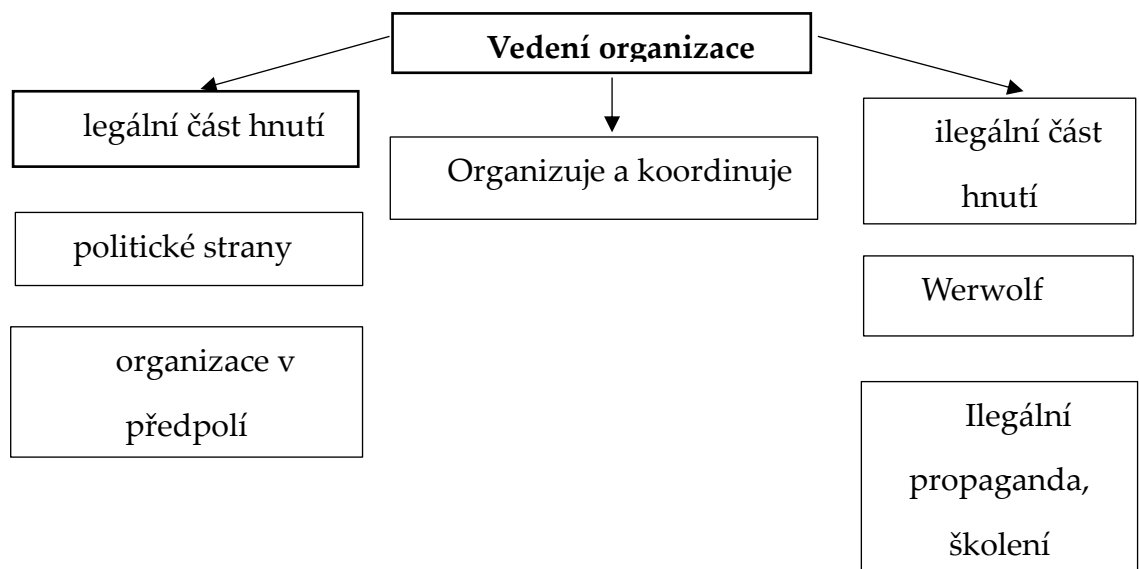
IV. **Státní terorismus** – rozlišuje tři jeho typy. Prvním je použití násilí vládou proti svým občanům. Tento typ násilí se používá k udržení moci vládou v daném státě. Druhým typem je státem podporovaný terorismus. Vláda kontroluje teroristické skupiny doma či v zahraničí. Posledním typem je podporování nezávislé teroristické skupiny v zahraničí. Druhá a třetí forma terorismu je zaměřena většinou na cizí vlády. Terorismus, který je prováděný vládou či vládními autoritami je terorismus, který vede většinou k útlaku nebo zastrasování obyvatelstva. Je zaměřen buď na jednotlivé skupiny či celé obyvatelstvo. Vlády vydávají zákony legalizující mučení, bití a možné zabíjení policisty ale i armádou. Státní terorismus většinou využívají diktátoři. [14].

V. **Politický terorismus**

- i. Ultralevicový terorismus vychází z pojmu krajní levice, čímž se označuje část politického spektra, pro které je charakteristické vyhraněné egalitářství. Tento podstatný aspekt je doplněn o akční a razantní metody prosazování svých zájmů. Základní směry krajní levice jsou anarchismus a komunismus, které se od sebe liší tím, že anarchismus usiluje o odstranění státu a komunismus charakterizuje své představy uvnitř státu. Krajní levice často využívá v rámci represivního i subverzivního působení násilí, kdy se v řadě případů uchyluje k teroristickým útokům [14].

- ii. Ultrapravicový terorismus vychází z pojmu krajní pravice, který se vztahuje k okrajům pravé části politického spektra, předně ve smyslu vyhrocení některých pravicových hodnot jako například moc, tradice, národní uvědomění ad absurdum. Projevuje se především snahou o autoritativní mocenské přístupy ve prospěch vlastní subjektivně definované elitářsky pojaté skupiny a jejich očištění od rušivých elementů. Reálnými symptomy krajní pravice jsou tvrdé „law and order“ přístupy, politicky zdůrazňovaná xenofobie, nacionalismus, etnocentrismus a v ryze extremistických formách rasismus i antisemitismus. Lze vymezit čtyři základní ideové koncepce, a to tradicionalistický antidemokratický konzervatismus, fašismus a neofašismus, nacismus a neonacismus a krajně pravicový šovinismus. Ultrapravicový terorismus je realizován různými nacionalistickými, neofašistickými, neonacistickými skupinami nebo jednotlivci [14].

Schéma 1 - Pojetí neonacistické organizační struktury organizace [14]

- iii. Monotematický "single-issue" terorismus je vymezen jako terorismus, který je realizován pro dosažení izolovaného osobního, společenského či politického cíle nad rámec pouhého uspokojení z aktu samotného. Musí

mít tedy nějaký politický či sociální cíl, nebo požadavek, který má být teroristickou akcí dosažen, ale nesmí být vázán na širší ideové zázemí pachatelů. Souběžně musí splňovat obecnou definici terorismu spočívající v zastrašení širšího počtu lidí. Aktivisté se snaží na tento určitý problém upozornit svým jednáním, ke kterému přistupují ve chvíli, kdy zpravidla demokratická společnost neřeší určitý problém prostřednictvím standardních demokratických nástrojů. Samotným cílem aktivistů je změna legislativy, či získání publicity k určitému problému [14].

- iv. Etnický a teritoriální terorismus, kdy se etnický terorismus vztahuje k prosazování zájmů určitého etnika, které je subjektivně vnímané jako marginalizována součástí určitého stávajícího společenství. Teritoriální terorismus je zaměřen na zájem o statut určitého teritoria. Častokrát dochází k propojení teritoriální a etnické dimenze, teroristé se tedy subjektivně snaží o prosazování zájmů určitého etnika nebo teritoria [14].
- v. Ekologický terorismus se vyznačuje svojí vazbou na environmentální témata, kdy je pojem vázán k myšlence boje za ekologii, respektive za životní prostředí a přírodu, či alespoň za jejich součásti, ovšem objevuje se jeho užití ve smyslu metody teroristů zaměřené na poškozování životního prostředí, čímž má být zasažen a zastrašen určitý objekt [14].
- vi. Kriminální terorismus předpokládá ve své nejjobecnější definici primární zaměření na osobní materiální výhody, kdy může být realizován jak organizovanými skupinami, tak jednotlivci. Cílem pachatelů může být jak dosažení bezprostředního zisku, tak i zajištění prostoru pro jejich další kriminální činnost. Z hlediska definice terorismu je podstatné, aby zde existoval prvek komunikace prostřednictvím násilného aktu, prostřednictvím kterého je vysláno poselství širšímu okruhu lidí než pouze přímým obětem útoků [14].
- vii. Psychopatologický terorismus se vymezuje tím, že jeho dominantním cílem je psychické uspokojení pachatele teroristickou činností.

Psychopatologické teroristy lze členit podle toho, zda je primárně motivuje uspokojení z pomsty vůči širšímu publiku, které je činem zasaženo nebo zavraženo, dále vědomí slávy a uznání, které svými činy mohou získat, anebo radost z vlastní schopnosti šířit hrůzu spojenou s obdivem k vlastní osobě, a nakonec psychická nemoc a pocit „fixní ideje“ nutící k teroristickým činům [14].

- viii. Náboženský terorismus je definován především primárním vztahem k náboženské dimenzi teroristického motivačního zázemí. Náboženství přitom může být do jisté míry spojeno i s prosazováním sociálních a politických zájmů. Z toho důvodu není správné vnímat náboženský terorismus jako nepolitický fenomén, poněvadž náboženství je součástí společenského i politického života. V současnosti je nejdynamičtější a nejbezpečnější formou náboženského terorismu islámský terorismus, který se projevuje v celosvětovém měřítku i v rámci regionálních konfliktů. Na islámský terorismus a na obecný vývoj antisemitismu je vázána existence židovského terorismu. Křesťanský terorismus se projevuje především v rámci americké ultrapravice, přičemž jeho specifickým podtypem je protipotravný terorismus. Po chemických útocích japonské sekty Óm šinkrikjó v tokijském metru v roce 1995 se pozornost zaměřila na nové náboženské kultury a sekty, nicméně obdobný útok od té doby žádná jiná náboženská skupina neprovedla [14].

Tabulka 3 – Mravní ospravedlnění terorismu podle ideologií a skupin [3]

Typ ideologie	Nejcharakterističtější mravní argumenty
Revoluční levice	Cílové (myšleno teologické ospravedlnění)
Extrémní pravice (fašisté anebo laičtí rasisté)	normativní (myšleno deontologické ospravedlnění; deondologie = nauka o povinnostech) a cílové
Nacionalisté	hlavně cílové, i když s některými normativními prvky, např. legitimní obrana, sebeurčení
Islámský extremismus	Normativní
Křesťanská extrémní pravice	normativní a cílové
Radikální ekologismus	hlavně cílové, i když s některými normativními prvky, např. úcta k přírodním zákonům

3.2 Islám

Islám, dnes druhé největší náboženství na světě, založil v sedmém století po Kristu prorok Muhammad. V přísně monoteistickém světě islámu vládne jediný Bůh, Alláh, jemuž podléhá veškerý lidský život i příroda. Věřící muslim má pět základních povinností, které jsou označovány za pilíře islámu. První z nich je islámské vyznání víry: „*Není boha kromě Alláha a Muhammad je jeho prorok*“. Druhou je modlit se pětkrát denně – vždy po obřadné očištění a obrácen směrem ke svatému městu, Mekce. Za třetí má muslim povinnost dodržovat ramadán, měsíc půstu, v jehož průběhu nesmí jíst, pít a věnovat se sexuálním aktivitám v době mezi východem a západem slunce. Za čtvrté mu islámský zákon ukládá, aby dával almužnu chudým, a za páté se od věřícího očekává, že se alespoň jednou za život vykoná pouť do Mekky. Muslimové uznávají zásluhy starších proroků, mezi ně řadí i Mojžíše a Ježíše, protože i jejich ústy mluvil Alláh. Teprve Muhammadovo učení je však pro ně dokonalým vyjádřením Jeho vůle, vtělené v Korán [2].

Islám je náboženstvím, které neustále vyzývá své zastánce k činnosti – v Koránu lze najít mnoho výzev k boji „za pravdu Boží“, ať už proti nevěřícím, nebo proti těm, kdo vnášejí do muslimské komunity zkaženost. V průběhu staletí zažil islám mnoho reformátorů a dal vzniknout řadě odnoží. Dvě z nich, charídžité a šíité, se oddělily již na samém počátku jeho historie. Sekta charídžitů hlásala přísné rovnostářství, odmítala veškerá majetková privilegia a hlásala, že kdo se dopustí těžkého hříchu, ten přestává být muslimem. Jako sekta se sice dlouho neudrželi, ale stali se v jistém smyslu předchůdci všech následujících fundamentalistických hnutí, tj. hnutí usilujících o návrat k podstatě islámu. Druhá velká odnož, šíité, si udržela svůj vliv až do dneška. Šíitský islám byl od

16. století oficiálním náboženstvím Persie (Iránu) a stal se posléze hlavním myšlenkovým zdrojem iránské revoluce. Šíité se hlásí k odkazu Muhammadova zetě imáma Alího, o kterém se soudí, že svou zbožností a dalšími cnotmi převyšoval vladaře své doby. Alího následovníci byli považováni za pravé vůdce islámu, protože na rozdíl od skutečně vládnoucích dynastií pocházeli přímo z Prorokova rodu. Šíité byli proto přesvědčeni, že vláda bude nakonec vrácena do rukou Muhammadova oprávněného dědice, jenž odstraní nadvládu dosavadních režimů a křivdy jimi spáchané. Muhammadův dědic bude přímým zástupcem Božím a bude vládnout podle zásad Koránu. Velké šíitské komunity existují i v jiných zemích Blízkého východu, také v Indii a Pákistánu. V těchto státech dominantní větev islámu představují sunnité, kterých je většina. Sunnité dodržují řadu tradic odvozených od Koránu, které jsou ve srovnání s nesmlouvavými šíity tolerantnější vůči odlišným názorům. Navíc prošly i doktríny sunnitů samotných značným vývojem, a to zejména v posledních třech stoletích pod vlivem expanze západní civilizace [2].

Hnutí usilující o obnovu islámu nelze chápat jen jako náboženský fenomén. Zčásti jde o reakci na mohutný vliv Západu, o hledání vlastních národních a kulturních kořenů. Je sporné, zda můžeme tato hnutí, byť i v jejich nejfundamentaličtější podobě, považovat za pouhou obnovu tradičních myšlenek, podstata je evidentně mnohem složitější. Obnovují se sice některé tradiční praktiky a způsoby života, ale dochází k tomu v kombinaci s novými prvky, specifickými pro moderní dobu. V posledních desetiletích si fundamentalistická hnutí získala značný vliv v mnoha zemích severní Afriky, Blízkého východu a jižní Asie. Objevují se obavy, že islámský svět směřuje ke konfrontaci s těmi částmi světa, které jeho víru nesdílejí. Islámské země zjevně odolávají vlně demokratizace, která se šíří po velké části světa. Ze 39 států, v nichž je islám dominantní formou náboženství, lze pouze hrstku považovat za liberální demokracie. Jedním z takových příkladů je Turecko, přestože v 60. a 70.

letech zažilo několik období vojenské vlády. V některých jiných zemích, které byly po jistou dobu poměrně demokratické došlo ke zvratu. Příkladem může být Alžírsko, kde vláda 1991 povolila svobodné volby. Když se však ukázalo, že k vítězství směřuje strana ovlivněná islámským fundamentalismem, bylo druhé kolo zrušeno a moci se ujala armáda. Od té doby se země nachází ve stavu občanské války mezi vládou a islámskými povstalci. Kdyby se radikální islamisté dostali k moci v Alžírsku, mohly by je sousední země brzy následovat. Egypt, kde žije více než 80 miliónů muslimů, má své vlastní fundamentalisty, kteří tam chtějí nastolit náboženský stát, obdobně je tomu tak v Maroku nebo Libyi [2].

Politolog Samuel Huntington varuje, že se zápas mezi západními a islámskými názory může stát součástí celosvětového „střetu civilizací“, který bude důsledkem skončení studené války a postupující globalizace. V mezinárodních vztazích přestávají dominovat jednotlivé národní státy, soupeření a konflikty se budou týkat rozsáhlejších kultur a civilizací. Právě takový konflikt nastal na území bývalé Jugoslávie, v Bosně, kde se střetli křesťanští Srbové s bosenskými muslimy [19]. Islám a křesťanství jsou náboženství, která si činí nárok na jistotu, na zvláštní přístup k Božímu slovu. Křesťanství se naučilo soužití s kapitalismem i demokracií, a má-li Max Weber pravdu, přispělo i k jejich vzniku. Pro mnoho muslimů je evidentně takové přizpůsobení daleko obtížnější, neboť si kapitalistické podnikání a liberální demokracií ztotožňují s tlakem západní kultury. Navíc islám odmítá vést dělící čáru mezi veřejnou a soukromou sférou [2].

3.3 Islámský terorismus

Islámský terorismus představuje v současnosti jednu z nejzávažnějších bezpečnostních hrozeb pro soudobé demokracie v euroatlantickém prostoru.

Navzdory tomu, že počet připravovaných a provedených teroristických činů islámského terorismu v evropském prostoru nebyl masivní, je závažnost hrozby nutné hodnotit v kontextu xenofobních projevů radikálních muslimů k západnímu světu a v rámci celosvětového vývoje tohoto fenoménu. Islámský terorismus je pouze jedním z problémů souvisejících se soudobým islámem. Jeho určitá část reaguje již po několik desítek let na sekularizaci muslimského světa a modernizační tendence obecně fanatickým prosazováním alespoň některých islámských dogmat. To se sebou přináší potlačování lidských práv a intoleranci, která se může projevovat i jinými formami nežli výhradně terorismem. V tradičních islámských zemích i v muslimských přistěhovaleckých komunitách v západním světě existuje potenciál pro vyhrocení náboženských konfliktů [14].

V souvislosti se soudobými trendy v islámu hraje důležitou roli islámský fundamentalismus, který se zakládá na strohém přesvědčení o majetnictví pravdy. Vyznačuje se neústupností, nesnášenlivostí a tvrdostí srdce. Z Koránu si účelově vybírá jen některá témata a symboly. Od morálně – právních úvah, zaměřených silně kriticky zvláště proti jinak smýšlejícím. Kolísá mezi skutečnou religiozitou a radikálními kulturními projevy a tendencí ke zpolitizování [20].

Islámský fundamentalismus je do politické dimenze převáděn prostřednictvím islamismu, který je definován jako využití islámských religiózních argumentů k odůvodnění politických cílů. Cílem islamismu je zpravidla vybudování teokratické společnosti, v jejímž rámci je islám jediným pravidlem politického života a Bůh je jediným politickým suverénem. V odborné literatuře je zpravidla islamismus vázán pouze na islámský fundamentalismus. Islám k získávání politické podpory využívali představitelé, kteří jsou obecně označováni za sekulární, a v tomto smyslu by rozsah pojmu islamismus ve smyslu politizace islámu mohl být i širší, respektive by byl vázaný na více směrů soudobého islámu [14].

Islám je prosazován nenásilnými i násilnými prostředky. Jedním ze základních pojmů islámské věrouky je džihád, přičemž existují různé výklady a pojetí tohoto pojmu. Dle Mendela právní znalci rozeznávají čtyři roviny, v nichž se může věřící účastnit džihádu [21]:

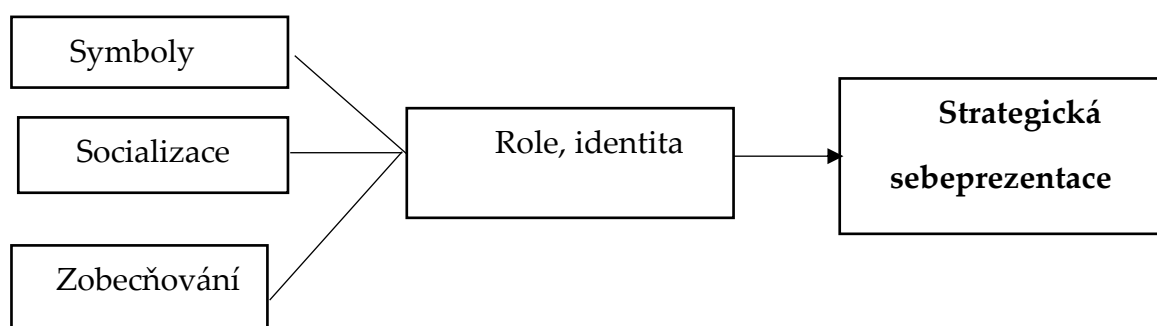
- **Džihád srdcem** – týká se neustálého prohlubování osobní zbožnosti, přemáhání hříchu a pokoušení, kterému Bůh muslima průběžně vystavuje;
- **Džihád jazykem** – týká se podpory a šíření Pravdy misijní činností a poukazy na špatnosti;
- **Džihád rukou** – zahrnuje především obecně záslužnou a charitativní činnost;
- **Džihád mečem** – ve smyslu prosazování islámu různými podobami násilí, ať už represí vůči bezvěrcům na území islámu, vedením války za šíření víry, bojem proti strůjčům rozkladu zevnitř, nebo a možná především obranou vůči vnějšímu nepříteli.

Džihád mečem je často využíván k ospravedlnění náboženských válek a k ospravedlnění terorismu proti nepřátelům islámu, jelikož islámští teroristé s oblibou využívají účelově některých prvků islámu. Introvigne je toho názoru, že všichni islámští teroristé jsou fundamentalisté. Podle něj je pro teroristy terorismus náboženskou aktivitou [22]. Ve vztahu k obecnému vymezení fundamentalismu je, avšak u některých islámských teroristů sporné nalézt důslednější dogmatickou znalost islámské věrouky i naplnění všech znaků fundamentalismů, v rámci své praxe se s tímto jevem opakovaně setkávám u konvertitů a rovněž přistěhovalců, jemuž nemusí odpovídat ani jejich životní styl. Islámský terorismus může vznikat i na základě obecné obhajoby zájmů odlišně vnímané islámské identity. Pro definici islámského terorismu je tedy primárním kritériem to, že motiv terorismu spočívá v náboženské identitě a tento aspekt je upřednostňován na úkor ostatních cílů [14].

Islámský terorismus využívá proti svým nepřátelům strategii ozbrojené propagandy, a to ve značném rozsahu a brutalitě co do počtu obětí a forem jejich usmrcení. Cílem je zastrašit nepřítele a vyslat jednoznačné poselství stoupencům o vlastních možnostech, což má motivovat zástupy muslimů k rozsáhlému vystoupení po boku těchto teroristů. Specifickou strategii volili islámští teroristé v Iráku a aktuálně v soudobém Afganistánu. Některými útoky na neselektivně vybrané civilisty se snažily především vyvolat strach a napětí mezi místním obyvatelstvem, které mělo nabýt přesvědčení, že okupační spojenecké jednotky nejsou schopny zajistit pořádek. To mělo vybudit rozsáhlejší hnutí odporu, které mělo vyhnat americké jednotky z jejich území, kdy toto vítězství by následně posílilo islamisty i v jejich propagačním boji v islámském světě. Tento fenomén lze demonstrovat na příkladu Afganistánu, kdy byl náhlý konec republikánského systému po svržení prezidenta Ašráfa Ghaního v srpnu 2021 pro radikální hnutí Tálibán vítězstvím dané samotným Bohem. Ten z boje odešel jako vítěz, a v očích mnoha svých členů dostal větší legitimitu. Od daného okamžiku je republika minulostí a Afganistán se změnil v islámský emirát.

Zastrašující islámský terorismus však může být směřován i proti odlišným směrům islámu anebo proti různým konkurenčním islámským frakcím. V islámských diktaturách existuje i islámský represivní terorismus proti vlastnímu obyvatelstvu. Terorismus realizují také tajné služby islámských zemí proti exilové opozici v zahraničí [14].

Schéma 2 – Strategicky prezentovaná identita islámského teroristy [23]

3.4 Salafitský islám

Kořeny současného salafitského islámu sahají do dávné minulosti. Ve středověku se přídavné jméno salafitský používalo hlavně pro určitý teologický názor, který zaujímali první muslimové, oproti názoru pozdějších generací. Hlavním ideologem salafitského islámu byl středověký teolog a právník Ibn Tajmíja. Ten byl představitelem tradicionalistického proudu v sunnitském islámu. Tradicionalistický proud nejvíce lpěl na doslovném výkladu hadíthů. Baštou tradicionalismu byla ve středověku zejména hanbalitská škola. Hanbalitská škola byla jak školou právní, tak teologickou. Díky této dvojí povaze se odlišovala od ostatních právních škol.

Ibn Tajmíja vzešel z hanbalitského prostředí, byl ale nezávislým myslitelem, který odmítal dílčí rozdrobenost na právní školy. Hlásal návrat ke Koránu a sunně (jeden z pramenů islámského práva, je to soubor výroků a činů Mohameda od té doby, kdy se ve svých čtyřiceti letech stal prorokem) jako zdrojům islámského práva, nikoli nápodobu těchto škol. Tato myšlenka předznamenala islámský reformismus s jeho důrazem na roli idžtihádu (dobírání se práva prostřednictvím nezávislé interpretace Koránu sunny), byť tohoto ideálu nebylo vždy zcela dosaženo. V teologii se Ibn Tajmíja odvolával na metodu salaf (první věřící), kdy v jeho teologickém díle představovala velmi důležitou roli [24].

Radikalismus wahhabitů (wahhábité sami sebe navíc vidí jako jediné nositele pravého nezkaženého islámu, přičemž vyznavači ostatních islámských škol jsou těmi radikálnějšími jedinci označováni za nevěřící) do značné míry přispěl k tomu, že byl Ibn Tajmíja vnímán negativně. Ovšem nadšenci z řad vzdělaných a náboženských elit v arabských metropolích objevovali díla Ibn Tajmíji i dalších salafitů (v té době se pojem salafité běžně vyskytoval). Tito nadšenci v jejich

názorech spatřovali lék na neduhy islámského světa. Výraz „salafitský“ tehdy označoval pozitivní, veskrze reformní tendenci proti zpátečnictví pověr a praktik lidového islámu, bez ohledu na to, zda skutečně věrně odrážel to, co Ibn Tajmíja mínil salafitskou teologií. Wahhábismus byl reformní salafitský směr, který vzešel z učení Muhammada ibn Abdulwahhába. Ovšem vymykal se od ostatních proudů svým radikalismem a tím, že jeho ideály byly uvedeny v praxi. S rostoucím náboženským, hospodářským a politickým významem moderní Saudské Arábie se z okrajového wahhábismu stala vlivná ideologie, která je dnes součástí globálního salafismu.

Globální salafismus není snadné popsat a interpretovat. Ovšem jedno je jisté – bez pochopení základů salafitského islámu ve středověké i moderní retrospektivě není možné porozumět současným událostem a rozostřeným ideologiím. Díky otevřenosti Saudské Arábie vůči fundamentalistickým proudům v rámci politiky islámské solidarity došlo k interakci wahhábitského učení s několika cizími vlivy, zejména ideologií Muslimského bratrstva. Ideologii Muslimského bratrstva sice její zakladatel Hassan al-Banná rovněž definoval jako salafitskou, ovšem v zásadě se obě ideologie lišily. Muslimské bratrstvo bylo pragmatickým politickým hnutím, které nemělo nic společného s učením Ibn Tajmíji a jeho teologií. Vedle umírněného proudu do Saudské Arábie pronikly i extremistické myšlenky Sajjida Qutba. Ideologie qutbismu měla navzdory své odlišnosti v teologických otázkách s wahhábismem některé aspekty společné. Oba proudy Muslimského bratrstva a wahhábismus na sebe vzájemně působily [24].

Velmi problematickým aspektem moderního salafitského islámu je takfir a džihád. Takfir neboli prohlášení muslima za nevěřícího, exkomunikace a možnost zbavit jej majetku a života byl a je v různých stupních součástí

wahhábismu. Zřejmě pod vlivem ideologie Sajjida Qutba však byly exkomunikovány i celé režimy. Jedním z prvních ideologů, který byl silně ovlivněn wahhábismem, avšak prohlásil saudský stát za bezvěrecký, byl Abú Muhammad al-Maqdisí. Byl to významný posun v radikalizaci wahhábistické ideologie. Saudský režim se snažil získat legitimitu vůdce islámského světa navenek i odvracet kritické opoziční hlasy z vnitřku různými způsoby. Hlavní úlohu sehrál panislamismus (politické hnutí obhajující myšlenku jednoty všech muslimů pod záštitou jednotného islámského státu). Zhruba od 70. let Saudská Arábie podporovala prostřednictvím různých charitativních organizací šíření wahhábistické interpretace islámu v celosvětovém měřítku. V souvislosti se sovětskou válkou v Afganistánu saudský panislamismus přešel z pasivní podpory islámské tendence k aktivní podpoře protisovětského džihádu. Podporou džihádu v Afganistánu režim do jisté míry utišil hlasy, kritizující vnitrostátní totalitní poměry. Propast mezi náboženskými ideály, jak je hlásaly základní wahhábistické texty, a poměry panujícími v zemi se však pořád více rozevírala. Například džihád byl na území království zakázán od 30. let, nicméně myšlenka boje proti nevěřícím byla obsažena v textech, které byly běžně součástí školních osnov. Přepětí, generované rozporem mezi nedosažitelným idealismem a radikalismem propagovaných textů a myšlenek na jedné straně a realitou materiálního bohatství a konzumního způsobu života saúdské společnosti na straně druhé, se saudský režim snažil od 80. let uvolňovat podporou džihádu na odlehlých bojištích – vedle Afganistánu, především v Bosně, Čečensku nebo Filipínách.

V souvislosti s válkou v Zálivu na počátku 90. let a přítomností nevěřících vojsk na saúdském území čelil režim další kritice ze strany konzervativních náboženských kruhů. Navzdory určitým ústupkům ze strany Ibn Báže (Velký muftí Saudské Arábie) v 90. letech došlo k výraznému posílení mocenských pozic wahhábistických duchovních. Devadesátá léta jsou klíčovým obdobím pro

pochopení nárůstu extremismu a nesnášenlivosti vůči vnějšmu nepříteli. Pod hlavičkou významných oficiálních saudskoarabských náboženských institucí byla publikována a šířena řada nesnášenlivých textů proti nevěřícím obsahujících různé konspirační teorie, vinící křesťanský západ a sionismus za mravní zkaženost a útlaku muslimů. Časté jsou výzvy k zastrašování a de facto i terorismu. Lze se domnívat, že existuje přímá souvislost mezi touto rétorikou, akcentující wahhábistké zásady v nejradikálnější podobě a současným džihádismem a náboženským extremismem, tak jak ho hlásá například hnutí Islámský stát. [24].

3.5 Islamismus ve Francii

V souladu s rousseuisticko-jakobínskou tradicí definují republikáni hranice politična a veřejného prostoru unitární identitou a obecným zájmem. Politické nároky mají být vznášeny jménem univerzálních idejí na pozadí společné národní identity. Jakmile by zvláštní skupiny získaly veřejný status a začaly vznášet své nároky nikoliv jménem idejí, nýbrž jménem svých fixních identit, základy republiky by byly podkopány. Taková politizace identit by svedla společnost na šikmou plochu "tribalizace", "libanonizace", "balkanizace", "ghettoizace" či "komunitarizace". Jednotná republika svobodných a rovných jednotlivců by se rozpadla do mozaiky mnoha do sebe uzavřených skupin. Republikáni připisují takové rozdrobování jednoho "lidu" na vrub pronikání britského "komunitarismu" a amerického "multikulturalismu", které jsou cizí francouzské politické tradici. Podle demokratů spočívá problém v této tradici samé. Navzdory univerzalistické rétorice nenabízí unitárně pojatá republika skutečně univerzální – všelidský – prostor, ale pouze prostor jedné zvláštní národní komunity, totiž francouzského kulturního národa. Odhodit livrej

kmenové či náboženské příslušnosti u bran republiky tedy neznamena zbavit se předsudků a vášní zvláštní skupiny a zaujmout stanovisko obecné lidské přirozenosti, jak si naivně mysleli osvícenší revolucionáři, ale pouze vyměnit jednu livrej za jinou – popřít jednu kmenovou kulturu jinou kmenovou kulturou a místo náboženství předků přijmout náboženství republiky. Tento model fungoval, dokud většina přistěhovalců přicházela ze zemí, které s Francií sdílely katolictví, zadrhl se ale s přílivem muslimů. Ti jsou vyzýváni ke kulturní asimilaci, zároveň je však mnoho z nich chyceno v pasti ekonomického a sociálního vyloučení. Asimilační tlak v situaci vyloučení nevede k překonání tohoto vyloučení, ale pouze k jeho posílení – k ráně chudoby se přidává stigmatizace menšinové kultury. Odpovědí na tuto situaci je ožívání muslimské identity, jehož projevem je i zahalování žen. Asimilacionistický republikanismus nemůže být lékem na tuto "komunitarizaci", neboť je jednou z jejích příčin. Za deklarovanou univerzalitou republiky se totiž skrývá vylučující partikularismus francouzského národa [25] [26].

Rostoucí muslimská populace představuje hrozbu pro francouzskou společnost. Davidson a Achi uvádějí, že francouzská společnost považuje islám za příliš fanatický při udržování svého náboženského dogmatu, a že francouzská vláda cítí potřebu jej kontrolovat. To způsobilo, že se francouzská vláda pokusila integrovat všechny muslimské přistěhovalce, a to primárně z toho důvodu, že někteří z nich nepodporují princip laičité (sekularismus), přestože Francie lpí na tradici daného principu. Podle francouzské vládní webové stránky laičité zaručuje svobodu ve víře. Laičité demonstruje neutralitu státu a prosazuje vše v souladu se zákonem bez ohledu na náboženství nebo víru. Systém také zaručuje svobodu uctívání a náboženství, ale netrvá na respektování náboženských dogmat nebo předpisů. Vláda také odděluje stát a náboženské organizace, kdy stát nefinancuje a nereguluje vnitřní náboženské organizace. Stát

také zrovnoprávňuje své občany ve správě státní moci a nediskriminuje je na základě jejich přesvědčení [27] [28] [29].

Cesari uvádí, že islám je západní Evropou, zejména Francií, vnímán jako hrozba kvůli islámským teroristickým útokům v západní Evropě a tvrzení, že islámská ideologie je proti principu svobody přesvědčení, takže je potřeba jej kontrolovat. Podle Bowena se francouzský islám stává termínem, který je využíván vládou a imámy (muslimský duchovní) k diskusi o islámu. Ve vládním kontextu je francouzský islám, kontrolovaný státem a přidružený k islámským institucím a imámům ve Francii. Francouzská vláda se neustále pokouší vytvořit francouzský islám a kontrolovat muslimy, zejména za Macronovy vlády. Snaží se ovládnout radikální diskurz, který učili někteří radikální muslimové. Cílem výzkumu bylo zjistit, jak Macronova koncepce francouzského islámu následovala jeho předvolební sliby [30].

Metodologií výzkumu pro tuto studii je historický výzkum, který se skládá ze sběru pramenů, jeho ověřování, interpretací a deskriptivě. Údaje byly shromážděny z primárních zdrojů ve formě novin, pramenných a sekundárních zdrojů, knih a časopisů. Článek je napsán narativní metodologií, která formou historického vysvětlení srovnává fakta v řadě příčin a následků. Tato metodika je využívána, protože je chronologická. Hlavní údaje jsou z oficiálních webových stránek Macronovy strany týkající se jeho aktivit v prezidentské kampani a novin, které informují o nejnovějších zprávách. Údaje o francouzské muslimské populaci ze zprávy Hakima El Karoui potvrzují, že koncepce francouzského islámu je dosažitelná.

Existují dřívější výzkumy francouzského islámu. Podle Easat-Daas existuje v konstrukci francouzského islámu podezření z nálepky „evropský islám“. Vláda hraje významnou roli v integraci francouzské kultury s kulturou islámskou.

Podle Tolana francouzská vláda vždy váhala s integrací islámu, protože je omezena principem laïcité (sekularismus), aby nedošlo k financování islámských organizací s cílem snížení zahraničních darů. Dokonce i v zákazu burkini existují dva názory, kdy princip laïcité zakazuje náboženské vyjadřování. Ovšem současně je laïcité považováno za ochranu náboženství a práva francouzských občanů vyjadřovat své náboženské přesvědčení na veřejnosti. Toto tvrzení podporují Belkaïd a Schmid, kteří říkají, že termín „Francouzský islám“ může existovat, ale zároveň může předmětný termín také odkazovat na francouzský sekularismus [31].

Tento termín se používá k zamezení zákazu uvažování o náboženských otázkách v současné společnosti. Belkaïd a Schmid uvedli dva názory na rozhraní mezi náboženstvím a státem. Za první, vláda nebude zasahovat do islámu. Za druhé, silnější stát zasahuje do organizování islámu a jeho rozvoje ve Francii. Belkaïd a Schmid také říkají, že k provedení druhé možnosti se vláda musí držet stranou od lpění na principu laïcité (sekularismus), který pouze brání porozumění víry muslimů. Mezi náboženskou praxí a respektem k republikánským zásadám existuje souvislost, která by měla sloužit k vzájemnému porozumění.

Vzestup muslimů v Evropě způsobil politický a sociální konflikt, zejména ve Francii. Tento konflikt začal zejména v roce 2005, po němž následoval džihádistický teror. To vytvořilo obraz islámu jakožto náboženství násilí. Podle Azouze Begaga se islám stal hrozbou pro Francouze. Francouzští muslimové jsou považováni za cizince a stávají se existencialistickou hrozbou pro západní liberální země, takže je potřeba je kontrolovat, regulovat a posílat do vězení. Fundamentalistický islám také prohlubuje tento konflikt, protože jejich víra je proti principu laïcité (sekularismus). Tato otázka je prioritou francouzské vlády, která respektuje princip laïcité, který vychází ze zákona z roku 1905. Parvez ve

svém výzkumu uvedl, že francouzská vláda považuje islám za úpadek sekularismu, protože jejich náboženské dogmata a rituály vždy svazují muslimy, ovšem vláda neodstranila islám v politice, protože se snaží vytvořit to, co sami nazývají jako francouzský islám. Dle Mattei a Aguilar definovat francouzský islám znamená také reprezentovat francouzské muslimy. Podle Fernanda jsou francouzští muslimové ženy a muži, kteří praktikují islám jako francouzští občané a praktikují francouzské občanství jako oddaní muslimové. To činí náboženství a národnost kompatibilní [32] [33].

El Karoui rozděluje muslimy do šesti kategorií na základě těch nejumírněnějších a nejvíce autoritářských. První kategorií (18 % z celkového počtu) jsou jednotlivci, kteří jsou náboženství vzdáleni, nemají zájem projevovat víru v každodenním životě a jsou proti halal stravování ve školní jídelně. Silně souhlasí s tím, že sekulární stát umožňuje každému svobodně praktikovat své náboženství. Druhá kategorie (28 % z celkového počtu) má stejné hodnoty jako ta první, ale někteří stále praktikují své náboženské rituály a konzumují halal jídlo. Lidé v této kategorii souhlasí s tím, že by polygamie měla být zakázána a že zákony francouzského státu jsou důležitější než náboženské zákony. Třetí kategorie (13 % z celkového počtu) je více ambivalentní. Tito lidé jsou proti nikábu a polygamii. Jsou proti myšlence, že sekulární stát umožňuje lidem svobodně praktikovat své náboženství. Tato kategorie je kritická vůči francouzskému systému, alespoň pokud jde o náboženskou implementaci, a přeje si vyjádřit své náboženské přesvědčení v práci. Čtvrtá kategorie (12 % z celkového počtu) více přijímá sekularismus, ale kritizuje porušování polygamie ve Francii, a zároveň odsuzuje nikáb, který 95 % z nich zcela odmítá. Pátá kategorie (13 % z celkového počtu) představuje jedince autoritářského charakteru, kdy 40 % této kategorie podporuje nikáb a polygamii, staví se proti sekularismu a považuje náboženské právo za důležitější než francouzské státní právo. Myslí si, že náboženství není jen osobní záležitostí a většina z nich

podporuje náboženské vyjadřování v práci. Šestá kategorie (15 % z celkového počtu) se od páté liší tím, že prosazuje přísnější pohled na náboženskou praxi. Nicméně tito lidé považují náboženství za soukromou záležitost, a ne za veřejný problém. Téměř všichni podporovali nikáb, zatímco téměř 50 % bylo proti sekularismu a náboženskému projevu na pracovišti. Na základě šesté kategorie podporuje 58 % muslimů sekularismus ve Francii. Dvacet osm procent si myslí, že francouzské právo je důležitější než náboženská hodnota, a 18 % věří, že sekularismus umožňuje lidem náboženskou svobodu. Muslimové ve Francii chápou, že jsou francouzskými občany a jednají v prospěch budoucnosti Francie. Nicméně muslimové, kteří se staví proti sekularismu a myslí si, že náboženské hodnoty jsou důležitější než francouzské právo, jsou hrozbou pro francouzskou společnost. Podporují nikáb, i když je nikáb zakázán. Toto nařízení o zákazu nošení oděvů, které zakrývají části těla a obličej, lze nalézt v zákoně č. 2010-1192 ze dne 11. října 2010 [34].

Dnes představuje islám jedno z největších náboženství v Evropě. Ve Francii je islám po křesťanství druhým největším náboženstvím. El Karoui ve svém výzkumu uvedl, že 5,6 % francouzské populace, která je starší 15 let, jsou muslimové. Většina francouzských muslimů pocházela z Maghrebu. Třicet osm procent pocházelo z Alžírsko, 25 % z Maroka, 8 % z Turecka a 9 % ze subsaharských zemí.

Belkaïd a Schmid tvrdí, že islám jako globální náboženství ve Francii překračuje konzervatismus země. Proto dochází v praxi k reislamizaci v důsledku návštěv lokalit, které se nacházejí mimo francouzské hranice. Také říkají, že mladí muslimové chtějí, aby je francouzská společnost vnímala, a proto zpochybňují principy sekularismu. Výsledky studie El Karoui také ukazují, že muslimové představují 5,6 % populace starších 15 let a více než 10 % mladých lidí do 25 let je identifikováno jako muslimové. Počet mladých muslimů se stále

zvysuje, přestože jsou v menšinové skupině a nejsou spokojeni s náboženskou příslušností. El Karoui říká, že tito mladí muži mají nízkou kvalitu života, jsou nezaměstnaní a žijí na předměstích. Dvacet osm procent francouzské muslimské populace má autoritářské postoje, a patří k separatistickým skupinám. Tato separatistická skupina je hrozbou pro republiku, proto se jí vláda snaží zamezit. Francouzskou republiku nelze rozdělit dle ústavy. Tento aspekt lze nalézt v článku 1, Ústavy z 4. října 1958, který říká, že je Francie nedělitelná, sekulární, demokratická a sociální republika. Ústava představuje právní a morální základ Francouzské republiky [35].

Během vlády Françoise Hollanda došlo ve Francii k několika teroristickým útokům. K útokům došlo v redakci Charlie Hebdo a supermarketu Hyper Cacher v lednu 2015. K tomuto druhu teroristických útoků došlo již dříve, ovšem kvůli těmto dvěma teroristickým činům byla překonána únosná mez francouzského státu. V listopadu došlo k dalším útokům v Bataclanu a Saint-Denis, poté byly provedeny útoky v Nice, kdy bylo usmrceno 86 obětí a všechny tyto teroristické útoky provedli muslimové. Pohled francouzské společnosti na islám se kvůli radikálním islámským akcím zcela změnil. Francouzská společnost nevnímá islám jako mírumilovné náboženství. Terorismus ve Francii je způsoben šířením radikalismu v mešitách, proto by vláda měla mít větší kontrolu nad učením islámu. Dle Fernanda vytvoření zastupitelského orgánu umožní institucionalizovat a monitorovat francouzský islám v rámci celé země. Prostřednictvím této organizace bude pro vládu snazší sledovat islámské učení. Lidé by neměli islám opovrhovat, ale bude lepší jej regulovat, protože šíření radikálního islámu neustane, dokud nebudou přijaty adekvátní opatření.

K reorganizaci francouzského islámu bývalý ministr vnitra Pierre Joxe sdělil, že již v roce 1989 byla potřebná normalizace islámu v náboženském aspektu. Podle něj stát před rokem 1989 do záležitostí islámu nezasahoval. Joxe vytvořil

Výbor o reflexi islámu ve Francii (CORIF) v roce 1990 jako vládní pokus o řízení záležitostí ve věcech francouzského islámu. Muslimské obyvatelstvo se potýkalo s nezaměstnaností a diskriminací, a proto potřebovalo ochranu ze strany CORIF, kdy výbor umožnil muslimům vytvoření vlastní organizace. V roce 1993 Charles Pasqua, ministr vnitra, pozastavil činnost CORIF, protože organizace nesplňovala zákonné podmínky. V lednu 1995 byla vytvořena Rada muslimů ve Francii, a to na základě ustanovení Pasqua do funkce ministra vnitra. Správní rada nefungovala transparentně kvůli dominanci Velké mešity v Paříži (Grande Mosquée de Paris = nejstarší mešita ve Francii) a jejího blízkého vztahu s Alžírskem, který vyvolal podezření týkající se neutrality rady.

V roce 2003 se Nikolas Sarkozy stal ministrem vnitra ve vládě Jacqua Chiraca a byla vytvořena Francouzská rada pro záležitosti muslimů (CFCM) jako zástupkyně muslimů v rámci státních a mezinárodních institucí. Podle svých oficiálních webových stránek má CFCM za cíl vést diskuse mezi svými členy, občanskou společností a dalšími náboženstvími o islámu, rozvíjet islám a hájit zájmy muslimů ve Francii. CFCM selhala při plnění svých povinností kvůli vnitřním konfliktům, zejména nadvládě určitých zemí a šíření fundamentalismu. Plán francouzské vlády v regulaci muslimů proto nebyl realizován. El Karoui uvedl, že v roce 2005 Maroko zasáhlo do voleb řídicího orgánu CFCM a Alžírsko neprojevovalo zájem o CFCM, což vedlo k dominanci marocké větve, která nakonec volby vyhrála. Tím se potvrdilo, že vedení CFCM nedokázala reprezentovat jednotu mezi Alžírskem, Marokem, Tureckem, Saúdskou Arábií a Katarem, která instituci řídí. Kromě toho země v této instituci využívají CFCM k zasílání finančních zdrojů ze svých domovských zemí k šíření fundamentalismu na francouzském území. Institut decentralizuje své členy do mešit ve Francii s významnými vlivy z Alžírsku, Maroka, Turecka, Saúdské Arábie a Kataru [36].

Toto selhání způsobilo, že vláda nedokázala integrovat islám, i proto zde našel prostor pro své uplatnění radikální islám. Prezident Macron, který je v současné době v prezidentském úřadu, sdílí také vizi o vytvoření Francouzského islámu. Macronovo úsilí bylo značné již v období kampaně a také její následné realizace poté, co se stal prezidentem. V rámci své kampaně učinil sliby související s islámem, kdy vždy dával najevo svůj postoj vůči francouzským muslimům. Tehdejší kandidát na prezidenta chtěl pomoci muslimům ve Francii v budování institucí, které mohou reprezentovat islám tím, že vytvoří jednotný francouzský islám, francouzská společnost jim pak může lépe porozumět a přijmout. Macron chce, aby se francouzští muslimové integrovali do francouzské společnosti a aby v ní byli lépe zastoupeni. Macron měl ve své kampani dva cíle. Prvním bylo zajištění neutrality vlády pro náboženskou svobodu. Francie se řídí sekulárním systémem, který odlišuje náboženské zájmy od těch státních. Ve francouzské společnosti podle něj panuje mylná představa, že laičité (sekularismus) lidem zakazuje vykonávat jejich náboženské záležitosti. Proto chtěl Macron tento rozměr změnit. Macron prohlásil, že laičité bude zdrojem svobody a odstraní rozdíly v náboženství. Druhým cílem byla implementace protiradikálního diskurzu do francouzského islámu. Dle Macrona Francouzi potřebují pomáhat francouzským muslimům budovat instituce reprezentující jejich náboženství a bojující proti radikálním hnutím, která degradují hodnotu islámu. Vláda bude bojovat proti džihádistické ideologii také blokováním stránek, které podporují džihádistickou propagandu, a rušením závadových skupin a sdružení. Macron chce touto myšlenkou docílit odstranění radikálního diskurzu mezi francouzskými muslimy.

Existují dva předvolební sliby týkající se Francouzského islámu. Prvním z nich bylo vytvoření Národní federace islámu Francie, která se bude komplexně zabývat náboženskou komunitou, jejímž cílem bude financování výstavby mešit a školení imámů. Federace bude školit imámy, aby pochopili hodnoty republiky,

a aby se islám mohl integrovat do struktury Francouzské republiky. Tento projekt je zásadní, protože imámy ve Francii platí cizí země, jako je Alžírsko, Maroko a Turecko. Podle zprávy francouzského Senátu z července 2016 Turecko vyslalo do země 151 imámů, Alžírsko 120 imámů a Maroko 30 imámů. Zpráva uvádí, že cizí země financují 310 imámů sloužících v rámci 2500 mešit a modliteben ve Francii. Boukanoun uvedl, že Maroko poskytlo 6 miliard eur na podporu islámu ve Francii, včetně mezd 30 imámů, a od roku 2011 Saúdská Arábie utratila téměř čtyři miliony eur na financování výstavby osmi mešit ve Francii a vyplácení mezd přibližně 14 imámů. Tyto dvě události jsou příklady toho, jak islámské země zasahují do obrazu islámu ve Francii. Není známo, zda tito imámové vyučovali radikální diskurz islámu, proto je potřeba, aby stát vedl vlastní studium imámů. Studium imáma k zamezení radikalismu bude ukončen bakalářským titulem. Macron také plánuje program na rozbití náboženských radikálních spolků působících na území republiky, a trvalé uzavření mešit které učí radikalismus džihádistických salafistů. V roce 2015 došlo ve Francii k mnoha teroristickým incidentům, takže Macron potřeboval situaci razantně vyřešit, i z toho důvodu bylo cílem jeho programu očištění islámu od radikálního diskurzu [37].

Vliv Islámského státu byl ve Francii obrovský. Růst islámu vyvolal ve Francii obavy, že by mohl islám ovlivnit republikánské hodnoty. Poté, co byl Macron ustanoven do funkce, jako prezident viděl, že je islám ve Francii zásadním způsobem ovlivněn arabskými zeměmi a že je nezbytné tento vliv snížit. Emeritní profesorka Myriam Revault byla toho názoru, že chce Macron reorganizovat islám. Tato politika měla za cíl vytvoření mírových vztahů mezi muslimy, Francií a dalšími náboženstvími, aby se rozvinula důvěra v islám. Macron měl v úmyslu integrovat muslimy, kteří jsou proti sekularismu, kdy během tiskové konference 18. února 2020 prohlásil, že Republika nepřijme někoho, kdo si myslí, že náboženské právo je nadřazené právu republikánskému. Tito lidé mohou být hrozbou pro francouzskou ústavu. Během prvních dvou let

vlády splnil Macron jeden ze svých předvolebních slibů, kterým bylo vytvoření Zákona o vnitřní bezpečnosti a boje proti terorismu (zákon SILT).

Během svého volebního období se Macronovi podařilo vytvořit zákony potírající šíření radikálního diskurzu. Jak již bylo dříve řečeno z důvodu velkého množství teroristických útoků je tento zákon nezbytný k ukončení radikálního diskurzu na francouzském území. Zákon o vnitřní bezpečnosti a boji proti terorismu (zákon SILT) byl přijat 30. října 2017, upravuje mimo jiné také uzavírání mešit a modliteben, pokud jsou zde šířeny aktivity, myšlenky nebo teorie spojené s terorismem, nenávistí a diskriminací. Dále tento zákon obsahuje možnosti preventivních a represivních opatření jako dozor, domovní prohlídky, domácí vězení, kontroly konkrétních prostor nebo osob a uzavírání mešit a modliteben. Tento zákon jistě představuje podporu pro vyšetřování islámských radikálů, kteří mají v úmyslu plánování teroristických činů a šíření radikalismu. Ministr vnitra Christophe Castaner ohodnotil tento zákon kladně, protože podle jeho slov bylo od přijetí tohoto zákona uzavřeno sedm mešit. Implementace tohoto zákona proto ukázala, že Macron splnil svůj předvolební slib o uzavírání náboženských míst, které by napadaly princip republiky.

Doposud nebyl splněn předvolební slib, kterým bylo vytvoření Národní federace islámu Francie. Macron nechce, aby jeho politiku ovlivňovaly jiné země. Sdružení by mělo pomoci s financováním renovací a výstavby mešit a školením imámů. Podle webu Macronovy kampaně bude sdružení přijímat dary a výnosy z podílových fondů. Macronovy plány v rámci financování federace by však porušily zákon z roku 1905, jelikož vláda nesmí zasahovat do financování náboženství.

Francie podle AFP (Francouzská tisková agentura) přestane přijímat imámy ze zemí jako Turecko nebo Alžírsko v rozsahu dohod, který francouzský stát

s těmito zeměmi uzavřel. Kvůli nedostatku finančních prostředků doposud nedošlo k programu proškolení imámů, navzdory těmto okolnostem se předpokládá, že plán bude brzy realizován. Studium imámů se bude skládat ze 75 procent ze sekulárních předmětů, jako je sociologie, psychologie, právo, historie, a z 25 procent z teologického učení. Obsah studia demonstruje zacílení na republikánské hodnoty, aby bylo dosaženo vytvoření islámu kompatibilního se státem. Od tohoto studia se také očekává, že sníží počet islámských skupin, které mají pocit, že jejich náboženské právo je více než republikánské, i proto má být toto studium kompatibilní se státem. Kandidáti na imáma obdrží bakalářský diplom z oboru Islámských studií na Praktické škole pokročilejších studií (EPHE).

Přestože měl Macron dobré úmysly, ukázalo se, že politika SILT byla v rozporu s lidskými právy. Podle Khadhraoui byly kritéria pro detekování podezřelých jedinců příliš široká a nejasná. V Zákoně č. 2017-1510 z 30. října 2017, o posílení vnitřní bezpečnosti a boji proti terorismu je uvedeno, že jedinci, kteří jsou podezřelí z terorismu a jsou s ním spojováni, budou dle ustanovení právního předpisu stíháni. Prostřednictvím provedené kampaně Amnesty International bylo zjištěno, že došlo k zatčení osoby podle tohoto zákona, ačkoli nespáchal trestné činy související s terorismem. Tím pádem došlo k porušení zásady spravedlivého procesu, protože policejní orgán nebyl objektivní. Někteří jedinci jsou podezřelí pouze proto, že mají ve svém soukromém prostoru náboženské atributy. Toto rozhodně porušuje základní hodnoty republiky, zejména právo svobody, protože nemohou svobodně praktikovat náboženství ve svém soukromém prostoru [38]

Macronova politika prozatím odráží Francouzský islám, který se nezaměřuje pouze na hodnoty náboženské, ale také na hodnoty republikánské. Muslimové můžou současně praktikovat jak náboženství, tak občanství. Jak již

bylo řečeno, Macronův plán na kontrolu islámu může omezit radikální diskurz. Republikánské hodnoty také vkládá do proškolení imámů, aby byl vytvořen jednotný proud islámu ve Francii, jelikož je v současnosti zde islám pořád roztržštěný. Macron však ve svých snahách porušuje hodnoty Republiky, tudíž je potřeba zvážit, zda je tato cesta správná a žádoucí.

3.6 Radikalizace

Radikalizace byla vždy neodmyslitelnou součástí náborových aktivit teroristických organizací. Nejedná se tedy o neznámý jev, ovšem v důsledku masivního využívání sítě Internet, a především sociálních sítí současnými teroristickými organizacemi k propagandě a cílenému náboru nových členů, začala být danému jevu věnována zvýšená pozornost. Odborná literatura, výzkumy a studie vztahující se k problematice radikalizace mají zpravidla interdisciplinární charakter. Převážně se jedná o kombinaci přístupů akcentující perspektivu psychologie, sociologie a kriminologie s přesahy do dalších vědeckých oborů. V obecné rovině je nutné zmínit, že radikalizace je z pohledu teroristické organizace strategie, kterou teroristické organizace mobilizují jedince k podpoře svých taktik a cílů. Podoby radikalizace jsou velmi rozmanité, rovněž tak iniciátory a facilitátory samotného procesu. To je kromě toho jeden ze základních definičních znaků tohoto fenoménu. Jedná se o multidimenzionální proces, během něž se transformují postoje, přesvědčení a chování osoby, které mohou vést k podpoře, organizaci nebo realizaci násilného činu, zpravidla motivovaného ideologickými nebo náboženskými doktrínami, jež teroristická organizace vyznává a s kterými se tento jedinec v rámci procesu radikalizace identifikuje. Samotný proces radikalizace je velmi individuální a má mnoho

variací. Zpravidla nelze nalézt univerzální model aplikovatelný na všechny případy [38].

Na základě provedené studie Schmid vytvořil osm principů radikalizace [39]:

1. Většina teroristů nemá zdravotní psychické problémy.

Častější u teroristů je naopak pocit, že jejich život nebyl smysluplný předtím, než se přidali k teroristické skupině. To znamená, že přidáním se ke skupině se z nich stávají opravdoví zaníci, a zcela jednoduše se z nich stávají radikálové.

2. Minulost teroristů je velmi různorodá. Každý k terorismu došel vlastní cestou a nelze tudíž jasně specifikovat jeden profil běžného teroristy.

Každá osoba teroristy je jiná, a o to více se odlišují i jednotlivé teroristické skupiny. Nesser vydefinoval specifické znaky, které charakterizují islamistické teroristy na území Evropy. Ve většině případů lze mluvit o přistěhovalcích, konvertitech a v neposlední řadě o lidech s kriminální minulostí. Někteří se mohou přidat kvůli souhlasu s ideologií skupiny, jiní se radikalizují z důvodu vnitřních konfliktů. Další možností je participace na základě předchozího členství někoho z rodiny anebo přátel v této skupině [40].

3. Radikalizace je povětšinou postupný proces.

Studie obsahuje jeden z prvních modelů radikalizace směrem k terorismu. Autorem předmětného modelu je Randy Borum a obsahuje čtyři fáze [41]:

- To není správně! – osoba, která je na cestě k radikalizaci si uvědomí, že to, kde se teď nachází, či co prožívá, necítí jako správné.
- To není fér! – následně jedinec či skupina začne pociťovat křivdy v kontextu sociálních, ekonomických a politických podmínek.
- Je to vaše vina! – v rámci této etapy je nalezen viník, který údajně může za páchaní vnímaného bezpráví.

- Vy jste zlo! – v poslední úrovni dochází k hanobení ostatních přehnaně negativními charakteristikami a nepřítel je démonizován za účelem ospravedlňování násilí.

4. Chudoba jednotlivce sama o sobě radikalizaci nezpůsobí, ale nízká zaměstnanost již může mít na ní vliv.

Nelze s určitostí říct, že by chudoba vedla k samotné radikalizaci. Ovšem v některých zemích byla prokázána nezaměstnanost jako důvod vedoucí mladé jedince k tomu, aby se přidali k teroristickým skupinám. Výzkum dále prokázal, že radikalizovaní muslimové nepatří do ekonomicky ohrožené skupiny, netrpí politickým útlakem, a rovněž to nejsou fanatičtí věřící. Minulost a původ jednotlivých pachatelů bývá různý.

5. Rozhořčení hraje většinou důležitou roli při radikalizaci a běžně funguje jako její iniciátor.

Pocit nespravedlnosti je velmi závažným faktorem, který může ovlivnit člověka v negativním slova smyslu. Osobních rozhořčení je ovšem na světě nepřeberné množství a téměř každý pocituje svojí vlastní tíhu nespravedlnosti. Tudíž na tento aspekt nelze nahlížet jako na důvod radikalizace. K radikalizaci může člověk dovézt tím, že identifikuje viníka, který za jeho pocity může a je přesvědčen o tom, že tento element je potřeba odstranit. U teroristů je ovšem běžné, že prostřednictvím terorismu neřeší pouze své vlastní pocity, většinou se identifikují s pocity smutku někoho jiného, případně skupiny a ve jménu této konkrétní skupiny pak jednájí. Tento způsob využívají vůdci teroristických organizací, kteří rozhořčení mladých mužů používají jako nástroj k rekrutaci nových členů.

6. Sociální sítě jsou pro nábor nových členů teroristických skupin klíčové.

Existence radikálního prostředí, ať již ve fyzické podobě či v prostředí internetu může být v mnoha ohledech pro mladé a psychicky nevyzrálé lidi lákavá. Je to způsobeno především tím, že jsou v tomto směru velmi zranitelní, jelikož se

nachází ve věku, kdy hledají svoji identitu. Zvláště náchylní jedinci jsou ti, kteří byli v minulosti vystaveni diskriminací, ponižování apod.

7. Ideologie věřícím slouží jako nástroj k racionalizaci zabíjení.

Ideologie přispívá k přijetí násilí jako nástroje, kterým lze dosáhnout politických změn. Ospravedlňuje použití extrémních metod a snižuje morální zábrany.

8. Opuštění teroristické činnosti často probíhá bez deradikalizace.

Deradikalizace je principiálně podobná radikalizaci. Jedná se o změnu myšlení. Jedná se o ustoupení od určitých hodnot a přesvědčení. Dalo by se předpokládat, že je vždy třeba nejdříve změnit mysl – deradikalizovat se, a v návaznosti na to se člověk rozhodne opustit teroristickou skupinu. Výzkumy ale ukazují, že v tomto pořadí to vždy být nemusí.

3.6.1 Radikalizované osoby

V rámci německého programu prevence proti islamismu byl sestaven seznam znaků, které vykazují jednotlivci během radikalizace či následně po ní.

Jedná se o [39]:

- značné změny v chování a ve stylu oblékání;
- změna prostředí – odklon od rodiny, a naopak příklon k novým přátelům;
- člověk sobě a okolí začne vše vysvětlovat na základě náboženství;
- ostatní muslimové, kteří nejsou ve své víře takto striktní, začnou být považováni za bezvěrce;
- nový zájem o bojové sporty;
- podvody a kriminální činnosti páchané vůči bezvěrcům;
- účast na seminářích radikálních kazatelů;
- zájem o džihád – sledování videí, webových stránek apod.;
- jazykové kurzy arabštiny;

- vycestování na Blízký Východ – snaha o vyhnutí se identifikaci jedince;
- před útokem dochází „na oko“ k rychlému obratu zpět na západní kulturu.

Dle Schmida lze rizikové faktory radikalizace rozdělit do tří skupin, a to na

- mikro – úroveň;
- mezo-úroveň;
- makro-úroveň.

Na mikro-úrovni lze mluvit o jedincích. Klíčová je jeho osobní psychická frustrace. Může se také jednat o zkušenost s diskriminací, ponižováním, selháním ve společenské integraci, a to celé může vyústit v potřebu pomsty. V rámci mezo-úrovně se jedná o širší skupinu lidí, která podporuje radikální myšlenky a může zprostředkovávat kontakt s teroristy. V souvislosti s touto skupinou dochází k ovlivňování mládeže a hrozí možnost vytvoření teroristické organizace. V poslední makro-úrovni lze hovořit o rozsahu státním. Jedná se o radikalizaci veřejného mínění a stranické politiky. Tyto aspekty vedou k radikalizaci nespokojených lidí, která následně může vyústit až v terorismus. V první úrovni se tedy jedná o zkoumání toho, jakým způsobem jsou ovlivňováni mladí, kteří se přidávají k radikálním skupinám. Druhá úroveň zkoumá, co se děje uvnitř již vytvořených skupin, která slibuje mladým potenciálním členům velké dobrodružství a výhody sounáležitosti a bratrství. Třetí úroveň se na státní úrovni zabývá společnostmi doma i v zahraničí, a to jakým způsobem fungují vztahy společnosti s příslušníky menšin a zejména migrantů, kteří pociťují, že nikam nepatří [39].

3.6.2 Proces radikalizace

Aby byla teroristická organizace úspěšná, potřebuje širokou sociální síť podporovatelů, přívrženců a samotných členů skupiny. Tuto síť lidí je třeba budovat a současný svět k tomuto účelu nabízí neomezené možnosti. Nejlépe se osvědčily masová média a sociální sítě. Teroristická skupina potřebuje oslovit v co nejkratším časovém rozmezí, co největší masu lidí. Příkladem může být natáčení propagandistických videí, která jsou následně sdílena a jako lavina šířena v prostředí internetu. Média, která informují o provedených útocích, či o samotných teroristických organizacích svým způsobem také plní funkci náborové činnosti. Mezi lidmi, kteří většinou s odporem a zklamáním čtou tyto zprávy, se vždy najdou i tací, kteří vůči popisovanému cítí sympatie. Kromě toho některé organizace mají své kazatele, kteří své extremistické ideologie kážou v mešitách, školách apod. Díky tomuto šíření teroristických ideologií se objevují lidé, kteří se s prezentovanou ideologií ztotožní, a tím se usnadní jejich vstup do teroristické organizace. Corte Ibáñez je toho názoru, že důležitějším faktorem, než je pouhé přijetí ideologie, jsou sociální vazby mezi jedinci. Autor ve své publikaci odkazuje na studii, která prokázala, že většina aktivních džihádistů, nebyla vystavena extrémní náboženské výchově, ale naopak k jejich radikalizaci došlo až po vstupu do organizace [3].

Omyly z historie ovšem ukazují, že pokud chce teroristická organizace přežít co nejdéle, nemůže do svých řad přijímat každého, kdo o organizaci projeví zájem. Po splnění výcviku, dostávají noví členové méně důležité úkoly a až poté, co se osvědčí a dostanou důvěru, důležitost jejich úkolů roste. Poté, co jedinci vstoupí do organizace, začíná fáze jejich socializace, kterou autor také popisuje. Tento socializační proces probíhá ve dvou směrech. Zaprvé se jedná o stránku technickou, kdy se novému členovi dostane výcviku v boji a jiných technických znalostech a dovednostech. Druhá stránka je víceméně společensko-

psychologická a zabývá se vytvářením vztahu jedince a organizace. Tento proces většinou začíná ještě před samotným členstvím a trvá déle. V podstatě se jedná o úplné ztotožnění se s ideologií a se skupinou na úkor uvědomování si vlastní identity. Díky tomu se lidé ve skupině chovají jinak, než by se chovali sami za sebe a toto skupinové smýšlení a uznávání společných hodnot je přesně to, co teroristická organizace potřebuje ke svému úspěchu. K docílení efektu skupinové polarizace a skupinového myšlení využívá teroristická organizace různé metody. Corte Ibáñez uvádí následující [3]:

- izolace

Izolace nových členů může probíhat na úrovni fyzické, pokud se výcvik členů odehrává v nějaké geograficky vzdálené lokalitě. Klíčová je ale izolace psychická, ve které se nové členy snaží udržovat, pokud jsou v době výcviku přesunuti mimo svůj domov. Noví členové se tedy nestýkají s jinými lidmi než se členy organizace, kteří uznávají společnou ideologii. Probíhá zde i cenzura v informacích, které se k nováčkům dostávají. Pokud výcvik probíhá v místě původu nováčků, je to s psychickou izolací o něco složitější. I v tomto případě je třeba vymyslet souvislejší a dlouhodobější formu výcviku, aby noví členové neměli čas na okolní vlivy.

- indoktrinace

Teroristická organizace potřebuje ukázat novým členům vlastní pohled na svět a potřebuje, aby tento pohled přijali za vlastní a ztotožnili se s ním. Proto tyto nové členy podrobují pečlivým školením, přednáškám a jinému vzdělávání. Také jim říkají, která média sledovat a která naopak podávají „lživé informace“. Školení je většinou vedeno charismatickými lidmi, kteří mají velký vliv na ostatní a působí velmi důvěryhodně.

- techniky pro kontrolu myšlení

Kontrola myšlení probíhá hned několika způsoby. Může se jednat o to, že za nováčky stojí vždy někdo, kdo je vede a říká jim, co je správné, čímž je zcela omezen prostor pro vytvoření si vlastního názoru. Další možností je neustálé vytváření společných aktivit, čímž je omezeno soukromí jedince a prostor pro promyšlení toho, čemu je aktuálně vystaven anebo vytvoření si vlastního názoru. K ovlivňování myšlení dochází i v ohledu fyzickém. Nováčci bývají vystavováni náročnému fyzickému výkonu, spánkové deprivaci, nebo užívání omamných a psychotropních látek. Díky těmto fyzickým omezením dochází i k „omezení“ mysli.

- rituály slibu věrnosti

Provádění rituálů má na psychiku jedince až nadpřirozený účinek. Během rituálu člověk cítí větší sounáležitost se skupinou, a pokud jde o rituály slibu věrnosti, je tomu dvakrát tolik. Člověk, který věrnost slibuje, se v tu danou chvíli stane ještě větší součástí skupiny a cítí osobní odpovědnost za svůj slib.

- další způsoby

Existuje mnoho způsobů, jakým si teroristické organizace zajišťují loajalitu svých členů. Jako další autor zmiňuje, že některé organizace si své nováčky hned na začátku testují tím, že po nich chtějí vykonání nějakého nelegálního činu ať už je to přepadení, či loupež. Člověk, který něco podobného udělá, si následně dobře rozmyslí, zda skupinu opustí, protože by tak byl jen snazším terčem pro policii. Také je dokázáno, že čím větší úsilí člověk obětuje tomu, aby se stal členem nějaké skupiny, tím více se cítí být skupině oddaný. Zajímavé je, že i samotní školitelé, kteří učí nováčky jejich ideologii, sami sebe neustále utvrzují správností své ideologie tím, že musejí neustále vytvářet argumenty, kterými chování organizace vysvětlují.

3.7 Fenomén radikalizace v pojetí Francie

V situaci, kdy jsou dospívající a mladí dospělí pokoušeni cestou násilného extremismu a fanatismu, je nezbytné zavést komplexní politiku prevence radikalizace, a to primárně z důvodu účinného boje proti vybraným rizikovým faktorům. Aby byl tento přístup efektivní, musí nutně zahrnovat všechny aktéry vzdělávání: pedagogy, zástupce sdružení a další odborníky. Provádění preventivních opatření vyžaduje jasné definování pojmu. Co rozumíme pod pojmem „radikalizace“? Nejčastěji sdílenou definicí je ta, kterou uvedl sociolog Farhad Khosrokhavar: *„Radikalizací označujeme proces, při kterém jednotlivec nebo skupina přijme násilnou formu akce přímo spojenou s extrémistickou ideologií s politickými, sociálními nebo náboženskými zpochybněními zavedeného pořádku na politické, sociální nebo kulturní úrovni“*. Osoba, která podporuje nebo organizuje násilné akce ve jménu náboženské, politické nebo sociální ideologie, je proto považována za radikalizovanou. Od útoků v roce 2015 je tento termín spojován hlavně s džihádistickým násilím. Vládní stránka <http://www.stop-jihadisme.gouv.fr/> uvádí, že je džihádistická radikalizace řízena touhou nahradit demokracii teokracií založenou na islámském právu (šaría) za použití násilí a zbraní. Předpokládá tedy přijetí ideologie, která poskytuje prostředí a měřítko, kterými řídí veškeré aspekty života. Radikalizovaní lidé rozdělují muže a ženy do dvou kategorií: na ty, kteří se drží své ideologie, a na ty, kteří jí nesdílejí, a jsou jako taková odsouzeni k smrti [78].

V roce 2015 vláda vytvořila webovou platformu s názvem „Stop Džihádismu“ pro boj proti náboru teroristů s odkazem <http://www.stop-djihadisme.gouv.fr/>. Meziřesortní výbor pro prevenci delikvence a radikalizace (Secrétariat Général du Comité interministériel de prévention de la délinquance et de la radicalisation, zkráceně SG-CIPDR) upozorňuje na následující chování, které může představovat známky probíhajícího procesu radikalizace: roztržky s

rodinou, starými přáteli, odcizení se kolektivu, odchod ze školy, nové stravovací návyky, změna v chování, asociální poznámky, odmítání autority, odmítání konzumní společnosti, zvýšení frekventovanosti webových stránek a sociálních sítí radikálního nebo extremistického charakteru, antisemitské projevy, konspirativní projevy. Tyto příznaky explicitně necharakterizují proces radikalizace, ale čím více příznaků existuje, tím více by to mělo zajímat rodinu a okolí. Právě kombinace několika z nich představuje určitou formu koherence, která by měla mít za následek ostražitost a bdělost okolí.

Rada učitelů a CIPDR doporučují řešit toto téma s mladými lidmi od 15 let tím, že se odváží proces pojmenovat. Výhodou tohoto způsobu řešení je rozvinutí debaty napříč dostatečně širokým spektrem: radikalizace je komplexní proces, který spojuje různorodé sociální a individuální skutečnosti. Toto otevření pak umožní přistupovat ke konkrétním tematickým položkám, jako jsou [78]:

- násilí;
- politická akce;
- laičtí (sekularismus);
- mediální a informační gramotnost;
- boj proti diskriminaci;
- místo náboženství;
- mužské/ženské vztahy;
- antisemitismus;
- nemoc...

S ohledem na tuto skutečnost je nezbytné, aby vedoucí týmy měly jasno v republikových principech, cílech a účelu přijatých opatření. Použití tohoto termínu také umožňuje zrušit dosavadní tabu tím, že se vyhne strategiím obcházení, které ne vždy napomáhají správnému pochopení jevu. Pokud si

někdo přeje přistupovat k džihádistické radikalizaci specifickým způsobem, je důležité získat určité základy islamologie. Je možné, že mladí lidé budou chtít tuto otázku náboženství řešit. S ohledem na tyto fakta existuje mnoho možných zdrojů, které jsou nápomocné. Dostupné vzdělávací kurzy pravidelně nabízejí prefektury, CIPDR a Soudní ochrana mládeže, ty jsou zveřejněny na webových stránkách těchto institucí. K osvětě u mladých lidí lze přizvat také aktivistická sdružení. Svědectví obětí teroristických útoků představují zdroj, který lze mobilizovat v rámci preventivního projektu, aby násilným činům a radikalizaci dodal konkrétní „lidský“ rozměr. Mohou mít různou podobu – čtení textů, prohlížení zpráv, a dokonce setkání mezi mladými lidmi a oběťmi podporované specializovaným sdružením, jako je Francouzská asociace obětí terorismu nebo sdružení Bratrstvo a Pravda.

Je nezbytné zvyšování potenciálu spolků a zároveň provádění opatření k prevenci radikalizace. Posláním spolku Místní mise je podpora přístupu k zaměstnání a autonomii pro mladé lidi ve věku 16 až 25 let, kteří dokončili kurz počáteční odborné přípravy. K tomu je poskytována komplexní podpora, která umožňuje práci s mladými lidmi na jejich profesní integraci, ale také s pomocí jim stát se plnohodnotnými občany. V rámci tématu občanství je věnována pozornost sociálním otázkám s cílem přimět mladé lidi, aby se vyjádřili a mohli diskutovat s ostatními mladými lidmi. Když stát vyhlásil výzvu na projekty v rámci „prevence radikalizace“, bylo potřeba na výzvu reagovat. Byly vybrány dvě společnosti nabízející dva sdělovací prostředky s odlišnou formou vyjádření:

- Tvorba plakátů Společnosti Čas, který usychá;
- Divadelní představení Divadla Café Crème.

Tyto dvě formy sdělovacích prostředků se jeví jako relevantní z důvodu, že:

- Umělecká tvorba rozvíjí schopnost strukturalizace vlastních myšlenek a argumentace;
- Divadelní představení usnadňuje ústní projev a rozvíjí schopnost vyjadřovat se.

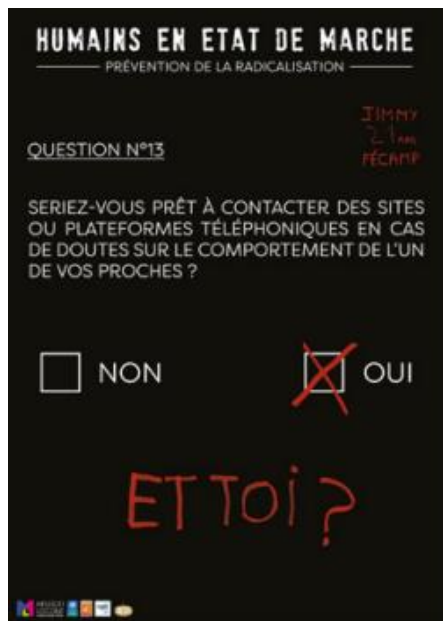
Tyto akce umožnily zabývat se citlivým tématem „radikalizace“, které se týká a ovlivňuje mladé lidi, buď prostřednictvím zpráv souvisejících s útoky, a někdy dokonce osobně, protože jsou v kontaktu s mladými lidmi s osobní zkušeností s radikalizací.

Tyto dvě akce byly pro mladé lidi velmi přínosné:

- Umožnily jim najít prostředky k uvolnění jejich projevu – mohli vyjádřit své myšlenky, vidět, že jim někdo naslouchá, a mohli porovnat své myšlenky s myšlenkami jiných mladých, což umožnilo rozvinout jejich vlastní sebereprezentaci.
- Práce na tvorbě plakátů vedla každého mladého vytvořit estetickou podobu vyjádření, která jim umožní předat jejich poselství, a tím vygenerovat vlastní odpověď na citlivé téma radikalizace.

Vytvořené plakáty umožňují najít odpovědi na stejné otázky, ale s různými úhly přístupu, který si každý mladý člověk zvolí podle svého subjektivního pohledu, jak dané téma uchopil. Tento projekt tedy také umožnil nepřímo pracovat se zásadním psychologickým aspektem u mladých lidí, a tím je budování sebevědomí, které jim často chybí. Účastí na komunikačních a propagačních akcích mohli mladí lidi pokračovat v posilování práce na zvyšování povědomí o jejich dovednostech a potenciálu. Pro Místní misi je podpora „plakátů“ a „pohlednic“ zajímavá, protože trvá v čase a lze ji dále šířit a propagovat téměř bez „časového omezení“. Rozmanitost možných umístění a tím i možnosti komunikace a propagace tohoto projektu jsou velmi široké.

Dovednosti získané na workshopech jsou pro ně užitečné při hledání zaměstnání. Kromě debat a výměn na téma radikalizace, workshopy a divadelní představení umožnily mladým lidem rozvinout jejich schopnosti verbálního projevu a také využívání svého těla jako nástroj neverbální komunikace. Tento typ workshopu umožňuje některým lépe přijmout své tělo a tím získat chybějící sebevědomí [78].

Obrázek 1 Ukázky plakátů projektu Lidé a stát v pohybu [78]

Dalším významným počinem v boji proti radikalizaci bylo vytvoření Rady mládeže, která vychází z politické vůle starosty města Štrasburku. Jedná se o instituci s rozhodovacími orgány, volenými ve všeobecných volbách. Městská rada pak dává v záležitostech města prostor mladým lidem. Rada mládeže je především místem, kde se lze učit o občanství: umožňuje uskutečňování projektů obecného zájmu. Rada mládeže zprostředkovává mladistvým (zástupcům jiných mladých lidí) kontakt s orgány veřejné moci, uvádí je do věcí veřejných a umožňuje jim ovlivňovat veřejné záležitosti, které se jich týkají. Rada mládeže si klade za cíl rozvíjet sociální dovednosti mladých lidí, podporovat sebeúctu, zvyšovat pocit sounáležitosti se svým městem, poskytovat uspokojení a pocit společenské užitečnosti. Zapojit se do Rady mládeže znamená zažít aktivní občanství a lépe porozumět fungování demokratických institucí i smyslu hodnot a principů republiky. Díky radě její členové trénují svého svobodného ducha – učí se svobodně myslet, diskutovat, naslouchat druhým, vytvářet si vlastní názory, aby se stali svobodnými občany se stejnými právy [78].

Když v říjnu 2015 zahájila Rada mládeže svůj mandát, země se stále vzpamatovávala z lednových útoků v Paříži. Poté byli občané svědky útoků ve Francii – v Bataclanu, Nice, Paříži, také v Evropě a po celém světě. Bylo zřejmé, že teroristé útočí na hodnoty demokratických společností tím, že se uchylují k extrémnímu násilí. Mládež vyrůstá v tomto toxickém prostředí se spoty jako „Stop džihádismu“, s médii, která den za dnem přináší dramatické zprávy, a dospělými, kteří své děti dokola varují. Výsledkem bylo, že v rámci práce Rady mládeže při předcházení radikalizace chtěli přinést vlastní vizi situace, vizi mladých lidí, kteří si uvědomují svět, ve kterém žijí. Ve společnosti se hodně mluví o ekonomických, politických, sociálních krizích, nezaměstnanosti, korupci, stávkách. Mladí lidé mohou být v pokušení odmítnout společnost, ve které žijí. Pro ISIS je proto snadné prostřednictvím propagandistických videí přilákat mladé lidi tím, že jim nabídne lepší svět. Mnoho mladých se zajímá o své

vzdělání a možnosti. Tím, že jim teroristická organizace jako ISIS říká, aby opustili školní systém, nabízí jim iluzi jednodušší cesty, nežli složení závěrečné zkoušky nebo hledání stáže. Zejména na internetu jsou mladí lidé cílem náborářů, kteří zveřejňují propagandistická videa slibující lepší svět, ve kterém mohou mít mladí lidé své místo. Pokud je vliv ISIS tak silný, může to být způsobeno, že francouzská společnost nedokáže nabídnout mladým lidem to, co potřebují. Pokud hledají ideál jinde, je to proto, že mají dojem, že nemají žádnou budoucnost.

Radikalizace je rizikem, kterému jsou mladí lidé zvláště vystaveni. Na internetu kolují propagandistická videa. Stačí nevinné vyhledávání nebo puštění si videa na YouTube a nevědomky narazí na propagandistické video. Postupně se mladí lidé mohou držet extremistické ideologie, která je nutí jednat a uchýlit se k násilí. Mnoho mladých lidí má potřebu cítit se užitečně. Někteří mladí lidé se radikalizují v důsledku manipulace jedinci se špatnými úmysly, ačkoliv jejich původním záměrem bylo zapojení se do humanitární pomoci. Předcházet radikalizaci také znamená nabídnout mladým lidem lepší vyhlídky tím, že jim umožní zapojit se různými způsoby do veřejných aktivit.

Cílem komise pro občanství a aktuálních záležitostí Rady mládeže byla pomoc mladým rozklíčovat tyto rizika, aby nepadli do pastí radikalizace. S pomocí služeb města, Mise pro mládež a Mise pro prevenci radikalizace byly nalezeny některé klíče k rozluštění džihádistické propagandy, dekonstrukci konspiračních teorií, aby mladí lidé nepadli do léčky ISIS a dalších teroristických organizací. Poselstvím rady není strašit nebo poučovat mladé lidi. Jejím záměrem je navázat dialog mezi mladými lidmi, vyvolat reakce, podnítit je k zamyšlení nad otázkou angažovanosti, diskutovat o tom, jak je důležité, aby se každý mladý člověk cítil ve společnosti užitečný a našel v ní své místo. Tváří v tvář radikalizaci je hlavní silou francouzské společnosti zajímat se jeden o druhého, projevovat

každým dnem více solidarity, protože právě společným životem, beze zbraní, bez násilí, lze nejlépe bránit francouzské hodnoty, svobody a práva [78].

4 METODIKA

Základním požadavkem, který by měl předcházet každému výzkumu, by mělo být vymezení teoretických základů, na kterých bude celá práce stát. Z teorie pak lze snadněji vyvozovat vhodnou metodologii, kterou bude výzkum prováděn. Zároveň je celý teoreticko – metodologický úvod ukázkou toho, jakými limity je výzkum a jeho výsledky ohraničeny. Z toho důvodu lze práci rozdělit do tří částí. První, úvodní část je nezbytná pro vymezení základního pojmosloví v souvislosti s fenoménem terorismu a radikalizace. Ve druhé části, která je deskriptivně-analytická jsou postupně analyzovány vybrané teroristické útoky spáchané na území Francie. Pro lepší přehlednost a kvantifikovatelnost bude analýza těchto útoků zaměřena na profil pachatele, proces radikalizace a způsob provedení útoku. Třetí část, která je již čistě analytického charakteru budou analyzovány závěry předchozí části a verifikovány či vyvráceny hypotézy. Tato práce využívá primárních i sekundárních zdrojů. Primární zdroje jsou vzhledem k tématu práce převážně cizojazyčné a jsou využívány hlavně ve druhé, deskriptivně-analytické části, zejména při analýze současné situace Francie v boji proti terorismu. Časové vymezení práce vyplývá ze zvoleného tématu práce, jedná se o analýzu období od roku 2015.

Pro účely výzkumu byla použita metoda multikriteriální analýzy s ohledem na zvolenou typologii práce. Pomocí této metody se rozhoduje o výběru jedné z nabízených variant řešení. Před zpracovatelem je několik způsobů, jak řešit určitou událost a na základě několika kritérií, předem zvolených, vybírá tuto optimální možnost [42].

5 VÝSLEDKY

Hlavním cílem práce bylo na vybraných případech teroristických útoků provedených na území Francie demonstrovat způsob spáchaní, osobu pachatele a průběh procesu radikalizace. S ohledem na rozsah práce bylo vybráno šest teroristických útoků, kdy tyto útoky opět ukázaly, jak velkou hrozbou terorismus pro francouzskou společnost doopravdy je a jak je nezbytná reakce státu v rovině legislativní, a především v rovině bezpečnostní.

Náboženské otázky byly v dějinách lidstva vždycky kontroverzní. Jsou výsledkem různých pozic ve věcech víry, náboženských aktivit a pravidel. A původ toho souvisí s rozdíly v tradicích a kultuře. Bohové starých Řeků spolu tehdy často bojovali. Podle Webera je „boj bohů metaforou „neslučitelnosti hodnot“, volba jedné ze světonázorových pozic je odmítnutím ostatních, když sloužíte jednomu Bohu, urážíte všechny ostatní bohy. Náboženské spory jsou často formou vyjádření třídních a etnických konfliktů. Nepřátelství vůči jiným náboženským skupinám se liší v závislosti na tom, do jaké míry jsou náboženské rozdíly spojeny s ekonomickými, politickými nebo národními zájmy. Náboženské rozdíly mohou v takových situacích působit jako symbol skrytých rozdílů a zájmů a plnit čistě ideologickou funkci [43].

Navíc k neshodám může dojít i v rámci jednoho náboženství, například existují větve islámu, které se nazývají „radikální“ a umožňují násilí a teroristické aktivity v náboženském kontextu. Podle radikálních islamistů je „zabíjení bezvěrců“ v souladu s plněním svaté povinnosti. Pro ostatní vyznavače islámského náboženství jsou však ti, kdo páchají teroristické činy „ve jménu Alláha“, extremisté, nikoli „skuteční věřící“. Využití terorismu není jedinečný pouze pro islám, protože zahrnuje radikální představitele všech politických náboženství. V současné době se řadí radikální islamismus mezi největší

bezpečnostní hrozby v Evropě. Počet džihádistů a radikálních islamistů každým rokem roste ve všech evropských zemích. Válka na Blízkém východě přinesla Evropě nejen miliony uprchlíků, ale také radikalizaci muslimské komunity, která vedla k tomu, že tisíce evropských občanů odešly bojovat do řad teroristických skupin. Zástupci evropských bezpečnostních složek chápou hrozbu ze strany islamistických radikálů, kdy pravidelně dochází k tragickým událostem, které jsou výsledkem akcí teroristických organizací [45][46].

V letech 1994 až 1996 se Francie stala obětí řady útoků militantů z alžírské ozbrojené islamistické skupiny (GIA). V prosinci 1994 militanti GIA unesli francouzské letadlo v Alžírsku, kdy ho údajně chtěli nechat explodovat nad Paříží. V letech 1995 a 1996 uspořádala GIA ve Francii sérii bombových útoků, které zabily 16 a zranily více než 300 lidí. Jedna bomba byla umístěna poblíž židovské školy a zranila 14 lidí. V posledních letech zažila Francie několik paralyzujících teroristických útoků – útok v Nice z července 2016, útoky aktivistů ISIS v Paříži v listopadu 2015 a útok na redakci satirického časopisu Charlie Hebdo a košer supermarket v lednu 2015. Jedním z posledních incidentů v souvislosti s teroristickými akcemi představitelů islámských radikálních organizací byla vražda Samuela Patyho (vybrané případy jsou rozebrány v další podkapitole). Vražda Samuela Patyho, francouzského středoškolského učitele, byla spáchána 16. října 2020 a odehrála se v Conflans Saint-Honorine na předměstí Paříže. Paty byl zabit a sťat islamistickým teroristou. K vraždě došlo v reakci na demonstraci karikatur zobrazující islámského proroka Mohameda v rámci výuky svobody projevu. Incident vyvolal značné pobouření veřejnosti. Situace se Samuelem Patym je pouze jednou z mnoha epizod moderní Francie, která se potýkala s problémem přítomnosti radikálních skupin na území státu. Tento incident představuje nové kolo již dříve vzniklého problému, který donutil veřejnost znovu hovořit o jeho existenci. Z pohledu Blumerovy teorie sociální konstrukce problémů nemají sociální problémy samostatnou existenci jako

soubor objektivních sociálních podmínek, ale jsou primárně výsledkem procesu kolektivní determinace. Tato teze je v rozporu s premisou, která je základem tradičního sociologického studia sociálních problémů. Podle tradičního přístupu existuje sociální problém jako objektivní podmínka ve struktuře společnosti. Má se za to, že tento objektivní stav má škodlivý charakter, opak povahy normální či sociálně zdravé společnosti [47].

5.1 Útok na kněze v Saint- Etienne du Rouvray – červenec 2016

Dne 26. července 2016 v kostele Saint Etienne došlo během polední mše k teroristickému útoku, při kterém byl zavražděn kněz Jacques Hamel. Dva radikální islamisté, Adel Kermiche, toho času ve výkonu trestu domácího vězení opatřen elektronickým náramkem, a Abdel Malik Nabil-Petitjean, podřízli nožem otce Jacquesa Hamela a vážně zranili jednoho farníka. Útočníci také zadrželi další tři rukojmí a poté byli policií zneškodněni. K tomuto činu se ještě v ten den přihlásila teroristická organizace Islámský stát (dále ISIS), kdy v návaznosti na útok zveřejnila tisková agentura ISIS Amaq video, ve kterém oba teroristé slíbili věrnost Abu Bakru al-Baghdadimu.

Mše začala v 10 hodin dopoledne, v kostele se nacházelo pět farníků, z toho tři řadové sestry: Hélène Decaux, Danièle Delafosse a Huguette Péron. Během modlitby, vstoupil dveřmi vedoucími do sakristie mladý muž, sestra Huguette mu šla vstříc. Muž ji požádal o poskytnutí informací o kostele, včetně otevírací doby. Myslela si, že se jedná o studenta se zájmem o farnost, a proto ho požádala, aby se vrátil na konci mše.

Kolem 10:30 hod. vtrhli do kostela dva teroristé v černém oblečení, každý měl kromě nože, nefunkční pistoli a falešný výbušný systém. Oba muži opakovaně vykřikovali „*Alláhu akbar*“ a další slova v arabštině, zřejmě modlitby a poté mluvili francouzsky, kdy označili křesťany za nepřátele muslimů a přikázali

farníkům, aby si lehli na zem. Jeden z dvojice přistoupil ke knězi Jacquesovi Hamelovi, zatímco druhý přinutil farníka Guy Coponeta, aby si vzal do rukou mobilní telefon a vše natáčel.

V tom momentu se kněz Jacques Hamel obrací na oba teroristy se slovy, o co jim jde a aby se uklidnili, popadl ho jeden z útočníků za ruce a donutil ho, aby poklekl. Kněz vzdoruje a křičí na útočníka: „*Satane, jdi pryč*“, v ten moment ho útočník poprvé bodl nožem, poté přišla druhá rána, již smrtelná, kdy mu podřízl hrdlo. V ten moment sestra Danièle utekla z kostela bočními dveřmi a celou věc oznámila policii. Minou minuty a džihádisté, kteří očividně čekají na policii, jsou netrpěliví a mezi zpíváním nasheedů (původně tradiční náboženské písně, v pojetí ISIS se jedná o džihádistické písně šířící jejich propagandu) devastují vybavení kostela. Poté zaútočí na Guy Coponeta, který nepřestal natáčet. Farník byl bodnořeznými rány zasažen do paže, zad a krku, ale nebyl usmrcen, ovšem do příjezdu policie, tedy cca. 45 minut, předstírá smrt.

Teroristé se k ženám chovali ohleduplně, opakují jim, že jsou jejich rukojmími, a mluví s nimi o náboženství. Rozhovor začali s Héléne, a to o posmrtném životě, božství Ježíše a Koránu. Sestra, která Korán četla, trvá na tom, že kniha obsahuje pasáže o míru, na to reaguje jeden z útočníků a říká: „*Mír? My chceme také mír! Vzkazujeme všem: pokud budou v Sýrii probíhat bombové útoky, budou probíhat útoky ve Francii. A to každý den*“. Mezitím speciální jednotka (BRI) obklíčila kostel. Policie však nemohla provést zákrok a vstoupit do objektu zadním vchodem, protože rukojmí byli umístěni za těmito dveřmi, dle slov pařížského prokurátora Françoise Molinsa, sloužili jako živý štít. Uvnitř teroristé nahlas zpívají nasheedy, pak náhle propustí Janine a Héléne, ovšem Huguette si nechají. Policie si před dveřmi převezme rukojmí, ovšem ta jsou vzápětí následovaná teroristy, kteří se na policii vrhají se slovy „*Alláhu akbar*“, útočníci byli ihned policií zneškodněni [48].

Prvním pachatelem byl Adel Kermiche, vystupoval pod přezývkou Abu Jayyed al-Hanaf, narozen 25. března 1997 ve Francii, ve městě Mont-Saint-Aignan. Po útocích na začátku roku 2015 započal u osoby proces radikalizace, a to prostřednictvím internetu. Již v březnu roku 2015 pomohl kamarádovi s cestou do Sýrie. Následně se on sám pokusil o svůj první odjezd do Sýrie. Zatčen byl již v Mnichově a poté byl deportován zpátky do Francie, kde mu byl nařízen soudní dohled. Ovšem 11. května 2015 naplánoval další odjezd do Sýrie, tentokrát s cizími doklady. Jakmile dosáhl plnoletosti, uprchl s nezletilou kamarádkou do Ženevy, odkud společně odletěli do Istanbulu. V Turecku byl zadržen a v souladu s mechanismy extradice byl vydán do Francie, kde na něj byla uvalena vyšetřovací vazba po dobu deseti měsíců. Z vazby byl propuštěn 18. března 2016.

Vyšetřovací soudce Marc Trévidic k osobě Kermiche uvedl, že v tomto případě velmi rychle pochopil, že zde není možná žádná diskuse, byl konfrontován s někým, kdo byl odhodlán odejít. Kermiche sdílel celu s mladým Francouzem, který strávil osmnáct měsíců v jednotkách ISIS. Kermiche se dokázal prezentovat jako „umírněný muslim“, a tím přimět lidi věřit v jeho procitnutí a pokání. Jeho rodiče dokola opakovali, že by raději viděli svého syna živého ve vězení, nežli na svobodě a na cestě do Sýrie. Vyšetřující soudce je toho názoru, že tento typ „dvojí tváře“, je jednou z technik utajování, zvané „*taqîya*“, kterou používají bojovníci ISIS. Vyšetřující soudce nepřestal doufat v budoucnost tohoto „narušeného“ mladíka. Kermiche se obhajoval tím, že si uvědomil své chyby, a že měl během vazby sebevražedné myšlenky, ovšem byl odhodlaný absolvovat proces deradikalizace. Navzdory tomu soudce považuje jeho argumenty za nepřesvědčivé a je toho názoru, že opatření stanovená soudním přezkumem se s ohledem na kontext případu ukazují jako naprosto iluzorní. Za těchto podmínek, navzdory tomu, že přiznal své pochybení a požádal o druhou šanci, hrozilo v případě jeho propuštění značné riziko recidivy, a z toho důvodu vyšetřovací soudce trval na trestním stíhání. Dne 22. března 2016 byl osobě

uložen trest domácího vězení s nařízeným dohledem prostřednictvím elektronického náramku, kdy byly osobě povoleny vycházky, a to v pondělí až pátek od půl deváté ráno do půl jedné, a dále v sobotu, neděli a svátky od čtrnácti hodin do osmnácti hodin. Během června 2016 Kermiche vytvořil v síti Telegram kanál s názvem „*Haqq-Wad-Dalil*“ (*Pravda- slib- důkaz*), a jako úvodní fotografii použil obrázek vůdce ISIS Abu Bakra al-Baghdadiho. Mezi sledujícími kanálu je dalších třináct podezřelých džihádistů, kteří byli také pod soudním dohledem. A právě během povolených vycházek byl spáchán uvedený teroristický útok. Den před útokem nezletilá konvertitka, která se měla provdat již dříve za džihádistu, ovšem ten již zemřel v bojích v Sýrii, se skrze zprávu v aplikaci Telegram přislíbila osobě Kermiche, aniž by ho osobně znala. Další virtuální nevěstou Kermiche byla Sarah Hervouët, 23letá konvertitka, která se podílela na pokusu o teroristický útok na Katedrálu Notre-Dame v září 2016.

Těsně před útokem Kermiche sdílel v rámci skupiny „*Haqq-Wad-Dalil*“ prohlášení, kdy vyzval ke krveprolití v kostele a naznačil, že to byl jeho „duchovní vůdce“ ve vězení, kdo ho k činu inspiroval. Den před útokem Kermiche opět píše na skupinu, že bude útok živě sdílet v rámci kanálu a že žádá všechny členy, aby video šířili dál. Lidé ze sousedství a také imám místní mešity si Kermiche pamatovali jako naprosto zradikalizovaného jedince, který mluvil jen o náboženství. Sousedé o něm mluvili jako o „časované bombě“, kdy tvrdili, že je jeho počínání nepřekvapilo. Byl popsán jako mladý muž se sektářským chováním, neměl žádné kamarády, navíc svedl tři mladé muslimky s tím, že jim slíbil manželství, poté, co měl s nimi pohlavní styk, tak své „manželky“ zapudil. V průběhu května 2016, podle jednoho z bratrů, při odchodu z mešity měl prohlásit, že zaútočí na kostel. Mladý terorista byl diskrétně pohřben ve vesnici Puiseux-Pontoise.

Druhým z útočníků byl Abdel-Malik Nabil Petitjean. Narodil se 14. listopadu 1996 ve městě Saint-Dié-des-Vosges do rodiny alžírských přistěhovalců. Jako

teenager měl rád sci-fi filmy a videohry. V roce 2015 vystudoval střední školu obchodní a poté pracoval na letišti Chambéry Savoie na úseku odbavování zavazadel. Kolem poloviny dubna imám z Aix-les-Bains informoval matku, že její syn je v hledáčku policie.

Turecké zpravodajské služby upozornily své francouzské kolegy, že osoba Petitjean absolvovala dne 10. června cestu z Istanbulu do Sýrie. Druhá osoba, také Francouz, který ho doprovázel, již figuroval na seznamu radikálních osob (dále jako spis S), oba byli zdejší policií zatčeni: první byl poslán zpět do Francie přes Švýcarsko, zatímco Petitjean se vrátil do Francie 11. června, ale francouzská policie o tom byla informována až o dva týdny později. I když měl Abdel-Malik Petitjean čistý trestní rejstřík, byl bezodkladně vložen do spisu S, konkrétně 29. června 2016. Dne 22. července francouzská tajná služba obdržela od zahraničních kolegů fotografii muže „připraveného účastnit se útoku“, ale bez jména a otisků. Den poté jsou telefony obou útočníků lokalizovány na stejných místech v Saint-Étienne-du-Rouvray, zejména v okolí Kermicheova domu. Dne 24. července při domovní prohlídce 19letého Omara C., osoby figurující ve spisu S, bylo policií nalezeno video, na kterém osoba slibující věrnost ISIS, je totožná s tou na fotografii získanou od zahraničních kolegů. Tato osoba na adresu prezidenta a předsedy vlády prohlašuje: *„Budete trpět tak, jak trpí naši bratři a sestry. Zničíme vaši zemi. Bratři, vyjděte s nožem a zaútočte na nevěřící, hromadně je zabíjejte“*.

Petitjean řekl své matce, že jede navštívit bratrance v Nancy, poté odjel z domova, aniž by své matce poslal nějaké další zprávy, až do té poslední ze dne útoku: *„Neboj se. Všechno je v pořádku. Miluji tě“*. Po útoku byl na oltáři nalezen jeho mobilní telefon a taky telefon Kermiche. Bratranec Petitjeana, Farid K., 30letý Francouz žijící v Nancy, byl několik dní po útoku zatčen, jelikož měl vědět o úmyslech svého bratrance. Abdel-Malik Petitjean byl identifikován až na základě testů DNA, jelikož jeho totožnost byla po celou dobu policejnímu orgánu neznámá. Jeho známí říkali, že byli překvapeni jeho účastí na útoku. Podle jeho

matky o ISIS doma nikdy nemluvil a zpočátku odmítala uvěřit, že by její syn byl do útoku zapojen a dle jejích slov to byl dobrý francouzský občan a něžný muž. Podobně mluvil i jeho přítel z rodného města, podle kterého byl Petitjean proti ISIS a nebyl vůbec radikální. Imám z Aix-les-Bains k němu řekl, že s ním v mešitě nikdy nebyl žádný problém, nebyly patrné žádné podezřelé signály a že se vždycky usmíval.

Petitjean a Kermiche se seznámili prostřednictvím Telegramu jen několik dní předtím, než provedli společný teroristický útok. Nasnadě se nabízel podezření, že je ve vzájemný kontakt propojil Rachid Kassim, který měl na dálku zorganizovat celý útok. Osobně se poprvé setkali dne 22. července, když Petitjean přicestoval do Saint-Étienne du Rouvray, zde se domluvili na cíli útoku, kterým byl výše jmenovaný kostel. Ačkoli byl Kermiche opatřen elektronickým náramkem, ten byl každý den čtyři hodiny vypnutý, což pachatelům poskytlo dostačující prostor pro provedení teroristického útoku.

V průběhu vyšetřování bylo zjištěno, že útočníci byli v pravidelném kontaktu skrze aplikaci Telegram s osobou Rachid Kassim, náborářem ISIS, občanem Francie, toho času působícím na území Iráku a Sýrie. Rachid Kassim se v červnu 2016 objevil v propagandistickém videu organizace ISIS, ve kterém usekl zajatci hlavu a vyhrožoval francouzskému prezidentovi, kdy také vyzval všechny správné muslimy k útokům proti francouzským občanům. Kassim se radikalizoval v roce 2011 po návratu z Alžírsko, rodné země svých rodičů. Po návratu do Francie imám v místní mešitě údajně Kassimovi pohrozil jeho propuštěním z kongregace kvůli jeho extremistickým projevům. V následujících měsících začal Kassim rapovat a psát písně s názvy jako „Jsem terorista“ a „Rapový útok“. Navzdory dohledu policie počátkem roku 2015 odcestoval se svojí ženou a třemi dětmi přes Turecko do Sýrie, aby tam bojoval po boku ISIS. Byl zabit při útoku amerického dronu v Mosulu kolem 10. února 2017 [49].

5.2 Teroristický útok v Nice – červenec 2016

Dne 14. července 2016 v Nice lidé slavili státní svátek výročí pádu Bastily, kdy se během oslav každoročně koná na Promenade des Anglais ohňostroj, a proto je pěší zóna plná lidí, stejně jako široké okolí, včetně restaurací a kaváren. Kolem 22:30 hod., krátce po skončení ohňostroje, se ve vysoké rychlosti řítí po promenádě bílé nákladní vozidlo, kdy její řidič Mohamed Lahouaiei-Bouhlel úmyslně najížděl do skupin lidí. Ty, kteří nestačili utéct a zůstali v šoku stát, přejel. Na konci hrůzostrašné cesty zastavil před slavným luxusním hotelem Negresco, kde ze samopalu střílel po policistech. Ti palbu opětovali a jeden z nich Bouhlela zasáhl do hlavy, muž původem z Tuniska na místě zemřel. Na promenádě po útoku zůstalo 84 mrtvých a přes 400 zraněných, později dva lidi podleli svým zraněním v nemocnici. Dne 16. července se v ranních hodinách prostřednictvím aplikace Telegram teroristická organizace ISIS přihlásila k danému teroristickému útoku, kdy byl Mohamed Lahouaiej-Bouhlel popsán jako jejich voják, a organizace dále uvedla, že jejich bratr provedl drtivou operaci v reakci na výzvu s cílem zabíjení státních příslušníků zemí křížácké koalice [50].

Bouhlela zachytily bezpečnostní kamery v momentu, kdy si přijel vyzvednout nákladní automobil na kole, pak jej uložil do zadní části vozidla. Na Promenade des Anglais vjel ve 22:32 hod, během jízdy dosáhl rychlosti téměř 90 km/h, poté na křižovatce Boulevard Gambetta prorazil policejní zátaras, který vymezoval část promenády tradičně vyhrazenou během státního svátku pouze pro chodce. Jakmile projel tento zátaras, vozidlo bylo zachyceno, jak naráží do davu lidí nacházejících se na chodníku. Útočník se snažil co nejdéle jet po chodníku, aby zasáhl co největší počet obětí, než se mu v cestě objevily překážky a byl donucen se vrátit zpátky na vozovku. Řidič kamionu několikrát vystřelil z pistole na příslušníky policie, kteří ho pronásledovali a pokusili se ho

zneškodnit. Nákladní auto jelo dalších 300 metrů a bylo zastaveno ve 22:50 hod. naproti Palais de la Méditerranée, kde policisté definitivně útočníka zneškodnili.

Pronajaté zájmové vozidlo zůstalo zaparkované poblíž Promenády, jelikož byl provoz během státního svátku v centru města zakázán. Frédéric Gallois, bývalý šéf Národní zásahové jednotky, byl toho názoru, že policie byla konfrontována s extrémně obtížným modusem operandi ISIS. Tento modus operandi využívající vozidlo jako beranidlo byl již v minulosti používán ve Francii a v několika dalších zemích. Použitý modus operandi byl popsán v propagandistickém článku z roku 2010 v časopise Inspire vytvořeným Al-Káidou, kdy teroristická organizace naléhala na své mudžáhidy s využíváním nákladních vozidel jako sekaček na trávu. Kdy měli jet v maximální možné rychlosti do nejhustěji obydlených míst, aby způsobili co největší ztráty na životech. V případě možnosti přístupu ke zbraním, mají použít i ty k dokončení džihádu. Tyto podobnosti nasnadě vybízí k otázce, zda útočník nalezl inspiraci v daném džihádistickém článku. K takovému využití vozidel džihádisty došlo již v květnu 2013 poblíž Londýna během teroristického útoku na britského vojáka Lee Rigbyho, anebo v říjnu 2014 během útoku v Saint-Jean-sur-Richelieu [51].

Řidič kamionu Mohamed Salmène Lahouaiej-Bouhlel, narozen 3. ledna 1985 ve městě M'saken, byl identifikovaný podle dokladů totožnosti, bankovní karty a otisků prstů nalezených uvnitř vozidla. Podle jeho otce v letech 2000 až 2004 trpěl depresemi, než v roce 2005 odešel z Tuniska do Francie, kde se oženil s francouzsko-tuniskou ženou z Nice. Bouhlel byl otcem tří dětí, kdy je různými svědky popisován jako násilník, podle právníka manželku pravidelně fyzicky napadal a psychicky týral. V průběhu rozvodového řízení musel opustit rodinný dům. V době před útokem pracoval jako řidič dodávky. Rozbor jeho osobnosti odhalil, že vedl nespoutaný sexuální život, kdy lze osobu označit jako sexuálně posedlou. Různí svědci ho popisují jako nevěřícího, pil alkohol a jedl vepřové maso. Muslimové ze sousedství o něm říkali, že ho nikdy neviděli v mešitě a měli

dojem, že se jedná o člověka, který se o náboženství vůbec nezajímá. Byl také uživatelem drog a pravidelně navštěvoval lekce salsy, kde byl znám především jako svůdce žen, s někdy až s hraničně znepokojivým chováním. Policie útočnicka znala od roku 2010, jelikož se jednalo o kriminálně závadovou osobu, kdy jeho trestní rejstřík obsahoval pět odsouzení za násilí, krádež a ponižování, nikoli však za radikalizaci, a z toho důvodu osoba nebyla součástí spisu S. V lednu 2016 způsobil dopravní nehodu, kdy najel dodávkou do aut pravděpodobně proto, že usnul za volantem. Poté byl pod soudním dohledem, kdy mu byl uložen šestiměsíční podmíněný trest vězení za úmyslné ublížení na zdraví. Na základě výpovědí byla vytvořena hypotéza o velmi rychlé radikalizaci útočnicka. Z výsledků vyplývá, že se asi tři měsíce před útokem vzdal alkoholu, žen a salsy, nechal si narůst vousy a začal mít extremistický projev, začal chodit do mešity a také začal navštěvovat na internetu stránky související s džihádem nebo ISIS. Během jednoho týdne vybral veškerou hotovost ze svého bankovního účtu a den před útokem prodal své auto [52] [53]

Dle zajištěných důkazů Bouhlel začal s obhlídkou místa útoku již v létě 2015, to konkrétně dokazuje pořízená selfie fotografie z 15. srpna 2015 na Promenade des Anglais. Dne 4. července 2016 si Bouhlel pronajal nákladní automobil z půjčovny vozidel v Saint-Laurent-du-Var a osobně si jej vyzvedl 11. července. Během července 2016 Bouhlel provedl tři výběry ve výši 500 eur ze svého bankovního účtu a den před útokem prodal své auto. Navzdory obecné vyhlášce zakazující provoz na promenádě vozidlům nad 3,5 tuny byl zde bílý kamion řízený Bouhlelem poprvé zachycen kamerou 11. července krátce před 10:00 hod. Jel po promenádě se zapnutými výstražnými světly, vjel na chodník, kdy předstíral že parkuje, poté se dokonce na chodníku otočil, než se vydal na cestu zpátky. Během tří dnů byl kamion natočen v daném úseku jedenáctkrát, kdy na chodníku manévroval celkem třikrát po dobu necelých třiceti minut, aniž by vzbudil zájem městské policie. Dne 14. července v 19:25 hod. se Bouhlel znovu

vyfotil na promenádě, poté zamířil ke kamionu, ale nezanechal žádný vzkaz ani video, kde by se hlásil k ISIS [54].

Bouhlelův čin bohužel inspiroval k vraždění další Tunisany. Před Štědrým dnem roku 2016 vjel na vánoční trh v Berlíně s kradeným kamionem Anis Amri. Připravil o život dvanáct lidí, včetně jedné Češky. V tomto případě byla vazba na džihádisty jasná, Amri natočil video, kde prohlásil, že jednal jménem ISIS [55].

5.3 Teroristický útok v Paříži – duben 2017

Útok z 20. dubna 2017 na třídě Champs-Élysées byl označen jako teroristický útok, kdy muž ozbrojený kalašnikovem střílel do policejní dodávky, kdy úmyslně usmrtil policistu Xaviera Jugelého a zranil dva další policejní důstojníky, než byl policií zneškodněn. Zasažen byl i náhodný kolemjdoucí.

Útočník, identifikovaný jako Karim Cheurfi, byl popsán jako zvláště nebezpečný kvůli své posedlosti vraždou policisty, měl bohatý trestní rejstřík, ovšem nebyl součástí spisu S. Necelé dvě hodiny po útoku se k činu přihlásila teroristická organizace ISIS, která uvedla, že střelec, znám pod přezývkou Abu Yusuf al-Beljiki, byl bojovníkem ISIS. Útok se odehrál necelé tři dny před prvním kolem prezidentských voleb, v té době platil ve Francii již výjimečný stav, konkrétně od 14. listopadu 2015. V rozmezí března až dubna 2017 bylo několika evropských zemí zasaženo teroristickými útoky, kdy se k útokům přihlásila organizace ISIS, jednalo se o teroristický útok na letišti v Orly z 18. března, útok ve Westminsteru z 22. března a Stockholmský útok ze 7. dubna [56].

Ve 20:47 hod. útočník zaparkoval své šedé Audi na Rue de Berri. Po několika minutách útočník auto nastartoval a přemístil se na třídu Champs-Élysées, zde zaparkoval vozidlo poblíž policejní dodávky patřící 32. intervenční rotě DOPC, která před tureckým velvyslanectvím dohlížela na shromáždění Kurdů. Muž

vyzbrojený útočnou puškou Kalašnikov vystoupil z vozidla, obešel jej zepředu a vystřelil na policistu sedícího za volantem služební dodávky. Řidič Xavier Jugelé, 37letý policista, byl během přestávky na jídlo zasažen dvěma střelami do hlavy. Poté útočník obešel policejní auto, a začal střílet na policisty nacházející se před tureckým velvyslanectvím a těžce zranil 35letého policistu a lehce dalšího příslušníka. Útočník byl následně policií zneškodněn. Německý kolemjdoce byl zasažen střepinou pocházející z ostřelování, které trvalo asi dvacet sekund. V rámci eliminace útočníka bylo vypáleno 27 ran, z nichž jej 13 zasáhlo. Podle mluvčí ministerstva vnitra byla cílem útoku a priori policie.

Kolem 22:15 hod. téhož dne zahájila protiteroristická sekce Státního zastupitelství v Paříži flagrantní vyšetřování pro trestný čin terorismu. Poblíž těla útočníka je objeven ručně psaný vzkaz proklamující věrnost ISIS. Ve vozidle policie objevila ručně psané poznámky s adresami policejní stanice Lagny-sur-Marne, Generálního ředitelství vnitřní bezpečnosti a třemi adresami zbrojnic, během prohlídky byla v kufru auta nalezena sportovní taška, která obsahovala brokovnici, střelivo, dva kuchyňské nože, zahradnické nůžky a Korán.

Kolem 22:30 hod. policie provedla domovní prohlídku v domě útočníka, kde žil s matkou. Zde byly nalezeny stěžejní důkazy ukončeného radikalizačního procesu, včetně salafistické brožury. Vyšetřovatelé zajistili zejména počítač, telefony, pažbu pušky, kus upilované hlavně, modlitební podložku, Korán a žádost o povolení zabít káfiry (nevěřící). Dne 30. dubna byl otec útočníka Salah Cheurfi obžalován z vyhrožování smrtí úřední osobě, ale také z propagace terorismu. O tři dny dříve se tento muž dostavil na policejní stanici Noisy-le-Grand, kdy pod vlivem alkoholu a značného citového rozrušení vyhrožoval policajům smrtí. Na začátku ledna 2018 byl odsouzen k 18 měsícům vězení. Další podezřelý, jehož DNA bylo nalezeno na zbrani Karima Cheurfiho, byl

zatčen 15. května 2017, poté byl obviněn a vzat do vazby. Dne 6. června 2017 bylo v rámci vyšetřování původu útočné pušky Kalašnikov zatčeno dalších pět lidí [57].

Podle dokladu nalezeného ve vozidle se útočník jmenoval Karim Cheurfi, narozen 31. prosince 1977 v Livry-Gargan, Francie. Osoba byla policejním orgánům známá pro bagatelní trestní činnost, ovšem v roce 2001 při řízení kradeného auta nešťastnou náhodou narazil do vozidla studenta policejní akademie, kterého doprovázel mladší bratr, poté se pokusil z místa uprchnout, kdy během útěku postřelil daného policistu a také jeho bratra. Během vazby se mu podařilo ukrást příslušníkovi zde pracujícímu služební zbraň, kdy z něj pětkrát vystřelil, přičemž příslušníka zasáhl třikrát. Díky těmto skutečnostem mu byl uložen trest odnětí svobody v délce trvání dvaceti let, na základě odvolacího řízení mu byl trest snížen na 15 let. V roce 2008 byl znovu odsouzen na tři měsíce, a poté k dalším 18 měsícům za násilnou trestní činnost proti spoluvězňům. Navzdory násilné trestní činnosti i ve VTOS byl po jedenácti letech podmíněčně propuštěn.

Z vězení byl propuštěn 7. července 2012, poté byl zaveden do systému podmíněně propuštěných vězňů, kdy byl 15. října 2013 znovu odsouzen za vloupání. Cheurfi byl odsouzen ke 4 letům vězení, včetně dvouletého podmíněného trestu. Následně byl 14. října 2015 podmíněčně propuštěn, kdy mu byl nařízen soudní dohled doplněn o povinnost psychiatrické léčby a zákazem opuštění území Francie. Od prosince 2016 začal být Cheurfi podezřelý z možné radikalizace, což mělo vést k zapsání osoby do spisu S. Událost oznamuje člověk, který sděluje, že by mohl plánovat teroristický útok na policii, aby tak pomstil muslimy zabitě v Sýrii. Je rovněž podezřelý z toho, že na začátku roku sháněl zbraně a pokusil se o navázání kontaktu s islamistickým bojovníkem.

Státní zastupitelství v Meaux zahájilo proti Cheurfimu vyšetřování kvůli podezření z vyhrožování policistům smrtí prostřednictvím internetu a ze snahy

opatření si zbraní. Je zatčen 23. února 2017 a poté vzat do policejní vazby. V rámci domovní prohlídky vyšetřovatelé zjistí, že si přes internet objednal lovecké nože, plastové svorky, masky a GoPro kameru, což nestačilo pro potvrzení jejich podezření. Vzhledem k tomu, že nebylo prokázáno žádné spojení s radikálním islamistickým hnutím, pařížský státní zástupce vazební stíhání neprodloužil. Poté, co Cheurfi v lednu 2017 navzdory soudnímu zákazu odjel na několik týdnů do Alžírsko pod záminkou své svatby, byl 7. dubna předvolán k soudu z důvodu opuštění území země, ovšem soudce pouze osobě připomenul plnění jeho povinností souvisejících s podmíněným propuštěním [58].

Pařížský státní zástupce François Molins na tiskové konferenci potvrdil informaci, že Karim Cheurfi nebyl dosud veden ve spisu S, protože během výkonu trestu odnětí svobody nevykazoval žádné známky radikalizace nebo proselytismu [59].

5.4 Teroristický útok v Paříži – červen 2017

Bombový útok atakující policejní vůz na pařížské třídě Champs-Élysées byl spáchaný dne 19. června 2017 ozbrojeným francouzským radikálem. Francouzské ministerstvo vnitra uvedlo, že stříbrný automobil značky Renault Mégane, jímž třiceti jedna letý Adam Lotfi Djaziri úmyslně zaútočil na policejní vozidlo, byl naložen plynovými láhvemi a zbraněmi různého typu a velikosti. Vůz po nárazu explodoval. Pachatel byl při tomto neúspěšném útoku policií zneškodněn, jiné oběti hlášeny nebyly. Djaziri byl od roku 2014 součástí spisu S a před útokem slíbil věrnost vůdci ISIS Abu Bakr al-Baghdadimu. V dopise své rodině napsal, že léta podporoval mudžahedíny, kteří bojují za záchranu islámu a muslimů, cvičil střelbu kvůli přípravě na džihád a také prohlásil, že jeho útok představoval mučednickou misi [60].

V 15:40 hod. projížděla kolona četnických dodávek po Champs-Élysées, když terorista narazil svým stříbrným vozidlem do jednoho z vozidel jedoucí konvoje, kdy toto vozidlo začalo okamžitě hořet. Pachatele během útoku zneškodnila policie. Djaziri byl policejnímu orgánu dlouhodobě znám, ve vozidle byl také nalezen ručně psaný dopis deklarující jeho věrnost ISIS. Útočník byl identifikován jako Adam Lotfi Djaziri, narozen 8. prosince 1985 v Argenteuil, Francie, a pocházel ze salafistické rodiny (salafismus = je jedním z novodobých směrů islámu, tento výraz může mít význam doslovného lpění na praxi předků, vedoucí k fundamentalismu, kdy hraje klíčovou roli v současném islamistickém radikalismu, více kap.5.4.). Útočník figuroval ve spisu S, kdy bylo potvrzeno jeho členství v radikálním islamistickém hnutí. Navzdory faktu, že představoval bezpečnostní hrozbu, získal oprávnění k držení zbraně jakožto provozovatel sportovní střelby. Útočník získal oprávnění k legálnímu držení střelné zbraně na základě rozhodnutí francouzských tajných služeb, které mu umožnilo si zbraně ponechat, aby nevzbudilo podezření, že je službami monitorován. Den po teroristickém útoku bylo několik příbuzných Djaziriho vzato do vazby [61].

V den útoku pachatel rozeslal dopisy potvrzující svou věrnost vůdci ISIS Abu Bakr al-Baghdadimu. Dne 13. července 2017 se ISIS přihlásila k odpovědnosti za teroristický útok, který byl proveden během svatého měsíce Ramadánu, včetně dalšího neúspěšného útoku na bruselském hlavním nádraží z 20. června, tedy den po teroristickém útoku na Champs-Élysées [62]

5.5 Teroristický útok ve Štrasburku – prosinec 2018

Dne 11. prosince 2018 v 19:50 hod. se v blízkosti vánočního trhu v centru francouzského Štrasburku ozvala střelba. Podle pařížského prokurátora byli zastřeleni tři lidi, kromě toho utrpělo zranění dvanáct lidí, z toho šest bylo

v kritickém stavu. Ozbrojený útočník z místa činu utekl, z toho důvodu byl zvýšen stupeň ohrožení teroristickým útokem na nejvyšší a do Štrasburku byly vyslány dodatečné zásahové jednotky. Devětadvacetiletý podezřelý Chekatt Cherif figuroval na seznamu osob podezřelých z radikalizace, kdy měl slíbit věrnost ISIS. Jednalo se o recidivistu, který byl v minulosti opakovaně trestán za delikty ve Francii, Německu a Švýcarsku, ten byl zneškodněn policií po 48 hodinách pátrání ve štrasburské čtvrti Neudorf nedaleko jeho bydliště. Poté propagandistická tisková agentura Amaq uvedla, že útočník byl jedním z vojáků teroristické organizace ISIS [63].

Christkindelsmärik je nejstarším vánočním trhem ve Francii. V této evropské metropoli se koná každoročně během adventního období, ta byla rovněž označena jako „hlavní město Vánoc“ již od roku 1570. Po teroristických útocích v roce 2015 jsou zde zavedena přísná bezpečnostní opatření, zejména některé přístupy na ostrov a do centra města jsou zcela uzavřeny, ostatní jsou hlídány příslušníky bezpečnostních složek. Vánoční trh ve Štrasburku byl opakovaně konfrontován s hrozbami teroristických útoků, zejména v roce 2000, kdy byl zmařen pokus o útok na katedrálu ze strany Salafistické skupiny pro kázání a boj (Le Groupe salafiste pour la prédication et le combat), známé pod francouzskou zkratkou GSPC, skupina oficiálně přislíbila podporu Al-Káidě.

Dne 11. prosince 2018 v brzkých ranních hodinách četníci společně s DGSI vstoupili do domu Chekatta s příkazem k zatčení v případě vydírání a pokusu vraždy, ale nalezen zde nebyl. V rámci domovní prohlídky byla zajištěna samonabíjecí pistole 22 LR, obranný granát, několik typů munice a čtyři lovecké nože. V 19:50 hod. bylo slyšet několik výstřelů poblíž vánočního trhu, útočník opakovaně střílí do kolemjdoucích a další napadá nožem. Několik svědků uvedlo, že podezřelý během události křičel "*Alláhu akbar*". Chekatt prošel do centra města přes Havraní most, tento přechod je umístěn jižně od

kontrolované zóny, kde probíhá bezpečnostní kontrola veškerých tašek, zavazadel a civilistů zde procházejících. Ve všední dny je kontrolní doba ukončena ve 20:00 hod. Pachatel odtud dále pokračoval k dřevěným obchodům nacházejícím se v sektoru vánočních trhů před katedrálou, dále prošel uličky středověké čtvrti Štrasburku, v těchto ulicích se nachází luxusní obchody, které přitahují velké množství turistů, a právě zde útočník usmrtil první oběť. Poté postupoval dál, kdy před středověkými arkádami zasáhl druhou oběť. Na nedaleké pěší zóně zavraždil muže opouštějícího restauraci, poté před nedalekým barem zaútočil na hudebníky zde stojící, ti jsou útočníkem vážně zraněni. Dále přešel most Saint-Martin a v rušné čtvrti Petite-France zasáhl thajského turistu. Útočník nakonec utekl z místa činu, když došlo ke střetu mezi ním a čtyřmi vojáky z operace Sentinel, kteří ho při zásahu postřelili, jeden z vojáků byl lehce zraněn. Teroristovi se podařilo uprchnout, kdy si vzal jako rukojmího taxikáře, kterého poté propustil. Bilance útočníka zahrnovala tři mrtvé a 14 zraněných, někteří se nacházeli v kritickém stavu, jelikož Chekatt střílel z bezprostřední blízkosti. Dvě oběti zemřely v nemocnici, konečný počet teroristického útoku činil 5 mrtvých. Po více než 48 hodinách byl Chekatt zneškodněn policejní hlídkou ze specializované polní brigády v okrese Neudorf.

V ten samý večer pouze pár minut po zneškodnění Chekatta se k odpovědnosti za teroristický útok přihlásila ISIS prostřednictvím své propagandistické tiskové agentury Amaq. Od svých neúspěchů na Blízkém východě v roce 2017 měla ISIS tendenci přebírat odpovědnost za útoky, aniž by se na tom organizace jakkoli podílela. Několik dní po útoku francouzsko-iránský sociolog Farhad Khosrokhavar popsal Cherifa Chekatta jako „falešného džihádistu“ s tím, že neexistuje žádný prvek, který by ho spojoval přímo s teroristickou organizací, a že na rozdíl od teroristů z roku 2015 neprošel výcvikem v džihádistických výcvikových táborech. Podle jeho slov radikalizace v daném případě neměla mnoho společného s islámem, islám

sloužil pouze k tomu, aby poskytl legitimitu touze po pomstě, a především k zajištění statutu osoby, která se díky náboženskému terorismu stala přes noc hrdinou islamistů po celém světě. Tento názor sdílel rovněž sociolog Daniel Verba z Pařížské univerzity. Ovšem deset dní po útoku bylo zveřejněno prohlášení, kdy na zajištěném USB disku patřící osobě útočníka bylo nalezeno video zachycující osobní svědectví Chekatta potvrzující věrnost teroristické organizaci ISIS.

Cherif Chekatt se narodil 24. února 1989 ve Štrasburku, byl synem Abdelkarima Chekatta, vysloužilého řidiče dodávky francouzsko-alžírské národnosti. Od roku 2016 byl součástí spisu S s ohledem na jeho ukončený radikalizační proces, kdy ho policejní orgán evidoval jako recidivistu a kriminálně závadovou osobu od velmi mladého věku. K osobě bylo evidováno 67 záznamů, včetně 27 odsouzení ve Francii, Německu a Švýcarsku za různorodou trestnou činnost. Podle svědectví otce se Chekatt hlásil k ideologii ISIS. Mimo jiné měl na čele otlačeninu *tabaâ* způsobeného pravidelným kontaktem s modlitebním koberečkem nebo podlahou, ten je interpretován jako jeden ze symbolů radikálního islamismu [64].

5.6 „Je suis Samuel“, teroristický útok v Éragny – říjen 2020

Atentát na Samuela Patyho byl teroristickým útokem islamisty spáchaným 16. října 2020 ve francouzské obci Éragny, která se nachází v departmentu Val-d'Oise. Samuel Paty, učitel historie a geografie, byl ubodán, poté dekapitován krátce po odchodu ze školy v Conflans-Sainte-Honorine. Jako útočník byl ustanoven Abdoullakh Anzorov, osmnáctiletý ruský občan čečenského původu, který více než dvanáct let užíval statut uprchlíka na území Francie, ten byl zneškodněn krátce po útoku policií [65].

Deset dní před samotným útokem učitel ukazoval svým studentům dvě karikatury Mohameda z dílny satirického časopisu Charlie Hebdo během hodiny Morální a občanské výchovy v rámci výkladu o svobodě projevu. Učitel před samotným výkladem vyzval studenty, kterých by se toto mohlo osobně dotýkat, aby se na obrázky nedívali nebo aby případně odešli z hodiny. Předmětný výklad měl vzbudit negativní reakci otce studentky, když mu o vyučovací hodině dcera doma řekla. Ten poté stejně jako známý fundamentalistický islamista Abdelhakim Sefrioui na různých sociálních sítích začal zveřejňovat videa, ve kterých Samuela Patyho opakovaně označil za „násilníka“ a „nemocnou osobu“. Jeho jméno a adresu školy, kde působil, zveřejnil na sociálních sítích. Takto odvířovaná videa nabyla virálního charakteru a až do spáchání atentátu vzbudily četné nenávistné projevy proti učiteli. V listopadu 2020 bylo potvrzeno, že výše uvedená studentka lhala, že nebyla přítomna na předmětné hodině, a tak jsou videa od prvopočátku zcela zavádějící. Způsob provedení předmětného útoku byl druhým tohoto druhu spáchaným ve Francii a Evropě od útoku v Saint-Quentin-Fallavier v roce 2015 a šestým útokem islamistů ve Francii od začátku roku 2020. Od ledna 2015 Francie čelí bezprecedentní vlně útoků spojených s džihádismem, Paty byl dvěstěšedesátou obětí zavražděnou islamisty na francouzském území.

V den incidentu přijel Abdoullakh Anzorov na místo s kamarádem autem, ten ho zde vysadil a odjel. Útočník znal jméno svého cíle, ovšem nevěděl, jak Paty vypadá. Kolem 14:00 hod. Anzorov oslovil dva studenty, kdy jim nabídl 300 až 350 eur za identifikaci Samuela Patyho. Během následných výslechů těchto studentů bylo zjištěno, že jim útočník měl říct o jeho úmyslu profesora natočit, kdy ho chtěl donutit, aby svého skutku litoval a omluvil se za něj. Krátce před 17:00 hod. tito dva studenti ukazují profesora útočnickovi, během jeho odchodu ze školy [66].

V 16:55 hod. Anzorov sdílel tweet v podobě fotografie useknuté hlavy oběti, poté v 16:58 hod. Anzorov zaslal dvaceti osmi sekundovou hlasovou zprávu prostřednictvím sociální sítě Instagram dvěma kontaktům nacházejících se v Idlibu v Sýrii. Mluvil postupně v ruštině a arabštině, kdy vážným tónem deklamoval následující prohlášení: *"Bratři moji, mír s vámi a Alláhovo milosrdenství a požehnání. Pomstil jsem proroka Mohameda, nechť je s ním Alláhovo požehnání a mír"*. Přibližně v této době bylo na ulici Buisson Moineau v Éragny poblíž školy Bois-d'Aulne objeveno tělo Samuela Patyho bez hlavy strážníky městské policie, kteří okamžitě zalarmovali státní policii. Protizločinecká brigáda dorazila na místo útoku a ihned po příjezdu identifikovala mladého muže jako útočníka, navzdory varování podezřelý odmítl odhodit zbraň a rozběhl se směrem k nim s výkřikem „*Alláhu akbar*“, kdy pětkrát vystřelil ze vzduchové airsoftové pistole. Zasahující policisté si rychle uvědomili, že to nebyla skutečná zbraň, ovšem tři z nich na útočníka vystřelili. Anzorov poté padl na zem, navzdory zraněním se snažil vstát, aby policisty bodl. V ten moment je definitivně zneškodněn. Byl u něj nalezen malý nůž, který ale nebyl vražednou zbraní. Ta byla posléze zajištěna u těla oběti, kdy se jednalo o kuchyňský nůž s délkou čepele třicet pět centimetrů.

Podle dokladů totožnosti, které byly nalezeny u osoby pachatele, byl 18letý terorista identifikován jako ruský státní příslušník čečenského etnika, narozen 12. března 2002 v Moskvě a toho času držitel statusu uprchlíka společně se svými rodiči. Zpravodajské služby tuto osobu nevedly v patrnosti, ačkoli již figurovala v policejních evidencích pro různorodou trestnou činnost, včetně násilí. Bydlel více než 80 km od Conflans-Sainte-Honorine, ve čtvrti Madeleine v Évreux, neměl žádnou vazbu na Collège du Bois-d'Aulne nebo sousední instituci [67].

Podle podrobností zjištěných během vyšetřování, o nichž informoval *Le Parisien*, radikalizace Anzorova nebyla „ani tichá, ani náhlá“, což se projevovalo proselytismem v rámci jeho rodiny, odmítáním práv žen, zasíláním zpráv

obhajujících džihád a jeho mnohočetné kontakty v Sýrii. Navzdory evidentní konverzi k radikálnímu islámu šest až dvanáct měsíců před útokem zůstal zpravodajským službám neznámý, nebyl součástí spisu S, ani nebyl, jakkoliv monitorován. Dne 7. dubna 2020, Anzorov poslal dagestánskému kazateli jménem Abdullah Kostekskiy následující zprávu: „*Zdravím šejku, je mi 18 let, žiji v Evropě a bojím se o svou víru. Proto chci udělat hidžru (přerušeni kmenových a rodových svazků a vztahů a navázání nových, slovo se používá pro událost přesídlení proroka Mohameda z Mekky do Medíny roku 622, což je událost definující počátek islámského letopočtu) do Afghánistánu, ale moji rodiče mi to nedovolí. Pořád tam ovšem chci a můžu odjet*“. Tato jeho žádost odrážela touhu přidat se k radikálnímu hnutí Tálibán, kdy se Anzorov v daném období o případný odjezd aktivně zajímal. Jinak řečeno, projevy Abdullaha Kostekského, kterého Anzorov sledoval na vícero sociálních sítích od prosince 2019, měli značný vliv na změnu jeho myšlení. Před útokem komunikoval se dvěma neidentifikovanými džihádisty v Sýrii, kteří byli lokalizováni prostřednictvím IP adres v Idlibu. Toto město je pod kontrolou teroristické organizace Hayat Tahrir al-Cham, ta vzešla mimo jiné z bývalé syrské odnože Al-Káidy. V této oblasti je přítomno mnoho zahraničních bojovníků, včetně tisíců Čečenců. Ve videu zveřejněném mimo jiné i na Instagramu se odkazuje také na ISIS. Ovšem Hayat Tahrir al-Cham popřela jakoukoli odpovědnost za předmětný teroristický útok.

Rodina Anzorova zpočátku tvrdila, že vůbec nepochopila, co jejich syn provedl. Jeho otec Abouyezid, dělník noční směny, evidentně ztratil kontrolu nad svým dítětem. Jeho radikální projevy se objevily i na jeho sociálních sítích, kdy 30. srpna 2020 na svém twitterovém účtu sdílel fotomontáž s useknutou hlavou neznámého muže. V září 2020 byl jeho účet na Twitteru dvakrát nahlášen v rámci centralizované platformy Pharos, aniž by to splnilo svůj účel, kdy měl být účet minimálně zablokovan, a také postoupen oprávněným orgánům. Dne 13. září 2020 Anzorov na svém twitterovém účtu zveřejnil vlákno, ve kterém

odsoudil Saudskou Arábii, jejího vládcu a všechny, kteří Saudskou Arábii podporují, zejména OSN, UNESCO, WTO, Radu pro spolupráci arabských států v Zálivu a Ligu arabských států [68]

Tělo Abdullakha Anzorova bylo repatriováno do Čečenska tranzitem přes Turecko. Jeho pohřeb se konal v rodné vesnici, Chalaji, v okrese Urus-Martan v centrální oblasti Čečenské republiky. Jeho rakev následovalo asi 200 lidí, kteří ho oslavovali jako „lva islámu“. Dokonce se mu dostalo pocty od starosty Salmana Dabatcheviče Magamadova, který o něm prohlásil, že se stal hrdinou pro celý islámský svět. V červnu 2021, otec Anzorova během rozhovoru poskytnutému čečenským médiím Kavkaz.Realii prohlásil, že je spokojen s tím, jak jeho syn zemřel, protože bránil čest všech Čečenců a všech muslimů na světě. Dne 22. září 2021 předseda čečenského parlamentu Magomed Daudov ve videu vysílaném živě na jeho instagramovém účtu sdělil, že Abdullakh Anzorov byl mladý muž, který byl zabit, protože se postavil proti karikatuře Proroka v rámci šíření džihádu [69].

5.7 Analýza vybraných aspektů v kontextu teroristických útoků

S ohledem na téma práce si na šesti vybraných případech teroristických útoků provedených výhradně na francouzském území autor vytyčil provedení analýzy v souvislosti s modem operandi neboli způsobem spáchání vybraného útoku, osobou pachatele a průběhem procesu radikalizace. V textu bylo opakovaně zdůrazněno, že je Francie dlouhodobě konfrontována s bezprecedentní teroristickou hrozbou, země rovněž čelila početným odchodům některých svých státních příslušníků do Sýrie. Tento jev zdaleka nebyl okrajový, protože jen v roce 2015 bylo více než 1800 francouzských občanů zapojených do džihádistických sítí. Tato čísla daleko převýšila počty odchodů zaznamenaných během 10 let do afghánsko-pákistánské oblasti. Kromě otázky bezpečnosti, kterou především

představuje problematika návratu jednotlivců z bojových oblastí na evropskou půdu, je zásadním kamenem úrazu pro francouzskou společnost otázka radikalizace. Francie nečelí pouze bezpečnostnímu problému, jedná se spíše o problém celospolečenský. Tváří v tvář rozsahu tohoto jevu přijala francouzská vláda řadu opatření již v roce 2014, kdy byl spuštěn balíček protidžihádských opatření včetně rozšířeného fenoménu odchodu do Sýrie, blokace webových stránek obhajující terorismus, implementace trestného činu individuálního teroristického jednání, i správní zákaz opuštění území. V evropském prostoru již máme několik zkušeností s deradikalizací, evropské vlády přijaly různé metody boje proti islamistickému extremismu. Programy se obecně zaměřují na ohrožené mladé lidi nebo na ty, kteří jsou již uvězněni, zapojeni do teroristických aktivit nebo organizací. I když mají tyto mechanismy prvotní pozitivní zpětnou vazbu, je nutné umět je přizpůsobit specifikům a realitě francouzské společnosti a zároveň je zlepšovat. V evropském prostoru se džihadismus postupně rozšiřuje od roku 2000. Představuje skutečnou hrozbu, reální i symbolickou, protože zcela zpochybňuje hodnoty evropských společností, jako je rovnost, soužití nebo svoboda slova. Ve Francii tento fenomén nabral dramatický a zásadní obrat po útocích na Charlie Hebdo a Supermarket Hyper Kasher, které si v lednu 2015 vyžádaly dva set jedna obětí. Noví adepti na džihád jsou stále mladší, jsou ze všech společenských vrstev a mnoho z nich policie nevede v patrnosti. V tom spočívá veškerá potíž deradikalizace, vzhledem k tomu, že se profily subjektů velmi liší, není možné navrhnout jednotné řešení. Je nutné přizpůsobit mechanismus rozdílným vstupním atributům, aby bylo možné realizovat personalizované sledování.

Uvedenou různorodost zradikalizovaných jedinců demonstrovaly rovněž popsané teroristické útoky, kdy nebylo možné vytýčit společný iniciační impuls v rámci jejich procesu radikalizace, a především v kontextu jejich osobnostních predispozic.

Na prvním příkladu teroristického útoku z 26. července 2016 lze demonstrovat zjevnou diverzitu pachatelů, ačkoli společně slíbili věrnost Abu Bakru al-Baghdadimu, jednalo se o nesourodou dvojici, kdy první z pachatelů byl policejnímu orgánu dobře znám a druhý byla bez záznamů v policejních evidencích. První útočník se narodil ve Francii, od roku 2015 započal u osoby proces radikalizace prostřednictvím internetu, opakovaně se snažil odjet do Sýrie, po těchto opakovaných pokusech byl umístěn do vazby, kde sdílel celu s bojovníkem ISIS, prezentoval se jako umírněný muslim a souhlasil s programem deradikalizace, po propuštění z vazby byl monitorován v rámci domácího vězení elektronickým náramkem, v roce 2016 založil radikální kanál v aplikaci Telegram, skrze danou aplikaci si našel nevěsty, kdy se jednalo o radikální konvertitky, lidé ze sousedství i také imám o něm mluvili jako o časované bombě, mluvil pouze o náboženství a neměl žádné kamarády, o svém plánu provedení teroristického útoku měl mluvit dokonce v mešitě.

Druhý útočník byl také narozen ve Francii, od roku 2015 byl v hledáčku tajné služby, ačkoli měl čistý trestní rejstřík, a to z důvodu kontaktu s osobou, která již figurovala ve spisu S, dle informací tajné služby se mělo jednat o muže „připraveného účastnit se útoku“, není ovšem zřejmé, kdy a jak u osoby započal radikalizační proces, podle jeho matky o ISIS doma nikdy nemluvil a dle jejích slov to byl dobrý francouzský občan, také podle kamaráda byl proti ISIS a nebyl vůbec radikální, imám k němu řekl, že s ním v mešitě nikdy nebyl žádný problém a nebyly patrné žádné podezřelé signály.

Útočníci se seznámili skrze aplikaci Telegram, kdy je ve vzájemný kontakt propojil náborář ISIS, který měl celý útok naplánovat. Cílem útoku byl katolický kněz, který byl popraven, jelikož zaútočit na církev, zabít kněze, to je hanobení republiky, zasévání strachu, kdy ke svému činu pachatelé použili nůž, kdy byl kněz několikrát pobodán a smrtelnou ránou bylo podříznutí hrdla, dále byl

napaden jeden z farníků, a to vícero bodnořeznými rány, ovšem ten usmrčen nebyl.

Pachatel teroristického útoku z 14. července 2016 byl přistěhovalec z Tuniska, který se oženil s francouzsko-tuniskou ženou, byl otcem tří dětí, různými svědky byl popisován jako násilník, pracoval jako řidič dodávky. Byl popisován jako nevěřící, pil alkohol a jedl vepřové maso, muslimové ze sousedství o něm říkali, že ho nikdy neviděli v mešitě a měli dojem, že se jedná o člověka, který se o náboženství vůbec nezajímá. Byl také uživatelem drog a pravidelně navštěvoval lekce salsy, kde byl znám především jako svůdce žen, kdy měl vést nespoutaný sexuální život. Policie útočnicka znala od roku 2010, jelikož se jednalo o kriminálně závadovou osobu, kdy jeho trestní rejstřík obsahoval pět odsouzení za násilí, krádež a ponižování, nikoli však za radikalizaci, a z toho důvodu osoba nebyla součástí spisu S. Na základě výpovědí byla vytvořena hypotéza o velmi rychlé radikalizaci útočnicka. Z výsledků vyplynulo, že se tři měsíce před útokem vzdal alkoholu, nechal si narůst vousy a začal mít extremistické projevy, začal chodit do mešity a také začal navštěvovat na internetu stránky související s džihádem nebo ISIS.

Útok byl proveden pronajatým nákladním automobilem, kdy ve vysoké rychlosti pachatel narážel do davu lidí nacházejících se na chodníku. Útočnick se snažil co nejdéle jet po chodníku, aby zasáhl co největší počet obětí, rovněž použil střelnou zbraň vůči civilistům a také policistům, kdy si čin vyžádal 86 obětí a přes 400 zraněných.

Radikál, který provedl teroristický útok 20. dubna 2017, byl narozen ve Francii, policejnímu orgánu byl dobře znám, jednalo se o nebezpečného násilníka a recidivistu, ve výkonu odnětí svobody strávil téměř 15 let, poté mu byl nařízen soudní dohled doplněn o povinnost psychiatrické léčby a zákazem opuštění území Francie. Od prosince 2016 začal být podezřelý z možné radikalizace, kdy neustavená osoba sděluje, že by mohl plánovat teroristický útok na policii, aby

tak pomstil muslimy zabité v Sýrii. Byl rovněž podezřelý z toho, že na začátku roku sháněl zbraně a pokusil se o navázání kontaktu s islamistickým bojovníkem, v lednu 2017 navzdory soudnímu zákazu odjel na několik týdnů do Alžírsko pod záminkou své svatby, v rámci domovní prohlídky byly nalezeny stěžejní důkazy ukončeného radikalizačního procesu, včetně salafistické brožury, také počítače, telefony, pažby pušky, kusu upilované hlavně, modlitební podložky, Koránu a žádosti o povolení zabít kafíry, ovšem není patrné, kdy u osoby daný proces přesně započal. Osoba nebyla vedena ve spisu S, protože během výkonu trestu odnětí svobody nevykazovala žádné známky radikalizace nebo proselytismu.

Útok byl proveden útočnou puškou, kdy byl zavražděn policista, dva další příslušníci zranil těžce a jednoho kolemjdoucího lehce. Ve vozidle útočníka, kterým se dopravil na místo útoku, objevila policie ručně psané poznámky s adresami policejní stanice, Generálního ředitelství vnitřní bezpečnosti a třemi adresami zbrojnic, během prohlídky byla v kufru vozidla nalezena sportovní taška, která obsahovala brokovnici, velké množství střeliva, dva kuchyňské nože, zahradnické nůžky a Korán, také byl nalezen ručně psaný vzkaz proklamující věrnost ISIS.

Dalším příkladem byl útok ze dne 19. června 2017, útočník narozen ve Francii, pocházel ze salafistické rodiny, bylo potvrzeno jeho členství v radikálním islamistickém hnutí. Navzdory faktu, že představoval bezpečnostní hrozbu, získal oprávnění k držení zbraně jakožto provozovatel sportovní střelby, toto oprávnění získal na základě rozhodnutí francouzských tajných služeb, které mu umožnilo si zbraně ponechat, aby nevzbudilo podezření, že je službami monitorován. Od roku 2014 byl součástí spisu S a před útokem slíbil věrnost vůdci ISIS Abu Bakr al-Baghdadimu. V dopise své rodině napsal, že léta podporoval mudžahedíny, kteří bojují za záchranu islámu a muslimů, cvičil střelbu kvůli přípravě na džihád a také prohlásil, že jeho útok představoval mučednickou misi. V daném případě je zjevné, že radikalizační proces byl

postupný a radikální myšlení bylo u osoby tendenční, již tvořilo nedílnou součást jeho osobnosti.

K útoku pachatel využil motorové vozidlo, kterým zaútočil na policejní dodávku, to bylo naloženo plynovými láhvemi a zbraněmi různého typu a velikosti, vůz po nárazu explodoval. Útok si nevyžádal žádné oběti.

Pachatel teroristického útoku z 11. prosince 2018 byl narozen ve Štrasburku, od roku 2016 byl součástí spisu S s ohledem na jeho ukončený radikalizační proces, kdy ho policejní orgán evidoval jako recidivistu a kriminálně závadovou osobu od velmi mladého věku, kdy bylo k osobě evidováno 67 záznamů. Podle svědectví otce se otevřeně hlásil k ideologii ISIS, což bylo potvrzeno videem zachycující jeho osobní svědectví potvrzující věrnost ISIS, mimo jiné měl na čele znak *tabaâ*, ten je interpretován jako jeden ze symbolů radikálního islamismu.

Ke svému činu pachatel použil střelnou zbraň, kdy střílel z bezprostřední blízkosti, poté útočil nožem, v rámci domovní prohlídky byla zajištěna samonabíjecí pistole 22 LR, obranný granát, několik typů munice a čtyři lovecké nože. Útok si vyžádal 5 mrtvých a 14 zraněných.

Poslední analyzovaný případ teroristického útoku byl spáchán 16. října 2020 útočníkem čečenského původu, který ve Francii přes 12 let užíval statut uprchlíka. Útočníka zpravodajské služby nevedly v patrnost, ačkoli již figuroval v policejních evidencích pro různorodou trestnou činnost, včetně násilí, radikalizace byla evidentní, ta se mimo jiné projevovala proselytisme, odmítáním žen, zasláním zpráv obhajujících džihád a mnohočetné kontakty v Sýrii, zájem o aktivní zapojení se do bojů a přidání se k se k radikálnímu hnutí Tálibán, navzdory viditelné konverzi k radikálnímu islámu nebyl, jakkoliv monitorován. Jako zásadní element lze označit jeho kontakt s dagestánským radikálním šejchem, kterého sledoval na sociálních sítích, ten značným způsobem ovlivnil

jeho myšlení radikálním směrem. S ohledem na vykořenění jedince probíhal proces radikalizace prostřednictvím sociálních sítí.

Pachatel útočil kuchyňským nožem, kdy oběť nejdříve ubodal, poté jí dekapitoval, s tím že fotografii useknuté hlavy sdílel ihned po činu v rámci svého kanálu na sociální síti Twitter. Kromě nože byl pachatel vyzbrojen vzduchovou zbraní typu airsoft.

6 DISKUZE

Tváří v tvář velkému množství profilů radikálů nemůže existovat jediná koncepce řešení daného fenoménu. Co dělat s džihádisty, kteří budou za pár let propuštěni z vězení? K boji proti hrozbě náboženské radikalizace nestačí pouze represivní politika. Zkušenosti ukazují, že deradikalizace je extrémně složitý a choulostivý proces k realizaci, vyžaduje skutečné monitorování, dlouhodobé a skutečné znalosti o islamistické radikalizaci. Ve všech případech musí výběr opatření provést soud na základě skutkových okolností. Veškerá potíže spočívá v problému „*taqiya*“, neboli přetvářky, která komplikuje deradikalizaci. Ať je to jakkoli, justice a francouzské zpravodajské služby budou muset zůstat obzvláště ostražití. Dosavadní vyšetřování podtrhlo skutečnost, že jedním z klíčových bodů deradikalizace jsou sociální vazby a personalizované sledování. Radikalizace je doprovázena začleněním jedince do nové skupiny, která mu poskytuje náhradní identitu a pocit vyšší sounáležitosti. Deradikalizace musí být schopna dotyčnému jedinci pomoci ponořit se do sociálního prostředí, které nabídne vazby a pocit, že není izolovaný. Je skutečným úkolem resocializace přimět jedince k tomu, aby již nebyl v duševní a ideologické rozepři s francouzskou společností, kde je tento problém specifický kvůli principu laicity. Dvojí výzvou pro současnou Francii je také neodříznout se od muslimské komunity a integrovat islám do republiky. Deradikalizační programy jsou proto nedílnou součástí širších strategií, které se týkají výchovy náboženské tolerance a akceptace druhých. Jsou nepostradatelným nástrojem v boji proti terorismu [70] [71] [72].

Radikalizace je stále naléhavější a je povzbuzována zejména společenskými a sociálními změnami z posledních desetiletí, jakým byl rozpad rodinné struktury, zejména devalvace otcovské autority, ztráta institucionálních autorit se silnou

integrační hodnotou (armáda, škola, církve atd.), zrušení státní služby, která zajišťovala sociální mísení, nárůst nezaměstnanosti mladých lidí, zhroucení společenských hodnot, ghettoizace jednotlivých čtvrtí. Tento vývoj někdy vedl zlomek mládeže k sociálnímu protestu, ovšem častěji jsme v současnosti svědky sociální a politické neangažovanosti, dokonce i stažení komunity. S ohledem na okolnosti lze zdůraznit riziko potenciálního rozvratu francouzské společnosti, která se stále více potýká s problémy při uplatňování republikánského hesla „*Svoboda, rovnost, bratrství*“ vůči mladým lidem ze znevýhodněného prostředí, kteří se snaží o nalezení svého místa. Lze říci, že určitý počet vykořeněných mladých lidí je v procesu přechodu k radikalizaci, nikoli proto, aby napadal republiku, ale aby zaplnil nedostatek republiky, kdy se politický aspekt během procesu transformuje v aspekt náboženský. Toto chování nachází příznivou ozvěnu v radikálním islamistickém diskurzu založeném na identitě, komunitární, dokonce konspirativní, který zpochybňuje a bojuje proti sociálnímu a demokratickému modelu. Vzestup fenoménu radikalizace vychází také z příznivého mezinárodního prostředí [73] [74] [75].

V kontextu globalizace diskusí na internetu získal syrský konflikt mezinárodní rozměr a vznik ISIS určitou atraktivitu mezi mladými lidmi, nejen muslimy, postrádající ideály a smysl života. Vznik ISIS představuje ztělesnění myšlenky pomsty za křivdy způsobené muslimům všude na světě. ISIS staví muslimy do nadnárodní logiky: již nejsou spojeni se státem, ale mstí se za to, co je vnímáno jako systematické ponižování muslimské komunity západními mocnostmi, s cílem dosažení obrody světa. Nový morální a politický závazek části francouzské mládeže se odráží v účasti nebo podpoře těchto teroristických skupin. Toto je nová ideologie 21. století, ovšem směr předmětného uskupení může vést i k páchání útoků na francouzském území. Tato situace se týká všech západních zemí a zejména těch evropských. Z téměř 20 000 zahraničních

bojovníků je tedy více než 5 000 Evropanů. Lze tedy konstatovat, že je tento fenomén evropský a celosvětový [76] [77] [78] [79].

Radikalizace představuje křižovatku v rámci psychologického procesu (pocit neuznání, předsudků) a ideologické logiky, založené na identitě a komunitě, rozcházející se s myšlenkou republikánského paktu a demokracie. Často je také posílena sociálním nebo rodinným rozpadem. Odborníci a také praktici jsou toho názoru, že tento proces nejčastěji pramení méně z dodržování předpisů islámu, založených na znalosti Koránu, jako z existenciálního hledání v kontextu psychologickém a sociálním. Dle slov prefekta Pierra N'Gahane džihádistický diskurz vyplňuje mezeru v identitě, mnohem více než touhu po náboženství, kdy fenomén radikalizace nemá nic společného s náboženstvím. Nejde o konverze k islámu, ale o radikalismus, a to i v případě muslimů. Vyšetřující soudce protiteroristického odboru pařížského vrchního soudu Marc Trévidic mluví o nedostatku náboženské kultury jedinců vracějících se ze Sýrie, z nichž někteří ani neznají pět pilířů islámu. Náboženství slouží spíše jako záminka nebo výmluva. Problém, který pocífuji mladí lidé, není nový, ale jeho výraz v podobě radikálního závazku již je, protože část mládeže zažívá skutečnou frustraci, jelikož má pocit, že nepatří k národní komunitě. ISIS se snaží toto hledání ideálu podpořit také mezi mladými dívkami, které jsou snadnou kořistí, tím, že jim nabízí příležitost zapojit se do humanitárních akcí. Bohužel mnoho teenagerů a také mladých dívek bylo oklamáno propagandou teroristické organizace. Jak vysvětluje antropoložka Dounia Bouzar radikalizovaní mladí lidé se připojují k džihádistickému balíčku ušitého na míru. ISIS jim nabízí zemi, kde se mohou změnit a kde se mohou cítit cenění a oceňováni. Je to systém stavebnice, kterou jim džihádisté nabízejí: opulentní přivítání, zasvěcení do projektu, ocenění jejich osobního přínosu, finanční podpora apod. Diskurz džihádistických radikálů nabízí odpověď na vše, aniž by ponechal prostor pro pochybnosti či zpochybňování, tento atribut pravděpodobně přitahuje potencionální zájemce k

radikálním islámu. Toto hledání identity může dále vést k rozchodu s rodinným a sociálním prostředím. [80] [81].

Dounia Bouzar dále vysvětluje různé fáze tohoto procesu. Prvním krokem je vytržení mladého člověka z jeho socializačního rámce, přimět ho, aby se odřízl od svých příbuzných a své kultury, aby se přiblížil „čistému“. Dále je tady tendence nahrazovat rodičovskou autoritu autoritou skupiny, tím že radikálové vštěpují řadu vzorců chování a náboženských zákazů, vedou mladého člověka k tomu, aby se odřízl od své rodiny. Rodiče jsou zbaveni svého postavení, kdy jsou nahrazeni „mahramem“ (opatrovníkem) a potenciálním manželem dívek. Mladí lidé výslovně říkají svým rodičům, že již neuznávají jejich autoritu. Poté radikální islám poskytuje protézu identity, nabízí desocializovanému člověku miléniarskou a apokalyptickou vizi světa, v níž se čistá skupina nesmí mísit s ostatními, aby byla schopna zachránit planetu před západním zlem. Psychiatr Serge Hefez sledoval tucet rodin radikalizovaných adolescentů a je toho názoru, že džihádistický diskurz odděluje čisté od nečistého, pravdu od spiknutí, tolik důležitých komponentů, které se podílí na integraci sktruktury osobnosti během akutních krizí adolescentů [82] [83] [84].

Internet a sociální sítě hrají zásadní roli v radikalizaci a nábore jednotlivců. Již v roce 2007 Ayman Al Zawahiri (vůdce islamistické organizace Al-Káida) prohlásil, že ti, kdo vedou mediální džihád, jsou anonymními vojáky stejně jako ti, kteří fyzicky bojují, a za odměnu jim slíbil ráj. Toto prohlášení jasně ilustruje zásadní roli sociálních sítí, které sami teroristé dokonale pochopili. ISIS dokonale ovládá všechny možnosti digitálního prostoru, virálně šíří dobře vymyšlená a pronikavá propagandistická sdělení přeložená do všech jazyků. Jedná se o skutečné hollywoodské produkce, které umožňují naverbování mnoho jednotlivců a zejména těch nezletilých. Internet umožňuje mladým lidem připojit se k substituované virtuální komunitě. Skutečnost, že je náboženská komunita

virtuální, izolaci ještě umocňuje. Tato online komunikace nemusí nutně vést k navštěvování mešit a viditelné náboženské praxi. Některé případy přesto procházejí náboženskou indoktrinací v mešitě a oficiálním procesem konverze. Ale není tomu tak vždy, mnoho mladých lidí projeví své náboženské tendence až den před odjezdem. Je pak ve skutečnosti obtížnější je odhalit, i když většinou pořád lze odhalit viditelnou formu izolace a konfliktu s okolím. Není to však všechno chyba internetu! V určitých mešitách nebo v určitých čtvrtích mohou existovat skutečné skupiny šířící propagandu a provádějící nábor. Syndrom skupinového myšlení dokonce vedl mladé lidi ze stejné čtvrti nebo ze stejného města k tomu, aby společně odjeli [85] [86] [87].

Fenomén se rovněž týká francouzských žen, kdy je nutno se zamyslet nad motivacemi, které vede tyto ženy, často mladé, k radikalizaci, čímž vniká další paradox – jak mohou být mladé dívky narozené a vychované ve Francii svedeny sexistickou, macho a misogynní ideologií, a naopak vzdát se systému, ve kterém mají zaručena svá práva a svobody? Ve skutečnosti, kromě diskurzu spočívajícího v devalvování pozice žen ve francouzské společnosti, propaganda ISIS pramení právě z ultrapatriarchálního diskurzu, který svádí mladé ženy, i mimo ty radikalizované. Ženy, unavené západními standardy, zlákané tímto diskursem si přejí přisvojit novou identitu, identitu mudžahídů, a velmi dobře vědí, že je to možné pouze prostřednictvím budoucího manžela. Jejich role, tradičně omezená pouze na plození dětí, má však tendenci se vyvíjet směrem k poradním funkcím (včetně teologických) nebo šíření propagandy (ženské fejetonistky). Podle Chahla Chafiq měly ženy v islamistických hnutích vždy velký význam. Nejde však o otázku náboženství – islám je přítomen v islamismu, ale islamismus odpovídá na ideologizaci islámu, která jej transformuje do normativního rámce. V tomto normativním rámci jsou normy pohlaví, mužnosti a ženskosti u dívek a chlapců umocněny a jako takové hrají velmi zvláštní roli. To vysvětluje zejména to, proč jsou radikalizované mladé dívky často sváděny

určitou vizí vztahu mezi muži a ženami a zejména „představou okouzlující ženské princezny a mužského prince“ [88] [89].

Dle názoru Chahly Chafiq navíc existuje kontinuita mezi salafismem a džihádismem, tiší salafisté se rozhodně neuchylují ke zbraním, ale jejich propagandistická kampaň je značně významná, zejména prostřednictvím internetu. Za těchto podmínek je nutné pracovat na revalorizaci hodnoty svobody, rovnosti a sekularismu. Zejména prostřednictvím inteligentnější, kooperativnější a interdisciplinárnější reakce na genderové a územní nerovnosti je nezbytné překonat pocit bezmoci a reagovat na extremistické ideologie nabízející iluzi moci [90].

Fenomén se dosud týkal mladých lidí „sociálně a rodinně zranitelných“, s vazbou na imigraci či náboženství, nebo dokonce bez vazby na území. Francie je dnes poznamenána masivním fenoménem, a to odchodem konvertitů. Ty představují téměř čtvrtinu odchodů do Sýrie a Iráku. Podíl konvertitů k islámu výrazně roste. Konverze je bodem přechodu k radikálnímu islámu, který některým mladým lidem nabízí přitažlivost dobrodružství založeného na hodnotách islámu. Můžeme rozlišit tři hlavní profily konvertitů k islámu. Existují konverze s cílem uzavřít sňatek, konverze k extremismu bez teologických znalostí a konverze k „reflexivnějšímu“ islámu se znalostí náboženství. Nyní postihuje i ateisty a mladé lidi, kteří nemusí mít nutně žádný vztah k exilu nebo imigraci, ale pocházejí ze spíše zvýhodněného sociálního a rodinného prostředí. K tomu se přidává rostoucí podíl odchodů zahrnujících rodiny a ženy, což je v džihádu obzvláště nové. Odjíždí do Sýrie, aby si tam vydělali na živobytí, založili rodinu nebo vychovali děti. Je jasně zaznamenána rozmanitost profilů, což velmi ztěžuje stanovení spolehlivých identifikačních kritérií a navržení opatření přizpůsobené každému profilu. Evropské vlády přijaly v boji proti radikálnímu islamismu velmi odlišný přístup od muslimských zemí: velmi neochotně se

zapojují do náboženských záležitostí a nejčastěji se zdržely přímého zpochybňování doktrinálního obsahu politického islámu, aby se vyhnuly zapojení do náboženské války [91] [92].

Doporučení pro bezpečnostní praxi

Škála opatření k prevenci dalších teroristických útoků je široká, od přísnějších kontrol na evropských hranicích, lepší spolupráce při odhalování či pronásledování útočníků, zablokování zdrojů peněz teroristů a boje proti organizovanému zločinu až po opatření proti radikalizaci. Radikalizace a boj proti ní je jedním z problémů, na které se soustředí dlouhodobě řada institucí, jak na evropské, tak tuzemské úrovni. Ovšem s ohledem na cílení osvěty o radikalizaci pro bezpečnostní praxi vnímám jako zásadní nedostatečnou edukaci, a především absentující znalost o předmětné problematice příslušníků na všech úrovních, myšleno od složek základních až po celorepublikové, nelze pojmout daný fenomén bez toho, aby dotčené orgány znaly souvislosti v rovině náboženské. Také jako stěžejní považuji fakt, že ačkoli určitá edukace napříč bezpečnostními sbory probíhá, tak danou činnost vykonávají vesměs lidé bez jakékoli praxe v daném oboru a jedná se pouze o teoretiky, který s ohledem na nedostatečné zkušenosti předávají pouze povrchní znalosti, čímž kolikrát dochází k bazálnímu kamenu úrazu při řešení situací spojených s náboženským radikalismem. Mimo daného aspektu vnímám rovněž jako problematické, že navzdory dlouhodobému trendu online radikalizace neexistují žádné účinné mechanismy na kontrolu daného prostoru, myšleno pro účely bezpečnostních složek, ačkoli monitoring specializovaným pracovištěm prováděný je, není tato aktivita zcela efektivní, kdy primárním důvodem šíření fenoménu jsou nové technologie a rostoucí polarizace společnosti, a právě kvůli tomu je vážnou

hrozbou pro celý evropský prostor. Internet je jedním z hlavních kanálů pro šíření extremistických názorů a nábor jednotlivců. Sociální média zvětšila dopad a dosah džihádické i krajně pravicové extremistické propagandy tím, že poskytla snadný přístup k širokému cílovému publiku. Teroristické organizace mohou velmi účinně cílit na konkrétní skupiny rekrutů a zvětšovat své „armády internetových trollů“ na podporu své propagandy. Podle dosavadních poznatků byly ke koordinaci, plánování útoků a přípravě kampaní v posledních několika letech využívány aplikace se šifrovaným zasíláním zpráv, jako je WhatsApp, Telegram, Twitter apod. Dále je zcela žádoucí neprodlené odstranění, nezákonného obsahu šířícího násilný extremismus, čímž by docházelo k zamezení šíření nenávistných zpráv a chvály terorismu na internetu. Rovněž by odpovědné instituce měly zvážit právní řízení, včetně trestního stíhání, proti internetovým společnostem, sociálním médiím a poskytovatelům služeb, kteří odmítají vyhovět administrativní nebo soudní žádosti odstranit nelegální obsah nebo obsah oslavující terorismus. Dle dalších možností, jak předcházet radikalizaci lze například skrze poskytování příležitostí ohroženým mladým lidem a podporou rehabilitace radikalizovaných vězňů, a především oddělení radikalizovaných vězňů ve věznicích od ostatních, aby věznice nesloužily jako živná půda pro šíření radikálního a násilného extremismu, a také z důvodu odpoutání od svých sociálních sítí, právě zde pravděpodobněji, než kdekoli jinde prozkoumají nová přesvědčení a radikalizují se. Věznice s nedostatečným počtem zaměstnanců a řádně neproškolených pak často nejsou schopny bránit v extremistických aktivitách.

Preventivní opatření by měla být doprovázena podpůrnými systémy, jako jsou pohotovostní linky, na kterých by rodiny a přátelé mohli získat rychlou pomoc v případech, kdy se obávají, že někdo z jejich okolí podstupuje radikalizaci nebo se připojuje k teroristické organizaci. Rovněž je také třeba posílit mezikulturní dialog prostřednictvím vzdělávacích systémů za účelem předcházení

marginalizace a podpory případného začlenění, a priori myšleno začlenění konvertitů, kterých počet v rámci České republiky neustále roste, tudíž jako příslušník danou skutečnost považuji za možnou bezpečnostní hrozbu. Na závěr je nutno zdůraznit, že česká legislativa nezná pojem radikalizace, tudíž ani v českém trestním právu není definována skutková podstata trestného činu radikalizace, což v mnoha směrech ztěžuje práci odpovědného policejního orgánu.

7 ZÁVĚR

Cílem předmětné diplomové práce bylo konstruktivní osvětlení pojmosloví vztahující se k problematice terorismu a s ním související radikalizační procesy s ohledem na historické a demografické aspekty Francie, jelikož v pojetí Francie se jedná o dlouhodobě eskalující vnitrostátní konflikt narušující základní principy demokratického státu. Rovněž bylo provedeno naformulování doporučení pro bezpečnostní praxi, které bylo možné v omezeném statutu quo rozebrat s ohledem na dodržení postupů režimového pracoviště. Dále byl prostřednictvím multikriteriální analýzy proveden rozbor případů s cílem detekce bezpečnostních rizik a dalších relevantních souvislostí radikalizačních procesů. Dle uvedených relevantních souvislostí popsaných v textu lze konstatovat, že cíle práce byly naplněny.

Kromě vytyčených cílů byla součástí práce rovněž formulace hypotéz, ty byly v průběhu textu buďto potvrzeny nebo vyvráceny. V případě první hypotézy týkající se předpokladu, že fenomén terorismu má na území dlouhověkou tradici již z dob kolonialismu lze konstatovat, že hypotéza byla potvrzena. Lze říci, že Francouzský stát úspěšně asimiloval příchozí po tu dobu, dokud přicházeli přistěhovalci jen z okolních států, kteří měli podobnou kulturní i náboženskou zkušenost a nebyli příliš odlišní. Problém nastal, když roku 1889 zákon stanovil, že Francouzem je ten, kdo se narodil na území Francie, přičemž nebylo upřesněno, zda se to týká i všech kolonií. Každopádně se to však týkalo Alžírsko, Réunionu, Martiniku a Guadeloupu a čtyř starých koloniálních měst Senegalu, které byly v normě explicitně vyjmenovány. Pak už bylo jen otázkou času, kdy se Francouzi z uvedených teritorií, ale i z jiných tehdy francouzských území začnou stahovat za snazším životem do mateřské země v Evropě. Je zkrátka fakt, že imigrační vlny muslimů se během dvou staletí staly nedílnou součástí francouzské historie. V posledních zhruba dvaceti letech ale jejich integrace přerůstá francouzským úřadům přes hlavu. Silně vzrostla

kriminalita a veřejný prostor ovládají gangy mladých Arabů vzhlížejících k islámskému radikalismu. V druhé hypotéze byl nastíněn předpoklad, že teroristické útoky na území Francie mají přímou souvislost s radikalizačními procesy vztahujícími se k zájmové skupině přistěhovalců. I zde lze říci, že hypotéza byla potvrzena. Francie je po léta hlavním cílem teroristických útoků, v současné době Islámský stát nepřestává s agitací francouzské muslimské menšiny, která je jednou z největších v Evropě. Dalším důvodem je zákon o laïcité (sekularismu), který byl vždy překrucován a vnímán jako islamofobní. Francouzští muslimové se cítí být diskriminováni a pobouření zjednodušeními toho, co je islám, a zejména přílišným zjednodušováním islamismu a islámu. Poslední hypotéza obsahovala domněnku, že odpovědné státní instituce a bezpečnostní složky efektivně reagují na veškeré signály související s procesem radikalizace. V daném případě byla hypotéza vyvrácena. Francie vždy doufala, že bude chráněna, možná z arogance a historického sebevědomí. Ale prevence proti násilnému extremismu nebyla doposud dostatečně podporována státem a jak je vidět i na základě výše uvedených příkladů, je to na úkor bezpečnosti. Pro zemi je důležité ukázat přítomnost armády a dalších bezpečnostních složek, autority v ulicích.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BRI – Výzkumná a intervenční brigáda francouzské národní policie

ČR – Česká republika

GIA – Alžírská ozbrojená islamistická skupina

ISIS – Islámský stát

OSN – Organizace spojených národů

PČR – Policie České republiky

Spis S – Seznam radikálních osob

UNESCO – Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu

VTOS – Výkon trestu odnětí svobody

WTO – Světová obchodní organizace

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. JELÍNEK, Jiří. *Terorismus - základní otázky trestního práva a kriminologie*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-256-1.
2. GIDDENS, Anthony, SUTTON, Philip W., ed. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.
3. CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. *Logika terorismu*. Praha: Academia, 2009. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-1724-6.
4. GŘIVNA, Tomáš, MIROSLAV SCHEINOST a IVANA ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.
5. ARON, Raymond. *Opium intelektuálů*. Přeložil Helena BEGUIVINOVÁ. Praha: Academia, 2019. Europa (Academia). ISBN 978-80-200-2941-6.
6. BADIÉ, Walter. *Emile Henry, De la propagande par le fait au terrorisme anarchiste*. Les Éditions Libertaires, Toulouse, 2007, ISBN 978-29-1498-0586.
7. JUERGENSMEYER, Mark. *Teror v mysli boží: globální vzestup náboženského násilí*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. Politika a náboženství. ISBN 978-80-7325-109-3.
8. ELSTER, Jon. *Ulysses Unbound: Studies in Rationality, Precommitment, and Constraints*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. ISBN 978-05-1162-500-8.
9. BRZYBOHATÝ, Marian. *Současné vývojové trendy terorismu a vybrané pedagogické problémy výcviku speciálních jednotek*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001. ISBN 80-725-1073-8.
10. BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus*. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902-6701-7.
11. *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-723-7340-4.

12. MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-725-4409-8.
13. BRZYBOHATÝ, Marian. *Současné vývojové trendy terorismu a vybrané pedagogické problémy výcviku speciálních jednotek*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001. ISBN 80-725-1073-8.
14. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.
15. CRENSHAW, Martha. *Explaining terrorism: causes, processes, and consequences*. New York: Routledge, 2011. ISBN 978-0415780513.
16. RALF H. Turner, LEWIS M. Killian. *Collective Behavior*. Prentice-Hall, 1987. ISBN 978-131-4068-27.
17. Rodriguez-Carballeira A, Javaloy F. Psychosocial Analysis of the Collective Processes in the United States After September 11. *Conflict Management and Peace Science*. 2005;22(3):201-216. doi:10.1080/07388940500200716.
18. ALCOVER, Carlos-Maria, GIL, Francisco. Organizaciones y comportamiento organizacional. 2003. ISBN 84-206-3564-2.
19. HUNTINGTON, Samuel P. *Střet civilizací: boj kultur a proměna světového řádu*. V Praze: Rybka Publishers, 2001. ISBN 80-86182-49-5.
20. KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-168-7.
21. MENDEL, Miloš. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. Vyd. 2., rozš. V Brně: Atlantis, 2010. ISBN 978-80-7108-316-0.
22. INTROVIGNE, Massimo. *Hamás: islámský terorismus ve Svaté zemi*. Praha: Vyšehrad, 2003. Moderní dějiny (Vyšehrad). ISBN 80-7021-659-x.
23. GOFFMAN, Erving. *Všichni hrajeme divadlo: sebe prezentace v každodenním životě*. Přeložil Milada MCGRATHOVÁ. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1342-0.
24. ŤUPEK, Pavel. *Salafitský islám*. Praha: Academia, 2015. Orient (Academia). ISBN 978-80-200-2487-9

25. BARŠA, PAVEL. Krize sekulární republiky a sociologie islamizace. Politologický časopis 3/2004. [online], 2004. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/2004/3/Polcas_2004_3_p_p_288_300.pdf
26. BARŠA, PAVEL. Francie a šátek. Antropologie.org. [online], 2004. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z http://www.antropologie.org/sites/default/files/files/studijni-materialy/cetba_mtk_13_10_2010.pdf
27. El Karoui, H.. A French Islam is Possible. Insitute Montaigne. [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z <https://www.institutmontaigne.org/ressources/publications-pdfs/a-french-islam-is-possible-report.pdf>
28. El Karoui, H. (September 2018). La Fabrique de l'Islamisme. Institute Montaigne, 2018. [online], 2018. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z <https://www.institutmontaigne.org/ressources/pdfs/publications/la-fabrique-de-islamisme.pdf>.
29. Laicite.gouv.fr Qu'est-ce que la laïcité? [online], 2022. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z <https://www.gouvernement.fr/qu-est-ce-que-la-laicite>
30. Belkaïd, A., & Schmid, L. (2015). Islam de France, Islam en France. *Esprit*, (412 (2)), pp. 49-53. [online], 2015. [cit. 2022-05-01]. <https://doi.org/10.3917/espri.1502.0049>
31. Ahearne, J. Laïcité: A parallel French cultural policy (2002–2007). *French Cultural Studies*, 25(3–4), pp. 320–329. [online], 2014. [cit. 2022-05-01]. <https://doi.org/10.1177/0957155814532195>.
32. Amnesty International. France: Punished Without Trial - The Use of Administrative Control Measures In The Context of Counter-terrorism in France. [online], 2018. [cit. 2022-05-01]. <https://www.amnesty.org/en/documents/eur21/9349/2018/en/>.

33. Le programme d'Emmanuel Macron concernant les questions religieuses et la laïcité [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/leprogramme/questions-religieuses-et-laicite>.
34. Rapport d'Information Fait au nom de la mission d'information sur l'organisation, la place et le financement de l'Islam en France et de ses lieux de culte. Sénat 2015-2016. [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. <http://www.senat.fr/rap/r15-757/r15-7571.pdf>.
35. Chambraud, C. La formation des imams en France de nouveau sur la table. [online], 2020. [cit. 2022-05-01]. https://www.lemonde.fr/societe/article/2020/02/18/laformation-des-imams-en-france-a-nouveau-sur-latable_6029935_3224.html.
36. Vincent, E. Castaner défend un bilan « positif » de la loi sur la sécurité intérieure. [online], 2019. [cit. 2022-05-01]. https://www.lemonde.fr/societe/article/2019/02/13/castaner-defend-un-bilan-positif-de-la-loi-sur-la-securiteinterieure_5422960_3224.html?xtmc=fermeture_des_lieux_de_culte&xtcr=1. [26] AFP. (2020, February)
37. AFP. Macron veut lutter contre le « séparatisme islamiste », sans stigmatiser les musulmans. [online], 2020. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.lemonde.fr/politique/article/2020/02/18/emmanuel-macron-en-deplacement-a-mulhouse-veut-lutter-contre-le-separatisme-islamiste_6029978_823448.html
38. VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2031-4.
39. SCHMID, P. A. *Radicalisation, De-Radicalisation, Counter-Radicalisation: a Conceptual Discussion and Literature Review*. ICCT Research Papers, 2013. ISSN 24680664.
40. NESSER, Peter. *Islamist Terrorism in Europe. A History*. Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0190264024.

41. BORUM, Randy. *Understanding the Terrorist Mindset*. FBI Law Enforcement Bulletin; Jul 2003; 72, 7; Criminal Justice Periodicals pg. 7.
42. Multikriteriální analýza. Správným směrem 2014-7-21 [online], 2014. [2022-3-24] Dostupné z <https://spravnym.smerem.cz/Tema/Multikriteri%3%a1ln%3%ad%20anal%3%bdza>
43. BERTHO, Alain. *Le Temps des émeutes*. Paris: Bayard, 2009. ISBN 978-2227478633
44. Attentat de Saint-Etienne-du-Rouvray : un accusé hésitant et des absences très remarquées à l'ouverture du procès. Franceinfo.fr. [online], 2022. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.francetvinfo.fr/faits-divers/terrorisme/saint-etienne-du-rouvray/attentat-de-saint-etienne-du-rouvray-un-accuse-hesitant-et-des-absences-tres-remarquees-a-l-ouverture-du-proces_4961283.html
45. Attentat de Saint-Etienne-du-Rouvray. Le sang-froid du paroissien blessé lui a « sauvé la vie ». [online], 2022. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.ouest-france.fr/societe/faits-divers/attentat/attentat-saint-etienne-du-rouvray/attentat-de-saint-etienne-du-rouvray-le-sang-froid-du-paroissien-blesse-lui-a-sauve-la-vie-c3991e26-8f31-11ec-ad29-306d7d897d7d>
46. La France aurait exécuté une quarantaine de djihadistes clés sous Hollande. [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: [La France aurait exécuté une quarantaine de djihadistes clés sous Hollande \(nouvelobs.com\)](https://www.nouvelobs.com)
47. « Expliquer, c'est déjà vouloir un peu excuser » : la cinglante réponse des chercheurs à Manuel Valls. [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: [« Expliquer, c'est déjà vouloir un peu excuser » : la cinglante réponse des chercheurs à Manuel Valls \(lemonde.fr\)](https://www.lemonde.fr)

48. Saint-Etienne-du-Rouvray : la lente reconstruction des fidèles [online], 2022. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.europel.fr/dossiers/attentat-de-saint-etienne-du-rouvray>
49. Attentat de Saint- Etienne du Rouvray: une enseignante se souvient d 'Adel Kermiche enfant [online], 2022. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://france3-regions.francetvinfo.fr/normandie/seine-maritime/temoignages-deux-enseignantes-se-souviennent-d-adel-kermiche-enfant-2477830.html>
50. A Nice, le traumatisme hante encore la Promenade. [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.estrepublicain.fr/actualite/2017/07/14/a-nice-le-traumatisme-hante-encore-la-promenade>
51. Nice: la Promenade des Anglais reprend vie [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.francetvinfo.fr/faits-divers/terrorisme/attaque-au-camion-a-nice/nice-la-promenade-des-anglais-reprend-vie-2284142.html>
52. Discours d'Emmanuel Macron lors de la cérémonie d'hommage aux victimes de l'attentat de Nice [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2017/07/14/discours-d-emmanuel-macron-lors-de-la-cereemonie-d-hommage-aux-victimes-de-l-attentat-de-nice>
53. Qui était Mohamed Lahouaiej-Bouhlel, l'auteur de l'attentat à Nice? [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.francetvinfo.fr/faits-divers/terrorisme/attaque-au-camion-a-nice/qui-etait-mohamed-lahouaiej-bouhlel-le-terroriste-presume-de-nice-1548369.html>
54. Mohamed Lahouaiej Bouhlel, un "drapeur" qui aimait la violence [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z:

- https://www.lepoint.fr/societe/mohamed-lahouaiej-bouhlel-un-terroriste-presume-au-profil-atypique-18-07-2016-2055328_23.php
55. Attentat du 14 juillet à Nice : le principe d'une retransmission du procès «acté» [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/attentat-du-14-juillet-a-nice-le-principe-d-une-retransmission-du-proces-acte-20220309>
56. Le terroriste des Champs-Élysées, Karim Cheurfi, était radicalisé depuis quinze ans [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.leparisien.fr/faits-divers/le-terroriste-des-champs-elysees-karim-cheurfi-etait-radicalise-depuis-quinze-ans-18-10-2017-7338804.php>
57. Karim Cheurfi: le parcours de l'auteur de la fusillade des Champs-Élysées du 20 avril 2017 [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.challenges.fr/tag_personnalite/karim-cheurfi_32817/
58. Attaque sur les Champs-Élysées: le tueur a laissé un arsenal et de nombreux indices [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2017/04/21/01016-20170421ARTFIG00332-attaque-sur-les-champs-elysees-le-tueur-a-laisse-un-arsenal-et-de-nombreux-indices.php>
59. Attentat des Champs-Élysées : le tueur avait déjà visé des policiers [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.francetvinfo.fr/monde/proche-orient/offensive-jihadiste-en-irak/attentat-des-champs-elysees-le-tueur-avait-deja-vise-des-policiers_2157527.html
60. Que sait-on d'Adam Lofti Djazir, Français d'origine tunisienne, l'assaillant des Champs-Élysées? [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.fdesouche.com/2017/06/19/que-sait-dadam-lofti-djazir-francais-dorigine-tunisienne-lassaillant-des-champs-elysees/>
61. Attaque des Champs-Élysées : le «double jeu» d'Adam Lotfi Djaziri [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z:

- <https://www.leparisien.fr/faits-divers/attaque-des-champs-elysees-le-double-jeu-d-adam-lotfi-djaziri-21-06-2017-7072680.php>
62. Champs-Élysées: Djaziri a prêté allégeance à Daech dans une lettre [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.lexpress.fr/actualite/societe/champs-elysees-le-suspect-a-prete-allegeance-a-daech-dans-une-lettre_1919789.html
63. Chérif Chekatt, un délinquant tombé dans l'islam radical [online], 2018. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2018/12/14/01016-20181214ARTFIG00002-cherif-chekatt-l-ennemi-public-n1-tue-apres-48-heures-de-traque.php>
64. Attentat de Strasbourg: Cherif Chekatt, un terroriste esseulé [online], 2018. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.lejdd.fr/Societe/attentat-de-strasbourg-cherif-chekatt-terroriste-esseule-3821828>
65. Professeur décapité : ce que l'on sait d'Abdoullakh Anzorov, l'auteur de l'attaque [online], 2020. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.francetvinfo.fr/faits-divers/terrorisme/enseignant-decapite-dans-les-yvelines/professeur-decapite-ce-que-l-on-sait-d-abdoullakh-anzorov-l-auteur-de-l-attaque_4146747.html
66. Assassinat de Samuel Paty. Abdoullakh Anzorov, le meurtrier du professeur, enterré en Tchétchénie [online], 2020. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.ouest-france.fr/faits-divers/attentat/conflans/assassinat-de-samuel-paty-le-meurtrier-entere-en-tchetchenie-7076040>
67. Abdoullakh Anzorov [online], 2020. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.counterextremism.com/extremists/abdoullakh-anzorov>
68. PROFESSEUR DÉCAPITÉ: COMMENT ABDOULLAKH ANZOROV A BASCULÉ DANS LE TERRORISME [online], 2020. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.bfmtv.com/police-justice/professeur-decapite->

[comment-abdoullakh-anzorov-a-bascule-dans-le-terrorisme_AN-202010220366.html](#)

69. Assassinat de Samuel Paty: son bourreau enterré en Tchétchénie dans son village d'origine [online], 2020. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.tflinfo.fr/international/assassinat-de-samuel-paty-son-bourreau-abdoullakh-anzorov-a-t-il-ete-enterre-avec-les-honneurs-en-tchetchenie-2172198.html>
70. La déradicalisation, outil de lutte contre le terrorisme [online], 2015. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.vie-publique.fr/rapport/34970-la-deradicalisation-outil-de-lutte-contre-le-terrorisme>
71. PIETRASANTA, Sébastien. La déradicalisation, outil de lutte contre le terrorisme [online], 2015. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.academia.edu/es/34863292/La_d%C3%A9radicalisation_outil_de_lutte_contre_le_terrorisme_S%C3%A9bastien_PIETRASANTA_D%C3%A9put%C3%A9_des_Hauts_de_Seine_Rapporteur_du_projet_de_loi_relatif_%C3%A0_la_lutte_contre_le_terrorisme_Mission_aupr%C3%A8s_du_ministre_de_l'int%C3%A9rieur_Monsieur_Bernard_CAZENEUVE_confir%C3%A9e_par_le_Premier_ministre_Monsieur_Manuel_VALLS
72. Déradicalisation : Le grave et cuisant échec de Dounia Bouzar [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.valeursactuelles.com/societe/deradicalisation-le-grave-et-cuisant-echec-de-dounia-bouzar/>
73. Déradicalisation, la méthode Dounia Bouzar expliquée (1/3) [online], 2017. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: https://www.saphirnews.com/Deradicalisation-la-methode-Dounia-Bouzar-expliquee-1-3_a23014.html
74. Déradicalisation : la "méthode Dounia Bouzar" et ses ratés [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z:

- https://www.francetvinfo.fr/monde/terrorisme-djihadistes/video-deradicalisation-la-methode-dounia-bouzar-et-ses-rates_2134187.html
75. RADICALISATION ET TERRORISME: "ON POSE MAL LE PROBLÈME", SELON MARC TRÉVIDIC [online], 2017. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: https://www.bfmtv.com/police-justice/terrorisme/radicalisation-et-terrorisme-on-pose-mal-le-probleme-selon-marc-trevidic_AN-201705280020.html
76. Radicalisation: Marc Trévidic souhaite qu'il y ait "un organisme" qui puisse "faire l'évaluation la plus fine possible de la dangerosité d'un individu" [online], 2017. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: https://www.bfmtv.com/societe/radicalisation-marc-trevidic-souhaite-qu-il-y-ait-un-organisme-qui-puisse-faire-l-evaluation-la-plus-fine-possible-de-la-dangerosite-d-un-individu_VN-202002170114.html
77. Serge Hefez: "La trajectoire type de la radicalisation n'existe pas" [online], 2016. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.parismatch.com/Actu/Societe/Serge-Hefez-La-trajectoire-type-de-la-radicalisation-n-existe-pas-1073170>
78. Prévenir la radicalisation auprès des jeunes de 15-25 ans : guide à l'usage des équipes d'animation [online], 2021. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.cipdr.gouv.fr/wp-content/uploads/2021/01/Guide-ligue-Radicalisation-VF-1.pdf>
79. Prévention de la radicalisation: l'Etat et les collectivités territoriales main dans la main [online], 2016. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.jeunes.gouv.fr/Prevention-de-la-radicalisation-l>
80. Radicalisation dans le Gard : témoignage d'une jeune fille radicalisée [online], 2016. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.francebleu.fr/infos/societe/radicalisation-dans-le-gard-temoignage-d-une-jeune-fille-radicalisee-1458569838>

81. Actes Femmes et Radicalisation [online], 2017. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.prefectures-regions.gouv.fr/ile-de-france/content/download/40552/272520/file/Actes%20Femmes%20et%20Radicalisation.pdf>
82. Terrorisme : comment repérer les signes de radicalisation chez l'ado ? [online], 2018. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.journaldesfemmes.fr/maman/guide-des-parents/1759910-radicalisation-terrorisme-prevention-adolescents/>
83. Coolsaet Rik. «Radicalisation, entre contexte et responsabilité individuelle », La revue L'Observatoire, no 86, [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://rikcoolsaet.be/files/2016/03/radicalisation-def.pdf>
84. Crettiez Xavier. « Penser la radicalisation. Une sociologie processuelle des variables de l'engagement violent », Revue française de science politique, vol. 66, no 5: 709-727. [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: (<https://doi.org/10.3917/rfsp.665.0709>)
85. Guibet Lafaye Caroline. Approche critique des sociologies de la radicalisation, présentation au Forum de la DAP sur le thème «Radicalisation violente, engagement et désengagement », Paris, Ministère de la Justice [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: (<https://hal.archivesouvertes.fr/hal-01381974/document>)
86. Guibet Lafaye Caroline. La construction de l'ennemi: usages politiques contemporains de la notion de radicalisation, présentation au Colloque «Terrorisme en France, en Turquie, en Italie et en Allemagne dans les années 1970», Leipzig, Université de Leipzig (Allemagne). [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: (<https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01524254/document>).
87. Sbai Jalila. « Un projet aux relents coloniaux pour l'islam de France - « L'islam, une religion française » de Hakim El-Karoui », in Orient XXI

- [online], 2018. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://orientxxi.info/luvu-entendu/un-projet-aux-relents-coloniaux-pour-l-islam-de-france,2325>
88. Observatoire de l'Islamophobie [online], 2022. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://observatoireislamophobie.wordpress.com>
89. MONITOR, Global Intelligence on Racism [online], 2022. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <http://monitoracism.eu>.
90. Jeanne Ludovic. « Les enjeux du recrutement pour les services de renseignement français », in The Conversation, 6 juin 2017 [online], 2016. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://theconversation.com/les-enjeux-durecrutement-pour-les-services-de-renseignement-francais-78505>
91. Collectif contre l'islamophobie en France (CCIF). Rapport sur l'islamophobie pendant l'année 2017 : Dates, chiffres et questions. [online], 2018. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <http://www.islamophobie.net/wpcontent/uploads/2018/04/ccif-rapport-2018.pdf>
92. Défenseur des droits, 11e baromètre de la perception des discriminations dans l'emploi, Paris, 27 septembre 2018 [online], 2018. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.defenseurdesdroits.fr/sites/default/files/atoms/files/etudresuIt-harcmorala4-num-30.08.18.pdf>

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Ukázky plakátů projektu Lidé a stát v pohybu [78]68

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 – Srovnání instrumentálních a organizačních perspektiv [15].....	17
Tabulka 2 - Úkoly nebo funkce nezbytné pro rozvoj teroristické kampaně [3]	26
Tabulka 3 – Mravní ospravedlnění terorismu podle ideologií a skupin [3].....	34
Schéma 1 - Pojetí neonacistické organizační struktury organizace [14].....	31
Schéma 2 – Strategicky prezentovaná identita islámského teroristy [23].....	40